

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

—
Dünya
Edebiyatı
Roman
—

ANNEMARIE SCHWARZENBACH BİR KADINI GÖRMEK

DK 100
Cumhuriyetimiz
100 Yaşında

Çeviren: Menekşe Toprak

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Annemarie Schwarzenbach, (1908–1942) İsviçre'nin sayılı zengin ailelerinden birinin kızı olarak Zürih'te doğdu. Paris ve Zürih'te Alman Dili ve Edebiyatı ile Tarih bölümlerini bitirdikten sonra kendini edebiyata verdi. Roman ve öykülerinde baŗtan itibaren eŗcinsel bireylerin hik yelerine odaklanan yazar 1931'de Berlin'e yerleŗti. Yakın arkadaŗları arasında Thomas Mann'ın çocukları Erika ve Klaus Mann vardı. 1933'te Hitler'in iktidara gelmesiyle birlikte Avrupa'yı terk edip özel otomobiliyle Türkiye  zerinden İran ve Afganistan gibi ülkelere geçti, bir süre Ortadoğu'da yaŗadı, 1936'da ABD'ye gitti. 1942 yılında İsviçre'de bir bisiklet kazası sonucu hayata veda ettiğinde arkasında çok sayıda roman, öykü ve gezi yazıları ile fotoğraflar bıraktı ancak on yıllar boyunca unutulmuş bir yazar olarak kaldı. 1980'lerin sonunda yeniden keŗfedilen Annemarie Schwarzenbach bugün kuir edebiyatın kült isimlerinden biri olarak anılıyor.

Menekŗe Toprak, A. . Siyasal Bilgiler Fakültesi'ni bitirdi. Çevirmen, yazar ve serbest radyo programcısı olarak Berlin ve İstanbul'da yaŗıyor. Edebiyata  yk  yazarak baŗlayan yazarın *Ağıtın Sonu* adlı romanı 2015 yılında Duygu Asena Roman  d l 'ne, *Arı Fısıltıları* romanı ise 2019-Ankara Üniversitesi Roman  d l 'ne değer görüldü. Annemarie Schwarzenbach'la Berlin'de aynı dönemde yaŗamıŗ olan Suat Derviş odaklı *Dejavu* romanı ise Doğan Kitap etiketiyle 2022 yılında yayımlandı.

Bu kitap Berlin Kültür ve Avrupa Senat rl ğ 'n n  eviri Araŗtırma Bursu desteğiyle  evrilmiŗtir.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

BİR KADINI GÖRMEK ve LİRİK NOVELLA

Orijinal adı: Eine Frau zu sehen/Lyrische Novella

Eine Frau zu sehen: Kein & Aber Verlag, 2020

Lyrische Novella: Lenos Verlag, 2008

Yazan: Annemarie Schwarzenbach

Almanca aslından çeviren: Menekşe Toprak

Editör: Aslı Güneş

Yayın hakları: © 2023 Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Ticaret A.Ş.

Bu eserin bütün hakları saklıdır. Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

1. baskı / Haziran 2023 / ISBN 978-625-6417-81-6

Sertifika no: 44919

Kapak fotoğrafı: © Esther Gambaro (Marie-Louise Bodmer Arşivi)

Kapak tasarımı: Taylan Polat

Sayfa uygulama: Gökçen Yanlı

Baskı: Yıkılmazlar Basın Yayın Prom. ve Kağıt San. Tic. Ltd. Şti.

15 Temmuz Mah. Gülbahar Cad. No: 62/B Güneşli - Bağcılar - İSTANBUL

Tel: (212) 515 49 47

Sertifika no: 45464

Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Ticaret A.Ş.

19 Mayıs Cad. Golden Plaza No. 3, Kat 10, 34360 Şişli İSTANBUL

Tel. (212) 373 77 00 / Faks (212) 355 83 16

www.dogankitap.com.tr / editor@dogankitap.com.tr / satis@dogankitap.com.tr

Bir Kadını Görmek ve Lirik Novella

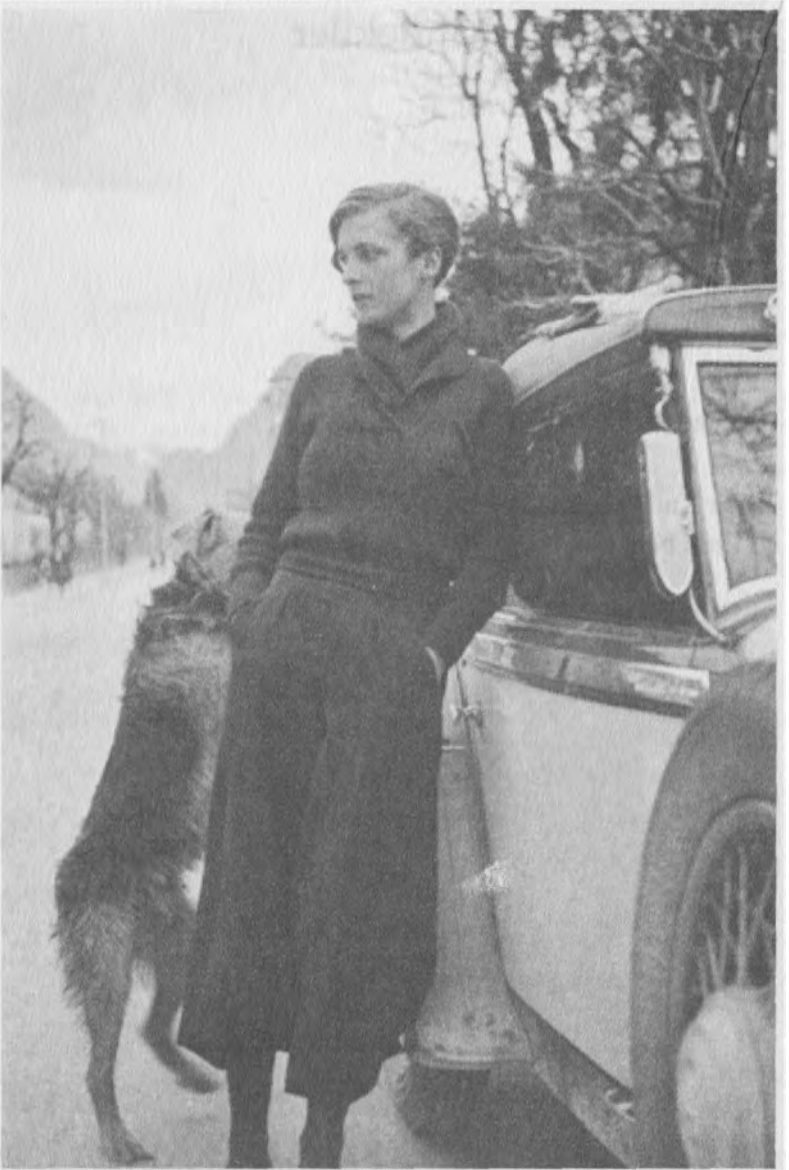
Annemarie Schwarzenbach

Çeviren: Menekşe Toprak

İçindekiler

Önsöz / Menekşe Toprak	9
Bir Kadını Görmek..	 23
Lirik Novella..	. 53

Annemarie Schwarzenbach arabası ve köpeğiyle, İsviçre, 1936.
Fotoğraf: İsviçre Milli Kütüphanesi, Schweizerische Nationalbibliothek.
Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Bir Kadını Okumak

Menekşe Toprak

Pastoral bir başlangıç

“Benim sevebileceğim kişi, hem cesareti ve onuruyla bir delikanlıya benzemeli ama hem de aynı zamanda kendini bir kızın yumuşaklığına ve edilgenliğine teslim etmiş gençlikte ve coşkunlukta olmalı.

Annemarie Schwarzenbach'ın ancak ölümünden on yıllar sonra keşfedilip basılan ve Thomas Mann'ın *Venedik'te Ölüm* romanının kadınca versiyonu olarak kaydedilen *Bir Kadını Görmek* adlı novellasından alıntıladığım bu ifadedeki insan tipi, yazarın diğer metinlerinde de karşımıza çıkar. Çünkü bu, aynı zamanda yazarın bir prototipi gibidir de. Yazarın kendini metninde yeni bir gerçekliğe dönüştürerek kurgulama hali Annemarie Schwarzenbach'ta öyle belirgindir ki, Bernhard adlı eşcinsel bir delikanlının büyüme hikâyesine odaklanan *Freunde um Bernhard* [Bernhard'ın Etrafındaki Arkadaşlar] adlı ilk romanı 1931 yılında basıldığında, kitabın

kapağında yer alan fotoğrafın romandaki delikanlı Bernhard olduğu düşünülür, hikâyesi kurgulanmış gerçek bir kişinin ayrıca görsel olarak da deşifre edildiği ileri sürülerek kitap eleştirilir. Oysa gerçekte kapaktaki fotoğraf romanın yazarı Annemarie Schwarzenbach'a aittir ve yazar hakikaten 23 yaşında genç bir kadından çok, bir oğlan çocuğunu andırıyor. Bu, on yaşından itibaren bir kız çocuğu gibi giyinmeyi reddetmiş androjen bir kadını ve edebi yaratımlarını muhayyilesindeki güzel bir sözcüğün peşinden koşarken kendiliğinden ortaya çıkan eser olarak tanımlamış bir yazar tipini de anlatır. Kadın ya da erkek olmaya dair keskin cinsiyet rollerini ortadan kaldıran ama yine de kadınca bir sese sahip kurgusal metinleri, yüz yıl öncesinin dünyasında arabayla İsviçre'den Berlin'e, oradan da Türkiye üzerinden İran'a ve Afganistan'a ya da Suriye'ye geçerken kaleme aldığı gezi yazıları, çektiği fotoğraflar, Şark dünyasındaki Batılının gurbetliğini anlatan roman ve öyküleriyle Türkçede bilinmese de kültleşmiş bir isim. Ömrü sadece otuz dört yıla sığan ama tek bir cinsiyete ve ülkeye sığamayan zorunlu bir gezgin Annemarie Schwarzenbach. Fabrikatör bir babanın ve Almanların üstün bir ırk olduğunu savunan, sonradan Nazi yanlısı tutumuyla da sivrilecek olan bir annenin beş çocuğundan biri olarak 1908 yılında Zürih'te dünyaya gelir. Ailenin o üç yaşındayken Alplere yakın bir çiftlik evine yerleşmesiyle, kardeşler ve kuzenlerden oluşan kalabalık ve korunaklı bir aile ortamında büyür. Dönemin her türlü konforu ve teknolojisiyle donatılmış geniş çiftlik evi, önden çocukların yazları içinde yüzdükleri bir gölle, arkadan kışları kayak yaptıkları tepelerle çevrilidir. Annemarie'nin hemen hemen bütün metinlerinde özlemle andığı bir doğanın içinde, doğayı kavrayarak geçen bir çocukluktur bu. Ama aynı

zamanda değerleri ve dayatmaları gl, bir st orta sınıf hayatıdır bu. İyi bir fotoğrafçı olan Annemarie'nin annesi Renée Schwarzenbach'ın fotoğraf karelerine de yer yer yansıyan bu pastoral hayatın pürüzleri de vardır elbette. Bunlardan biri de Annemarie'nin bir kız çocuğu olarak kendisine dayatılan hayatı ve kimliği reddetmesidir. Çünkü on dokuz yaşında evlendirilen ablası gibi bir hayat istememektedir o. Ne gelin olmayı ne de bir erkeğin sevgilisi olmayı hayal etmektedir. On yaşıdan itibaren saçlarını kısacık kestirten, erkek kardeşleri gibi giyinmekte direten Annemarie, kızıdan çok bir oğlanı andırmaktadır. Kızların erkenden evlendirilip anneliğe soyunduğu yüzyıl öncesinin İsviçre'sinde, o, erkeklerle hak sayılanları yapmayı tercih eder. Lise dengi bir kız okulundan sonra Alman Dili ve Edebiyatı ile Tarih bölümlerini okumak üzere Zürih'te niversiteye başlar, bir dönem Paris'te okur ve akademik eğitimini doktora yapmaya kadar vardırı. Onun eserlerindeki kahramanların da ayrılmaz parçası olan otomobil niversite yıllarında hayatına girer. Araba sahibi geç bir kadın olarak özgürlüğü, yaşadığı ortamdan uzaklaşmayı, tek başına yolda olabilmeyi ayrıcalığını zengin ailesinin kendisine sunduğu imkânlar sayesinde tadar. Annemarie Schwarzenbach'ın yaşarken roman ve ykclęnden önce gezi yazıları ve fotoğrafılığıyla bilinmesinin nedenlerinden biri de yine bu otomobille kurduğu ilişkiymiş gibi görünüyor. Çünkü sadece Avrupa'daki seyyahlığı değil, aynı zamanda 1933 yılından itibaren o dönemler için olağandışı sayılan Doğu gezileri de altındaki otomobille mümkün olmuştur. Onun gezi röportajlarını ve fotoğrafılığını da yine arabayla yollardayken keşfedip geliştirdiği biliniyor.

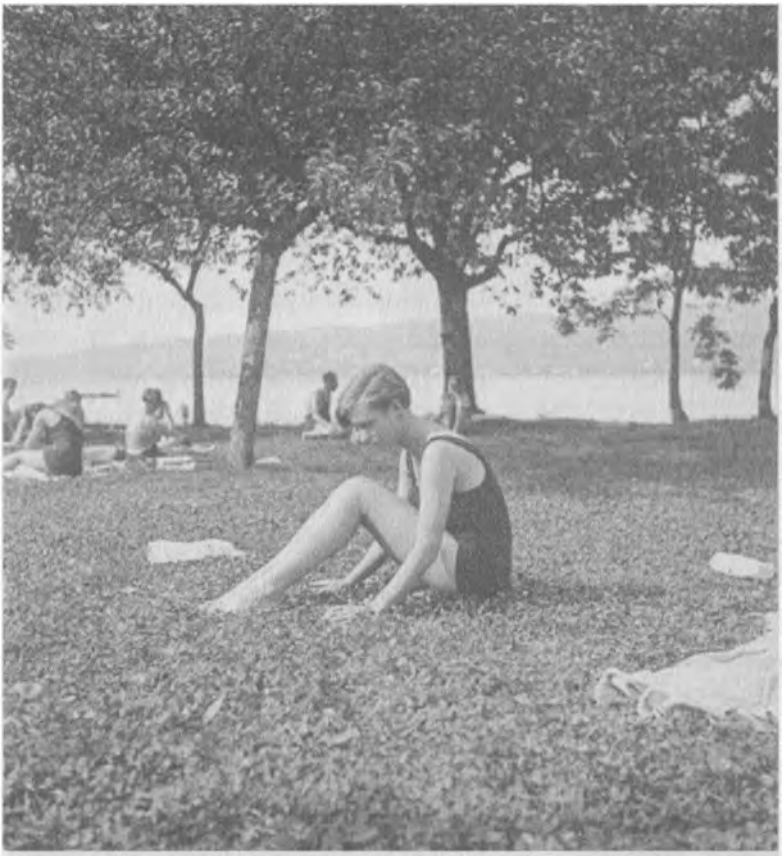
Ama henüz yirmi üç yaşıda, aklında ne gezi yazıları ne de "uzak ve yabancı memleketler" varken, tek büyük hedefi

iyi ve ünlü bir yazar olmaktır. Doktorayla sonlandırdığı akademik eğitiminden sonra gözünü Almanya'ya, edebiyatın ve kültürün başkenti Berlin'e dikmiştir. Aslında Almanya'yla ilişkileri sıkıdır: Annesi Renée Almanya'da yavaş yavaş yükselmekte olan Hitler'in yakın çevresiyle ilişki içindeyken o, sonradan Hitler'in iktidarına karşı çıkacak olan edebiyatçılarla ilgilenmektedir. Thomas Mann ve onun çocukları Erika ve Klaus Mann'la tanışmakta, hatta ünlü yazarın, Münih'te evlerine yemeğe davet edildiği bir gün Annemarie'ye "Sizi erkek olarak düşünsem, çok güzel bir delikanlı derdim" dediği bilinmekte.¹ O Thomas Mann ki, orta yaşlı bir yazarın güzel bir delikanlıya duyduğu aşkı *Venedik'te Ölüm* romanıyla 1911 yılında taçlandırmış kişidir. Annemarie Schwarzenbach ise on sekiz yıl sonra bu başyapıtın kadınca bir anlatımı olarak okunabilecek *Eine Frau zu sehen (Bir Kadını Görmek)* adlı kısa ve son derece etkileyici eserini kaleme almış ve ama bu ancak ölümünden çok sonra yeğeni tarafından bulunup kitaplaştırılmıştır. Ama Berlin'e gitmeden kısa bir süre önce *Bernhard'ın Etrafındaki Arkadaşlar* ismiyle yayımlanan ilk romanını eline alabilecektir.

Berlin'de bir androjen güzellik

Berlin önemlidir Annemarie için çünkü çiçeği burnunda bir romancı olarak o da, tıpkı bizde Suat Derviş'in yaptığı gibi yayıncılığın merkezi sayılan Weimar Cumhuriyeti'nin başkentinde serbest yazar olarak eserlerini yayımlatabilmeyi,

1. Schwarzenbach'ın Erika Mann'a gönderdiği mektup da aralarında olmak üzere diğer mektupları ve çektiği fotoğraflar da dahil bütün külliyatı İsviçre'nin ulusal kütüphanesi Schweizerische Nationalbibliothek'e bağışlanmıştır. Bunlara bugün online ortamda ulaşmak mümkün.

Annemarie Schwarzenbach Zürih'te g l kenarında, 1931.

Fotoğraf: İsviçre Milli Kütüphanesi, Schweizerische Nationalbibliothek.

 nlenmeyi ve özgürce ya ayabilmeyi hayal etmektedir. *Altın Yıllar* denen bir dönemin doruk noktasında, özgürlükler, imkânlar ama aynı zamanda  k   ler şehridir Berlin. Yıl 1931'dir, gece hayatı ve gündüz trafi iyle  ehir ı ıl ı ıldır. Kısa saçları, 1.75 boyu, ince yapısıyla, sessizliği ve otomobiliyle pek çok metninde karşımıza çıkan karakterlerine benzeyen Annamarie, dikkatleri üzerine çekmiştir hemen.

Androjen güzelliğiyle hem kadınların hem de erkeklerin beğendiği bir tiptir. Annemarie, Berlin'in kültür hayatının gözde iki ismi olup ikisi de eşcinsel olan Klaus ve Erika Mann kardeşlerle arkadaşlığını sürdürürken, gece hayatının önemli müdavimlerindendir. Erika'ya âşıktır ama karşılığı yoktur bu aşkın. Sonunda bağımlısı olacağı morfinle de bu sırada tanışır.

Ve sürekli yazmaktadır. Ama aradığı ve umduğu o büyük ünü yakalamak hiç de kolay değildir. Aslında henüz 20'li yaşlarında, sabırsız bir gençtir. Hatta aslında Berlin şehrini, genel olarak büyük şehrin kendisini sevmemiştir ki bu sevgisizliği *Lirik Novella'da* ben anlatıcı kahramanının ağzıyla da anlatır. Üstelik Berlin'de sonrasında bütün Avrupa'ya yayılacak olan faşizmin ayak sesleri duyulmaktadır. Nitekim, çok geçmeden de Hitler iktidara gelir. Avrupa'nın korkunç tarihinin ve milyonlarca insanın kötü kaderinin yazılmaya başlandığı mevsimdir 1933 yılının ilkbaharı. Ama gelecekte habersiz pek çok aydın ve muhalif kalıp direnmeye niyetlidir. Klaus Mann gibi bazı entelektüeller faşizme karşı mücadelede aktivist bir tavır almaktan yanadır.

Bu sırada, aynı yıl Annemarie Schwarzenbach'ın, konuları Berlin'de geçen iki eseri yayımlanır. Bunlardan biri de bugün pek çok dile çevrilmiş olan *Lyrische Novelle (Lirik Novella)* kitabıdır. *Lirik Novella* da aslında bir çeşit kaçış hikâyesidir. Diplomat olmak için Berlin'de üniversiteye giden ben anlatıcı, genç bir adamın bir varyete şarkıcısına duyduğu aşkı ve sorumluluk üstlenmesi gerektiği anda ondan kaçıp taşraya ve doğaya sığınmasını anlatır. Anlatıdaki tasarruflu dil, ben anlatıcı karakterin hastalıklar ve halsizliklerle boğuşması, kadına ve hayata bakışı öyle nahif ve öylesine az erkekçedir ki, metin yayımlandığı dönemde bu yönüyle eleştirilir. Klaus Mann

Annemarie Schwarzenbach'ın objektifinden karşılıksız bir aşkla sevdiği Erika Mann, 1931.

Fotoğraf: İsviçre Milli Kütüphanesi, Schweizerische Nationalbibliothek.

da hastalıklı delikanlının abartılmış korkularına değinir. Annemarie Schwarzenbach'ın bu eleştirilere cevabı ise şu şekilde olur: "Aslında bu hikâyenin tam doğru anlaşılabilmesi için ana kahramanın bir 'delikanlı değil de genç bir kız' olduğunu 'itirafetmek' gerekirdi."

Gerçekten de metin bu bilginin ışığı altında okunduğunda anlatının rengi değişiyor, ben anlatıcı gencin önüne sürü-

len toplumsal normlar, kadına duyduğu aşkın tanrı katında kabul görmemesine dair dinsel korkuları, ben anlatıcının bitmeyen hastalığı (eşcinselliğin hastalık olduğuna dair kabulle) bambaşka bir anlam kazanıyor. Üstelik bu hastalık ben anlatıcı kahramanın insanlardan uzaklaşıp doğaya sığınmasıyla da neredeyse ortadan kalkıyor. Annemarie Schwarzenbach'ın edebiyatındaki güçlü doğa anlatımı ve kurduğu imgeler en çok da bu son derece sade bir dille yazılmış metinde görünür-lük kazanıyor:

Sırtımı bir ağacın gövdesine yaslıyorum. Burası orman ve ormanın ve toprağın sonu, ayağımın altında ise toprağın ve yaprakların kokusu. Burası rüzgârla yüklü, buğulu renklerin iç içe geçtiği sınırsız büyüklükte bir toprak parçası. Soğuklar gelecektir ve sonra yine sıcaklar bastıracak ve toprağı yemişler yaracak ve onunla birlikte olgunlaşacaklar.

Doğu'da gurbet ve ölüm

Büyüdüğü ortamdan kaçmış ama özlemle ona dönerek yazan Schwarzenbach, İran'da kaleme alacağı metinlerde de çok güçlü bir şekilde hissettirecektir bu yönünü. Hitler faşizminin şehirdeki varlığı belirginleştikçe Berlin'i Berlin yapan insanlar da yavaş yavaş çekilmeye başlarlar sahneden. Annemarie ise öteden beri ilgisini çekmiş olan arkeolojik kazılarda çalışma yapmak niyetindedir. Aslında böylece hem Hitler faşizminden hem de İsviçre'deki evinden kaçma imkânı sunmaktadır bu plan kendisine. Çünkü annesi de hemcinslerine ilgi duymasına, hatta kadınlarla sevgililik ilişkisi yaşamış olmasına rağmen, Annemarie'nin eşcinselliğini açık bir şekilde yaşama-

sını sorun haline getirmiştir.² Üstelik ailesi Berlin'deki muhalif, solcu ve Yahudi arkadaşlarına da karşıdır.

Önce Klaus Mann'la 1933 yılında arabayla İspanya'yı gezer, –bir süreliğine beraber muhalif bir dergi çıkarırlar– sonraki aylarda bir İsviçre dergisi için gezi yazıları yazmak üzere, bu kez de gazeteci bir kadın arkadaşıyla birlikte Türkiye üzerinden İran'a gider. Türkiye, Suriye ve İran'da sürmekte olan kazı çalışmalarına katılır. Bu çalışmalara sonraki dönemlerde tekrar döner ve Tahran'da bir Fransız diplomat olan Achille Clarac'la evlenir, böylece bir süre İran'da yaşar. Aralarındaki evlilik sadece kâğıt üzerindedir, çünkü evlendiği adam da eşcinseldir, kendisi ise bu sırada sonradan tifodan ölecek olan Jale adında bir Türk kızını sevmektedir. Schwarzenbach burada yaşadıklarını *İran'da Ölüm* adını verdiği anı kitabında anlatır ve sonrasında *Das Glückliche Tal* [Mutlu Ova] romanında işler.³

İsviçre'nin ılık havası, yeşilliği ve korunaklı, lüks çiftlik hayatından sonra İran'ın sert doğası ve dilini bilmediği insanları karşısında şaşkın, mutsuz ve özlem doludur.

2. Yazarın yeğeni Alexis Schwarzenbach yayına hazırladığı *Auf der Schwelle des Fremden. Das Leben der Annemarie Schwarzenbach* [Yabancı Olanın Eşiğinde. Annemarie Schwarzenbach'ın Hayatı] adlı 416 sayfalık büyük boy kitapta anne Reneé'nin uzun yıllar oyuncu Emmy Krüger'le aşk yaşadığını ve bunun aile tarafından bilindiğini not ediyor. Ayrıca yine annenin Annemarie'nin mektuplarını ve geride bıraktığı yayımlanmamış yazılarını ölümündensonra yaktığını anlatıyor kitapta.

3. Bu gezileri sırasında kaleme aldığı başka metinleri de var Annemarie Schwarzenbach'ın. Bunlardan biri de kazı çalışmaları için geldiği İran-Türkiye ve İran-Suriye sınırında kaleme aldığı öyküler. Bu öyküler Lenos Yayınevi tarafından *Bei Diesen Regen* [Bu Yağmurlarda] adıyla bir kitapta toplandı. Diğer kitaplar ise şunlar: *Orientreisen. Reportagen aus de Fremde*. [Şark Gezileri – Yabancı Diyarlardan Röportajlar], *Winter im Vorderasien. Tagebuch einer Reise* [Ön Asya'da Kış. Bir Yolculuğun Günlüğü], *Alle Wege sind Offen. Die Reise nach Afghanistan*. [Bütün Yollar Açık. Afganistan'a Yolculuk].

Doğu'nun kızgın güneşi altında kavrulan beyaz Avrupalının hikâyesidir bu aynı zamanda, Schwarzenbach da en çok bunu anlatır metinlerinde. Üstelik daima ayrıcalıklı, daima paralı, İran'ın kırsalında çadırda yaşarken bile hizmetçileri olan biri olarak Avrupalının Doğu karşısındaki klasik şarkiyatçı duruşunu sürdürmüş gibidir. Ama burada mutsuzlukla yazılmış metinlerini çocukluğa ve eve duyulan özlem, bir kadının hissedebileceği türden tedirginlikler olarak da okumak mümkün. Zaten, diğer eserlerinde de yüzünü mutsuzluğa, özleme ve hüzne çevirmiş bir yazardır o. Erika Mann'a yazdığı sayısız mektuplardan birinde mutluluğun insanı aptallaştırdığına inandığını söyler Annemarie Schwarzenbach. Peki zenginliğin içine doğup, Berlin'den Yakındoğu'ya, sonraki yıllarda Amerika'ya doğru yola çıkan, morfin bağımlılığı yüzünden zaman zaman tedavi gören ve henüz 34 yaşındayken bir bisiklet kazasında hayata veda eden Annemarie Schwarzenbach yazdıkları ve yaşadıklarıyla bugün bize ne anlatıyor?

Her şeyden önce, yüz yıl öncesinden başlayan kadınca bir karşı koyuşu, bireysel direnmeyi anlatır Schwarzenbach. Erkek egemenliği altındaki bir dünyada, her ne kadar "erkek" gibi görünmeyi seçse de, yine de "eril" sestten ayrılan metinlerin yazarı, kadına ve kadınca olana ışık tutan bir anlatıcı o. Sadece romanlarıyla değil, gezi yazıları, çektiği fotoğraflarla da geçmiş yüzyılın Avrupa'sına ve Avrupalının Doğu'yla olan ilişkisine belki de ilk kez kadın gözüyle bakmış bir entelektüel. İspanya'da karşılaştığı Çingene çocuklarıyla fotoğraflar çeken, Anadolu'da bir çayhaneyi Alp Dağlarındaki kulübelerle yan yana getirerek anlatan bir kozmopolit aynı

zamanda.⁴ Seyahat yazılarında İstanbul'daki denizin kokusunu yadırgar, Ankara'da Cumhuriyet balosunu izler uzun uzun ve bu baloda da kadınları anlatır yine. Çünkü Annemarie Schwarzenbach *Bir Kadını Görmek* ve *Lirik Novella* eserlerinde yaptığı gibi en çok kadına bakarak hayatı edebiyata yansıtır, erkeğin dünyasını da yine bu sesle şekillendirir. Bugün her zamankinden daha büyük bir anlama sahip, önemli bir ses bu.

Annemarie Schwarzenbach'ın objektifinden kadın ve kedi. Ankara, 1934.

Fotoğraf: İsviçre Milli Kütüphanesi, Schweizerische Nationalbibliothek.

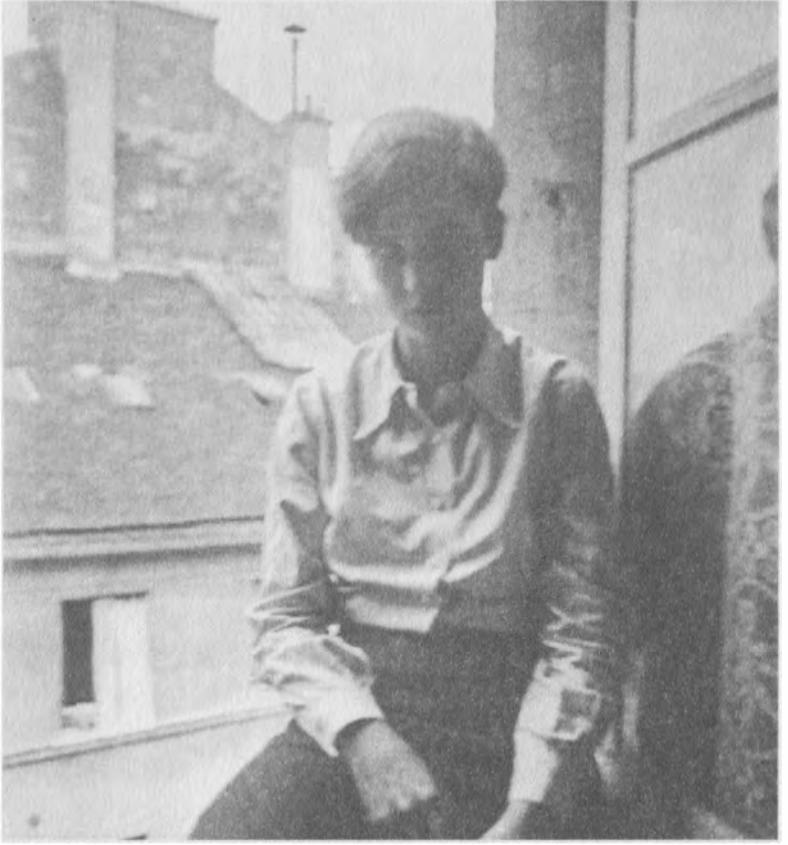
4. Annemarie'nin Türkiye üzerinden Ortadoğu'ya yaptığı seyahatler sırasında kaleme aldığı bazı yazılarını Lenos Yayınevi 1990 yılında bir kitapta topladı. *Auf der Schattenseite* [Gölgenin Olduğu Tarafta] adlı kitapta yazarın 1933-1942 yılları arasında Türkiye üzerinden İran'a ve Afganistan'a ya da Afrika'ya, ara ara da ABD'ye yaptığı seyahatlerde yazdığı metinler ve fotoğraflar bir araya getirildi. Yazar bu kitapta Ankara'da Cumhuriyet'in 10. yılında denk geldiği Cumhuriyet balosunu da anlatır, ama aynı yıl, modernleşmenin ve devrimlerin henüz hiç ulaşmadığı Anadolu'da gördüklerini de yansıtır.

Annemarie Schwarzenbach, İran, 1935.

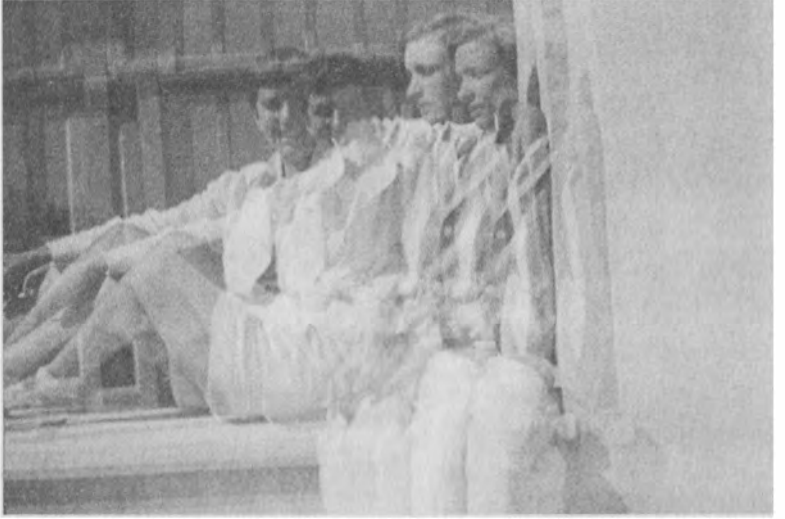
Fotoğraf: İsviçre Milli Kütüphanesi, Schweizerische Nationalbibliothek.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Annemarie Schwarzenbach.

Fotoğraf: İsviçre Milli Kütüphanesi, Schweizerische Nationalbibliothek.

**Annemarie Schwarzenbach ve Thomas Mann'ın kızı Erika Mann, 1931.
Fotoğraf: İsviçre Milli Kütüphanesi, Schweizerische Nationalbibliothek.**

Bir Kadını Görmek

Bir kadını görmek: Sadece bir saniye boyunca, sadece bir anlığına, açması bana yasak olan bir kapının ardındaki karanlık koridorda yeniden kaybetmek üzere bir kadını görmek ve ama onun da aynı anda beni gördüğünü, soran gözlerinin bende asılı kaldığını anlamak, sanki bu karşılaşmamız sadece bu yabancı eşikte, bilincin bu karanlık ve efkâr dolu sınırında mümkünmüş gibi hissetmek...

Ve onun da benimle birlikte durakladığını, benimkiler tarafından dokunulan sınırlarının neredeyse acıyla düşüncenin seyrinden koparılmış gibi gerildiğini hissetmek... İyi de yorgun değil miydim, zihnimde günün resimleri iç içe geçmiyor muydu o sırada? Hâlâ karla kaplı arazileri ve karların üzerine çökmüş akşamın uzun gölgesini görüyor, bardaki kalabalığın itişip kakışmasını seyrediyordum; kızlar geçip gidiyor, kaval-yeleri tarafından birer oyuncak bebek gibi dans pistine taşınırlarken ince omuzları üzerinden arkaya dönüp pervasızca gülüyorlardı; bu kahkahalara cazın gürültüsü eşlik ediyordu. Ve ben tüm bunlardan uzaklaşmak için dar bir köşeye sığınmış-ken Li'nin bana nasıl el salladığını görüyordum; kızın tıraşlı yüksek kaşlarının altındaki küçücük, beyaz yüzü seğiriyordu. Li elindeki bardağı bana uzattı ve içindekini içmemi istedi zorla ve arsızca, sonra narin ellerini Norveçlinin ensesine do-

ladı, dans ede ede uçup gitti; adamın bakışları kızın dudaklarında asılı kaldı.

Sonrasında serin kış gecesi karşıladı bizi, Lange yanım sıra yürüyor ve tuhaf bir Almancayla konuşuyordu. “Yazık size” diyordu, “Moğol kızlarının ne kadar tehlikeli olduğunu bilmiyorsunuz.” Li’ydi bu kız ve ben onun tehlikeli olmadığını bildiğim halde başımı sallayarak onayladım bu sözleri. Tıraşlı, ince kaşlarının altındaki minicik porselen yüzü, bembeyaz elleri ki bu eller de erkek omuzları üzerinden dans eden kalabalığın içinde oradan oraya taşınırken seğiriyordu. Li gülümsüyordu ya, aslında ağzını çevreleyen o şey korkmuş bir küçük çocuğun gülümsemesi de olabilir ve ben bu gülümsemenin tatlılığını erkeklerin sevdiğini biliyorum ama nedir ki bu? Tüm yorgunluğumuza, gülmekten ve neşelenmekten, duman dan ve gürültüden kaynaklı olarak içten içe büyüyen bunal tımıza rağmen, dışarıda, güneşin altında karşımıza çıkan ve art niyetsiz bir şekilde bize bakan küçüklerin, sarışınların ve masumların sevdiğimiz gülümsemelerinden farkı ne bunun?

Yüzümü yalayan gecenin serinliği nasıl da iyi geliyor bana, ayakkabılarımdaki kar hâlâ yerinde duruyor. Tam üzerimize yeni bir ışık düşüyor ki biri elimdeki kayak sopalarını alıyor ve ben ivedilikle merdivenleri çıkan Lange’ye elimi uzatıyorum. Şimdi zili çalışıyorum, asansör görevlisi oğlan arkamdaki kapıları kapatıyor, asansörün sesi lobide yankılanırken ben, başım önde, duruyorum: Bir an için bir sıcaklık ve bir gürültü doluşuyor içeriye, bakışlarımı yukarı kaldırıyorum. Karşımda bir kadın duruyor, beyaz mantosu, erkeklerinki gibi arkaya doğru taranmış koyu saçları, bronz yüzü, gözlerinin güzelliği ve ısıtılı gücü karşısında şaşkıyım, o an, bir saniyeliğine göz göze geliyoruz. İçimde yükselen bir ö zlem ve buyruk gibi karşı konulması imkânsız bir dürtüyle

ona yaklaşmayı, daha da beteri ve acısı, bu olağandışı yabancıyı takip etmeyi arzuluyorum.

Bakışlarımı yere indiriyor, bir adım geri çekiliyorum. Asansör duruyor. Görevli oğlan kapıları açıyor, kadın başını hissedilmeyecek kadar belli belirsiz bir şekilde öne eğerek geçip gidiyor önümden.

24 Aralık 1929

* * *

Geç oldu ve ben yorgunum. Başlarda yanımda diğerkleri de vardı, kahve içtik, sonra geç bir saatte akşam yemeğine oturduk, lokantadaki çoğu masa boştu. Yakınımızda, beni bir önceki gün birlikte kayak yapmaya davet eden ve akşamleyin de kendisiyle tanışmam için Bayan Bernstein'ın masasına götüren yaşlı adam oturuyordu. Adam gülümseyerek kadehini bana doğru kaldırdı ve eğilip selam verdi. Sadece diğerklerinin varlığının onun "Ena Bernstein'ın sağlığına" demesine engel olduğunu hissediyordum, gülümseyerek başımla selam verdim ona, halbuki içimde kocaman bir kan dalgası yükselip delice yüreğime çöreklenmişti. Sessizce yemeğimi yemeye devam ediyor ve o saatten sonra gelmeyeceğini bile bile arada bir lokantanın kocaman kapısına bir bakış fırlatıyordum, oysa akşamları odasında ya da kız arkadaşında yemek yediğini kendisi söylemişti bana.

Nihayet ayağa kalktık ve garson, kahverengi giyimli iki oğlanın hızla ve büyük bir nezaketle yerlere kadar eğilerek önümüzde açtıkları kapıya kadar geçirdi bizi. Gizli bir huzursuzlukla etrafıma bakındım, müdür Boheim'in masasının boşaldığını fark ettim, bana yalnız başına oturduğu köşesinden el eden bu yaşlı adamı sonunda dikkate aldım ve hafiflemiş ola-

rak yanına oturdum. Yanımıza Lange uğradı birkaç kez, bana dans edip etmeyeceğimi sordu, ikinci teklifine olumlu cevabımı alıp da kadehlerin tokuşturulduğu bara gittiğimizde fırsatı değerlendirdi ve arkadaşlarıyla palasta birkaç saatliğine dans etmek üzere kendisiyle köye gitmem konusunda ısrar etti ve ben onu bu planından ancak uzun ikna denemelerinden sonra vazgeçirebildim. Ona ancak ve ancak kuzenlerimi –onların koruyuculuk görevlerinden aldıkları güçle üzerimde belli bir şiddet uygulayabileceklerini hatırlatarak– böylesi bir maceranın masumiyeti konusunda ikna etmesi halinde bir akşamımı bu işe ayıracağıma dair söz verdim. Ayrıca, en azından küçük kuzenim Erwin’i de davet etmesini önerdim, büyük kuzenim Wolfgang’ın ise kendi isteksizliğinden çok, karısının fevri tutumundan dolayı buna pek uygun olmadığını sözlerime ekledim.

Lobiye geri dönerken asansörü beklemekte olan Wolfgang ve Lucy’yle karşılaştık. Onlara Erwin’in nerede olduğunu sordum, onu oyalayacağıma dair söz verdim ve kendilerine iyi geceler diledim. Asansöre henüz binmişlerdi ki Lucy seslendi ve sabah dokuzda Rudi’yi lobiye göndereceğini söyleyip kayağa giderken onu da yanına alıp almayacağımı bilmek istedi. Erwin’le Lange’yi bir viski şişesinin arkasında bir araya getirmeyi başardıktan sonra, bu sırada haftalık bir İngiliz gazetesine gömülmüş olan yaşlı beyefendime geri dönebildim nihayet. Bana sandalyede yer gösterdi ve yeni bir kahve ısmarladı, sonra da cebinden gümüş bir sigara tabakası çıkarıp bana uzattı. Tabakanın kapağına sıkıştırılmış fotoğraf dikkatimi çekti, bir an için Ena Bernstein’in ince başını, sert ve çok açık bir şekilde erkeksi olan yüz hatlarını seçtim. Belki de bir an için yüzüm seğirdi ya da sarsıldım, her halükârda yaşlı adam gülümseyerek fotoğrafı yerinden çıkarıp avucuma bıraktı ve onu almamı istedi. Bu isteğin ne anlama geldiğinden

emin değildim, şaşkın bir şekilde yaşlı adama bakıyordum, o ise dostça gülümsüyordu. “Bu fotoğraf benden çok, size layık” dedi, “hadsizliğim (bu fotoğrafı yanımda taşımanın hadsizliği) karşısındaki adaletin tecellisi, talepleri arzularıyla benimkinde çok daha uyumlu olan sizin gibi genç bir insanın eline bu resmi şimdi gönüllü olarak bırakmamla mümkün olacaktır.” Bana öyle geldi ki bu sözlerle birlikte biraz daha yaşlandı adam, gergin duruşu bir an için gevşedi, tam anlamıyla asil çizgilere sahip, sakın yüzü yorgun bir şekilde bitişik duran ellerinin üzerine gömüldü.

Daha sonra, sanki sözlerinin doğruluğunu sevgiyle kanıtlanması ve arzularım –dile getirmediğim arzularım– konusunda bana hak ve güç vermesi gerekiyormuş gibi anlatmaya başladı. Ena Bernstein ismini ilk kez sıcak bir insan ilişkisi bağlamında işitiyor ve bu isim onu tanıyan, iddiasız ve yıllarca kendini gizleyerek onu takip etmiş, üzerindeki etkisinin sırrını çözmek veya güçlü ve güzel varlığı karşısındaki gerilimi alışkanlık ve dokunmalarla azaltacak şekilde aşkına hiçbir zaman karşılık bulamamış bir insanın ağzından dökülüyordu. Ve ben eğer bu ismi hayatımın sınırlarına girmiş olan bir kadınla bağlantılı olarak ilk kez dün akşam işitmişsem, eğer şimdiye dek utanış bir özlemle ona yakın olmayı ümit ettiysem, asansördeki ilk karşılaşmamızdan beri neredeyse saatte bir tekrarlanan ve yıkıcı bir şekilde beni ele geçiren muazzam çekim karşısında ürkmüş olarak geri çekildiysem, eğer bu mutlu günlerden mürekkep bir güç aniden tek bir hedefe odaklanmış ve böylesi bir özlem en gizli duygularım arasında henüz açığa kavuşmamış ve sözcüklere dökülmemiş ama yok edilmesi de imkânsız bir şeyse, o halde Ena Bernstein birden ifşa edilmiş ve korkunç bir yakınlığa maruz bırakılmıştı; öyle ki sanki kadın önümüzde belirecek, yanıma oturacak ve beni kendi varlığına katlanma-

ya zorlayacak ve karşımdaki adamın onun hakkında anlattıklarını yaşayacaktı şimdi. Onun hakiki, fiili gücü karşısında bir özlem gibi kanımda hissettiğim, hâlâ ret ve inkâr edilmesi ya da kendi varlığımın bir başkaldırısı olarak lanetlenmesi mümkün olan bu gücü kavramak öyle zordu ki.

Fakat başka birinin, bir yabancıнын anlattığı bir şeyi yok saymak mümkün müydü ve o biri, kendini uğruna vakfettiği, evet, adeta gizli bir sevinçle kendini vakfettiği bu şeyden karşı konulmaz bir güç de elde etmez, yetkisini tam da kendini vakfettiği bu şeyden almaz mı? Ah, yaşlı adamın bana anlattıklarını iyi biliyor ve onun bunları ifade edecek kelimeleri aramakta olduğunu kavırıyordum; ama o adım adım bir çeşit yalnızlık kederinin içinde kıvranırken ben ateşli bir coşkuyla, kalbim sanki asıl şimdi büyük bir güçle tutuşmuş gibi otuyordum. Gençliğimi bana bahşedilmiş bir armağan gibi görüyor ve aslında sadece düşlerde karşımıza çıkabilen mutluluk vaatlerinin anahtarının da bu gençlikte saklı olduğunu hissediyordum şaşkınlıkla.

Bana bakarken bir gülümseme yayıldı yaşlı adamın yüzüne. “Yavrucuğum” dedi, “içinizdekileri okumaya ne niyetim ne de hakkım var, ama gençliğinizin ve ateşli mizacınızın bana iyi geldiğini söylemek, fakat yine de izin verirseniz, belki de tahmin edemeyeceğiniz ama kucağına atılmamanız gereken, farkında olmadığınız büyük tehlikelerin varlığı konusunda sizi üzmeden uyarmak isterim. Kaç yaşında olabilirsiniz ki, on sekiz, on dokuz, öyle mi? Ama yine de kararlar verme aşamasında yaşınızın ötesinde, hayattaki istekleriniz, açık ve güzel fikirleriniz açısından son derece olgunsunuz. Ancak şu eksik sizde: Elde edilerek toplanan güç. İnanın bana: Zayıfsınız, sizi bekleyen gerilimler yüzünden zarar göreceksiniz ve hiçbir şey imkân ile verili güç arasındaki bu tezattan daha tehlikeli de-

ğildir. Kendinizi biraz sevmeniz zor gelmeyecektir size, bunu yapın ve kendinize karşı merhametli olun ama bu konuda da seçimsiz kalmayın, tersine, sert ve ıslah edici davranın: Zenginsiniz, yabancılar gelecektir size, aşk ve sevecenlikle yaklaşacaklardır ama kendinizle ilgili savurgan olmayın, çünkü özünüzde biçim ve sınır var, böylesine genç ve bir erkek çocuğununki kadar sade olan güzelliğiniz de kaynağını bunlardan alıyor. Ama bu güzelliğin müsriflik yüzünden göreceği zarar, suyu duru ve zengin bir nehrin tufan altında kalmış görüntüsü gibidir.

Size bunları bağlantısız bir şekilde söylediğimi düşünüyör ve buna şaşırıyor olabilirsiniz ama birkaç dakika daha sabretmenizi rica edeceğim: Sessiz ve hoşgörölü, yaşlı bir adamın kendi deneyimlerini ifşa etmesi konusunda ise çok cazip bir dinleyicisiniz: Sizi dün Ena Bernstein'la birlikte gördüğümde, onunla çok eski karşılaşmalarımızı hatırladım ilk kez. Ena çok gençti ama fırtınalı yıllarının kendini güvende hissettiği bir dönemindeydi. Ben olgunluğun öğrettiği bir sabırla aşkına talip oldum, o ise görünüşe göre nedensiz ve beni yaralamadan kaçtı benden; onun genç ve güzel bir kadın tarafından sevildiğine dair dedikodular yayılmıştı etrafa ve gerçekten de böyle bir ilişki mevcuttu. Tam da o günlerde onun benimle ender rastlanır bir açık yüreklilikle konuştuğunu ve duygularını ifşa eden sözlerini hatırlıyorum. 'Benim sevebileceğim kişi' diyordu, 'hem cesareti ve onuruyla bir delikanlıya benzemeli ama hem de aynı zamanda kendini bir kızın yumuşaklığına ve edilgenliğine teslim etmiş gençlikte ve coşkunlukta olmalı.' Bu sözler dün sizi gördüğümde düştü aklıma, sizin Ena Bernstein'ı tanımak istediğinizi anladım ve ikinizi tanıştırma görevini üstlendim...

Gördüğünüz gibi hatıralarına gömülmüş yaşlı bir adamım ben; fakat ancak sonradan anladım ki düşüncesiz ve sorum-

suz davranmışım. Çünkü sizin böylesine büyük heyecanlarla karşılaştığınız kadın ne bir ölçüye ne de özene sahip biri. Et-kisinin sırrı ise sadece hislerinin gücünden kaynaklanıyor, bu, ondan ışıldayan bir şeydir ve insanı büyüüne çeker. Kişi bu ışığa ne kadar önyargısız ve saf bir şekilde temas ederse, bir o kadar da güçlü şekilde yakalanır büyüüne. Bu kadına karşı oluşmuş toplumsal yargıyı yok sayıp onu hem zorunlu hem de dar bir düzenin bekçisi olarak yetkiye sahip ahlaki normun sınırları üzerine koymanın ne kadar tehlikeli olduğunu söyledim size; şunu da ekleyeyim, dizginsiz bir duygunun keskin, temel yüceliği altında ezilen zayıf taraftır ve bu sebeple sizden dikkatli ve kendinize karşı hoşgörölü olmanızı rica ediyorum. Ama bu ikazımı sakın bir geri adım olarak algılamayın: Sizin Bayan Bernstein'ı tanımanız gerekiyordu, bunu değış-tiremezdim ve sizi tanıştırma görevini üstlenmem bu işi hızlandırmaktan başka bir şey değildi. Hayatın bir izleyicisiyim ben, geleceğin yollarına tesadüfler olarak değil de, uzun içsel hazırlanmalardan mürekkep zorunlu olgular olarak bakmayı öğrendim. Ve şimdi güzel uyuyun, bu yaşlı adamı da kendini ifade etme zayıflığı konusunda affedin, size söyleyebildiğim her şeyin derinlerinizde zaten saklı olduğunu ve gün yüzüne çıkmak için kendi zamanını beklediğini biliyorum!"

* * *

Günler gizli heyecanlar, geceler kışın beyazlığından yükselen bir yangın gibi bekleyişin aleviyle geçiyor. Duyular böyle keskinleşmişken sen sessizce kulak kabartıyor, sormaya cesaret edilmemiş soruların cevabını dinliyorsun; bir sessizliğe ama aslında çok derinlerinde ayaklanmış olup önce zihnini

ele geçiren, ruhunun kendisine sonradan daha korkunç bir karmaşayla yakalanmak üzere kaçınmaya çalıştığı bir sarsıntıya teslim olmuşsundur, damarlarındaki kan deli gibi hızla akarken sen odanın sessizliğinde bir zonklama duyarsın; şakaklarında bir uğuldama vardır, rüzgârın ağaçlarda hareketlendirdiği yapraklar gibi ellerin titrer yorganın üzerinde.

Geceler yalnız ve teslimiyet içinde. Sürekli kitap okuyorum ve kitapların üzerinden gelip beni bulmakta olan sarsıntılı beklentiyi hissediyorum. Bazen sanki hayat elimden kaçıp gidiyormuş gibi beklemeye tahammülümün kalmadığına inanıyorum. Kitabı bir kenara bırakıyor, yatağımın başucundaki telefonun almacına bakıyorum, onu oradan almak için elimi uzatmam yeterli; resepsiyondaki görevli çıkacaktır telefona, ne arzuladığımı soracaktır, onun adını telaffuz etmekten daha kolay ne var ki (arzudan daha fazlası haline gelmiş, binlerce tekrardan sonra tasarrufuma geçmiş sayılmaz mı bu isim)? Ama ya telefondaki gerçekten onun sesiyse (kendisi değil de – hayır, bu kadarına cesaret edemiyorum– o derin ve yumuşak, fakat sakıngan sesi)?

Telefon almacının yanı başımda olduğunu bilmek rahatlatıyor beni, biraz da şükranla gülümsüyorum, çünkü sonuçta nedir ki bize sunulan imkânlar: İmkân dediğimiz şey ancak cesur olduğumuzda bir vaat anlamını taşımaz ve iradenin o şaşıaali gücü anlamına gelmez mi? Ve bunun böyle olduğunu bilmek, bekleyebilmemiz için kâfi bir neden sunmaz mı bize? Evet, yeni için elzem olan o saati alçakgönüllülük ve hoşgörülle beklemek... Yaşlı beyefendinin de ifade ettiği gibi: “Kendinize karşı hoşgörülü olun”, çünkü geleceğin yolları tesadüflerle kesişmez.

Ayağa kalkıyor ve büyük aynanın önüne geçiyorum, imkânların oyunu karşısında sersemlemiş olarak hâlâ tered-

düt içindeyim ve hiçbir şeyden emin değilim. Derken görüntümle karşılaşıyorum, genç, çok genç bir insanın görüntüsüyle; ellerimi aynaya dayıyor ve bu insanı izliyorum, öyle ki sanki bu solgun ve alttan alta ateşler içinde titreyen yüzü sevmeye başlıyorum, sanki daha önce onu pek iyi tanımamış, onun hüznünü önemsememiş, büyük bir ciddiyetle bakan soru dolu gözlerine hiç gülümsememiş, beyaz ve zayıf olup zayıflığı ilk kez bugün gözüme güzel görünen bu ellere karşı hiç affedici olmamış gibiyim.

Sahi tüm bunlar ilk kez mi böyle? Belki de ilk değildir, belki de hayatım çok daha fazla gün ve geceye sığmış ve ben bu kişiyle daha önceden de karşılaşmış, aynalarda kendimi görüp tanımışumdır.

Bugün ama seviyorum kendimi, küçük bir erkek kardeşi sever gibi, yaşlılığın derinliğinden yükselen ortaklığı hissediyor, sessiz bir yorgunlukla kederleniyorum, ama bu kederi de seviyor, bunları uzun ve dikkatle baktığım aynadaki yüzde de görüyorum.

Nihayet gecenin serinliğini hissediyor, kapatmak üzere pencereye yöneliyorum, dışarıdaki orman büyük ve karanlık, dağlar gecenin göğü karşısında apaçık, dimdik. Buz pistinde sesleri boğuk bir şekilde duyulan adamlar çalışıyor. İşçilerin buzun yansıtıcı yüzeyi üzerine yavaşça çektikleri tahtaların seslerine kulak veriyorum. Sonra yerdeki hortumu alıyorlar, derken su gümüşü bir yay şeklinde pistin üzerine dökülmeye başlıyor, yapay bir çeşmeden bir tiyatro sahnesine dökülür gibi.

* * *

Olup bitenler karşısında artık aynı biçimde etkilenmiyordum; benim için yük olmaktan çıkmıştı, düşüncelerimde yer almıyorlardı. Tesadüfler ise yepyeni ilişkilere gebeydi, çünkü bana o kadınla kardeşçe bir bağlantısı olduğunu düşündürten her şeyi sevmeye başlamıştım. İçimdeki muazzam aşkınlık hali böylesi ilişkilerin yolunu açmış, beni daima bu doğaya bağlamış olan hayranlık derecesindeki sevgiyi bile tutkulu bir şekilde büyütmüştü. Böylece günün her dakikası benim için benzersiz bir pırıltıya kavuşmuştu; sabahın temiz ve berrak havasını mutlulukla soluyor, dağın zirvesinden gelip muhteşem bir savurganlıkla karların üzerine uzanacak olan güneşin doğuşunu heyecandan titreyerek bekliyordum, berrak çingirak sesiyle ve taşıdığı rengârenk giyinmiş insanlarla önümden geçip giden her bir kızak mutluluğa doğru evrilen bir varoluşun bilinciyle dolduruyordu beni ve bazen güneşte, bir kulübenin önünde, neredeyse yazı hatırlatan ışığın ve vadinin üzerinde kabarak parıldayan göğün bitimsiz maviliği altında gözlerim kamaşarak saatlerce oturabiliyordum.

* * *

Lobide dikilmiş Bayan Bernstein'ı bekliyordum, dakikalar yavaş ilerliyordu, artık son kayakçılar da gelmeye başlamıştı, görevli oğlanlar gelenlerin kıyafetlerindeki karları fırçalıyor, kızaklar önümden geçip gidiyor, kürkler içindeki kadınlar lobiyi boydan boya geçip sabırsızca zillere basıyor, asansörlerin kapıları sürekli açılıp kapanıyordu. Erkenden lobiye gelmiş olan smokinli beyler usulca merdivenleri iniyor, parmakları arasında yarı yarıya içilmiş sigaraları tutuyorlardı umursamazca. Onları çıplak kollarıyla kadınlar takip ediyordu; ör-

tüleri ipeksi bir şekilde beyaz omuzları üzerinden kayıyor, ağır atlas işlemeli ayakkabıları güçlü ışığın altında donukça parlıyordu.

Anlatılması imkânsız bir sabırsızlık içindeydim. Sanki beklemeye geçen bütün o saatler beni bugün bu lobiye bağlamak için toplanmışlardı: Çünkü sadece beklemekten ibaret günler geçirmiştim, huzursuzluk ve gittikçe yoğunlaşan hislerle yüklü saatlerin yan yana dizildiği, sonra, aniden, berrak kış gecelerine karışmak üzere usulca akşama evrildiği günler –ki geceler de– aynı huzursuzluk ve gizli mutluluk beklentileriyle geçmişti.

Karla kaplı arazilerin berrak ışıltısı altındaki sabah saatleri bile kalbimi ele geçiren yeni ve büyük mutluluklar haline gelmişti benim için. Erwin’le tepeyi tırmanıyorduk ve ilk defa Erwin hiç olmadığı kadar mutlu görünüyordu gözüme, evet, içimde ona karşı sevgiye benzer bir şey büyüyordu: Onun o ana kadar şefkatli ve mutlu olabileceğini aklıma bile getirmemişim ama birlikte yaptığımız uzun kayaklar sırasındaki iyi ve sadık yol arkadaşlığı bizi birbirine bağlamıştı.

Köyde ise insanlar beni sitemlerle karşıladılar, çünkü sık yaptığım gibi yine anlaşmalarımıza sadık kalmamış, verdiğim sözleri unutmuştum. Kendimi ancak akşama doğru, neredeyse istemim dışında, rengârenk insanların itişip kakıştığı, dilleriyle, isimleriyle, kıyafetlerinin renkliliğiyle birbirleriyle yarıştığı gürültülü palasın lobisinde bulmuştum. Kalabalığın arasında bana doğru gelen ve bir şeyler söyleyen yabancı bir kadın da vardı; yüzü gizli bir heyecan ve tuhaf bir çirkinlikte seğiriyordu. Adeta bu yüzle uyuşmayı reddeden, soğuk bir alaycılıkla bakan gözlerinin karşısında ürperdim. O ise çekincemi gençliğin sıkılğanlığından başka bir şeye yormamış olmalı ki, birazdan Li’nin de oturacağını söylediği bir masaya götürdü beni, sonra da saldırgan ve gülünç imalarını yağdır-

maya başladı üzerime. Sorularını eğlenerek ve dikkatle cevaplıyor, bana karşı beslediği apaçık olan sempatisini adeta yıldırım hızıyla etrafa saçarak ifade etmesine gülümsüyor, dilinin zenginliği karşısında gittikçe keyifleniyordum.

Dediği gibi, gerçekten Li de geldi, iki Arjantinli ve sarışın Norveçliyle birlikte; Li gizlice ve alakasız bir anda bana el etti, sonra da kolumdan tutup gergince koridorda ileri geri yürürken Anna Barnowska'nın beni sevdiğini söyledi. Kadın Li'nin odasında fotoğrafımı görmüş ve ondan beridir benimle tanışmaya çalışıyormuş –buna benzer şeyleri bana Bayan Barnowska'nın (bu yolla kadının adını öğrenmiştim) kendisi de söylemişti. Li ise o inanılmaz tatlı gülümsemesiyle, madem bugünlerde açık ettiğim biçimde kendisini sevmiyordum, hiç değilse her türlü başarıma yardımcı olabilecek bir güce sahip Anna Barnowska'yı elimden kaçırmamam gerektiğini söyledi. Kendisi Anna'yı tanıyormuş (bunu söylerken yüzündeki tatlı ve bu tatlılık kadar yabancı bir melankoliyle bezeli gülümsemesi beyaz yüzünde kaybolmadı), o sevgisini birine bir kez yöneltmesin, güçlü, zeki ve güvenilir kişiliğiyle daima arkasında durmuş. "Akıllı ol" diye ısrarla devam etti Li. "Arkanda sana yardım eden insanların olmalı."

Tam o anda Anna Barnowska belirdi yanımızda, ikimizi de kollarının arasına alıp masaya geri götürdü, ama ben birden eve gitmem gerektiğini söyledim sabırsızlıkla. Genç Arjantinliler bana eşlik etmeyi teklif etmek üzere sandalyelerinden ayağa fırladılar ama Bayan Barnowska hemen durdurdu onları ve bunun kendi işi olduğunu söyledi, benimle dışarıya kadar yürürken yeni bir sigara daha yaktı. Sonra elimdeki sigarayı alıp bana kendisinininkini uzattı. Teşekkür ettim, uzattığı sigarayı alıp karın üzerine attım. Bir an için üzerimdeki bakışlarını hissettim. Bu arada bir kızak durdu önümüzde, kadın kızağa binmeme yardımcı oldu ve elini bana uzatmadan sürücüyü adresi söyledi.

Ertesi sabah erkenden telefona çağrıldığım da, böylesine pırıltılı günlerin etkisi altında kayıtsızca, telefondaki Bayan Barnowska'ya kendisini ziyaret edeceğime söz verdim. Bu ziyaret de tuhaf bir şekilde bir maceraya dönüşüyordu. Büyük ve aydınlık bir odaya götürdüler beni, henüz yatağında olan Anna bana bir sandalyede yer gösterdi, gergin huzursuzluğunu son derece büyük bir kabalığın iyi seçilmiş maskesi altında saklamıştı ama buna rağmen beni hiçbir şekilde yaralamıyordu. Onun bu güvenini sarsacak binlerce şeyden bahsettım umursamazca, teklif etmesini beklemeden masada duran portakal ve çikolatayı yedim; alttan alta Anna'nın yanlış anlaşılmaya mahal vermeyen sabırsızlığının nasıl büyüdüğünü izledim hayretle. Kadın biraz sonra hiç ilgisi yokken Ena Bernstein'ı tanıyıp tanımadığımı sordu. Şaşırmış, etkilenmiştim. Evet, dedim. Onu uzaktan tanıdığımı ve kendisiyle otelde karşılaştığımı ekledim, bunun üzerine birden değişen yüz ifadesiyle, ancak şimdi tam manasıyla beni anladığını söyledi. Bense ona suçlamalarının bütünüyle temelsiz olduğunu anlattım kesin bir dille. Ama aşkla bağlandığım kişinin isminin zikredilmesi bile soğukkanlılığımı yitirmeme sebep olmuş, beni ağlayacak raddeye getirmişti; onun neden şimdi Bayan Bernstein'dan söz ettiğini bana açıklaması gerektiğini tekrarlayıp duruyordum yeniden yeniden. Sonunda üzerime dikilmiş soğuk ve sevgisiz bakışlarını fark ettiğimde durdum.

Tam oyunu kaybettığıme inanmıştım ki, hâlâ içimde titreyen hezeyanım arasında onun da soğukkanlılığını yitirdiğini ve konuşmamızın seyrini değiştirmek yerine konuyla ilgilenmeye devam ettiğini fark edebildim. Üzgün ve neredeyse yumuşak bir sesle, düşüncelerimi esir alan kadından söz etmeye başladı. Onun ismi böylesi kaba görünümlü birinin ağzında bile baştan çıkarıcı bir ışıltıya kavuşuyor ve ben ilk kez asan-

sördeki karşılaşmamızın, bakışlarımızın buluştuğu o bir saniye içindeki sessiz tanışıklığın çok güçlü ve “gerçek” olduğunu, aynısını bir zamanlar Anna Barnowska’nın da yaşadığını, böyle olduğu için de aramızda rastlantıyı ve hayal kırıklığını dışlayan bir yasallığın kurulduğunu sezinliyordum; bu bilgiyle sarsıldığımı ama aynı zamanda sakinleştiğimi de hissettim. Anna ne anlatabilirdi ki bana, bildiği her şeyden uzak o tüyler ürpertici deneyimden başka, hem de yaşça benden büyük, sürüyle kadın ve erkeğin yakınlığını tanımış birinin deneyiminden başka ne anlatabilirdi... Sadece şunu söyledi: “Ena Bernstein’ı bir zamanlar ben de tanımıştım, sekiz gün boyunca... Bir yılbaşı gecesi, arabayla P.’ye doğru yola çıkmıştım ve yolda geçirdiğimiz kaza yüzünden neredeyse ölüyorduk. Benim gibi birinden çok maceraperest bir delikanlıya yakışan bir delilikti bu. Ve sebebi de Ena Bernstein’dı: Başka nasıl davranabilirsiniz ki, bu kadın kuvvetli olanı kuvvetinden, zayıfı da zayıflığından çarpan bir tutku gücüne sahip; bu arada kıskanmanız yersiz. Bayan Bernstein’ı yakından tanıyamadım. Onunla karşılaşmam tesadüftü ve bu tesadüf bana kadınları sevmeyi öğretti.”

Ayağa kalktım, ona doğru yürüdüm, “Beni öpmek ister misiniz” dedim. Şüpheyle ve hem onun yalnızlığını gösteren hem de onu çekici kılan bir temkinlilikle yüzünü ekşiterek bana baktı. Bense gülümsüyordum. Tekrarladım: “Öpün beni” ama bunu da kısık bir sesle ve hiç sıkılmadan söyledim. O zaman üzerime eğildi –omuzlarımı kavrayan ellerinin nasıl delice titrediğini hissediyordum– sessizce ve tutkuyla öptü beni.

* * *

Aynı akşam eve giderken yolda Lange yetiştirdi bana. Li'nin beni palas otelde beklediğini, bütün ısrarlı çabalarına rağmen, onun yanındaki yerimi dolduramadıklarını anlattı. Bu arada bunu fark eden tek kişinin kendisi olmadığını da sözlerine ekledi: "Siz ve Li hakkında bir aşk dedikodusu..." Üzüntüyle yüzüne baktım, Anna Barnowska'nın sözleri belirdi zihnimde. Etrafım, o güne kadar içinde yer almadığım ve şimdi imalar ve ayartmalarla birden üzerime çullandığını hissettiğim yabancı bir dünya tarafından kuşatılmıştı. Kolundan tuttum ve neden arkamdan kötü konuştuklarını bana anlatmasını istedim, adeta çocuksu bir his içindeydim, iftiralarından korkmuştum ve Lange'nin beni sadece uyarmak istediğine güvenim tam yerine geldikten sonra biraz rahatladım.

Ama Lange'nin kardeşçe dostluğunu aynı biçimde hissedip buna mutlu olsam da kısa bir süre sonra kuzenim Lucy'den gelen benzer imalarla yeniden umutsuzluğa kapıldım. Güvensizlik içindeydim, kızın bu suçlamalarına yanlış anlaşılacağım korkusuyla cevap veremiyor, ne söyleyeceğimi bilmez bir halde masanın altında elimi tutan Erwin'e bakıyordum. Yemek huzursuz bir sessizlik içinde geçti. Sonra lobiden ayrılıp odama gittiğimizde Erwin, Lucy'nin bir tanıdığının dün beni Anna Barnowska'yla bir arada gördüğünü ve hem zeki hem de kötü ün yapmış bu kadından kendimi tamamen alıkoyamıyorsam da hiç değilse onunla dışarıda görünmememi söyledi.

Gözlerim şimdi tam açılmıştı, benimle ilgili beslene beslene büyüyen, gözetleme ve dedikoduyla örülü ağı kavramış, spor salonlarında ve büyük otellerin lobilerinde karşılaştığım binlerce bakışın, açık ve kapalı imaların sebebini anlamıştım. Kaç kadın dönüp gülümsememe karşılık vermişti ve kaç daha sonra adımlarımı takip eden muhabbetlere ortak olmuştu öyle! Onları sarf ettikleri sözler için sevmiş, rastlantısal her

türlü kucaklaşmayı, okşamaları daima iyi gelebilen yumuşak elleri sevginin işareti olarak görmüştüm. Sık sık kayak sırasında ve sonrasında otelimizin barında karşılaştığım bir Rus, kadınların beni daima seveceklerini söylemişti; ben buna da sadece gülümseyerek cevap vermiştim. Şimdi ise sonsuza dek yalnızdım, her türlü sevgi gözüme düşmanlık ve sahtekârlık gibi görünüyordu ve Erwin bir sürü mantıklı gerekçeyle beni yatıştırmaya çalışırken zorlanıyordu. Yine de eve geri dönmem konusundaki tatsız hatırlatmayı yapan o oldu. Babamın Wolfgang'la telefonlaştığını ve bu haftanın bitiminde geri dönmemi istediğini söyledi.

Bu haber beni öyle beklemediğim bir biçimde yakaladı ki, bir süre Erwin'e hiçbir şey anlamamışçasına baktım, o ise gü-lerek kolumu kavradı, artık çalışmanın zamanı gelmedi mi, dedi. Ona göre çalışmadığım için ayağımın altındaki zeminin yanıyor olması gerekiyordu; ne de olsa beni daima çalışkan ve neredeyse tutkulu bir işçi olarak tanıyormuş Erwin, bu yüzden babamın önerisi her koşulda memnuniyet vericiymiş.

Ona lobiye kadar eşlik ettim, tamamen rahatlamış gibi görünen Wolfgang ve Lucy dokunaklı bir çabayla beni teselli etmeye çalışıyorlardı. Ertesi gün için bir kayak turu yapmayı kararlaştırdık ve ancak gece yarısından sonra birbirimizden ayrıldık. Öyle yorgundum ki uyuyamıyordum, hissettiğim gerginlik tek bir an bile sinirlerimden ve uzuvlarımdan kopup çözülmüyordu; saatler uzun ve kasvetli, önümde duruyordu. Sevgiyle bağlandığım insanları düşündüğümde, buna yeni bir korkunun daha eklendiğini görüyordum: Siluetleri muhayyilemde belirir belirmez hemen beni tedirgin eden tanıdık bir içsel direniş. Sonunda bu çatışmalı düşüncelerden uzaklaşmaya çalışırken uykuya geçmenin nihai umudunu da yitirmiş oldum.

Ama sabaha karşı (yatağımda oturmuş, başımı dizlerime dayamıştım) içimde büyüyen huzuru hissettim, öyle ki sanki onun bu gelişine kulak vermişim de karşısında minnetle, önünde tevazuyla eğilmişim. Uzun ve umarsız ağlamalardan sonra gelip beni bulan bu yumuşak huzuru çocukluğumda tanımıştım, belki o zamanlar annemdi ıslak saçlarımı okşayarak alnımdan sıyırın. Ve belki bugün aynı şeyi yine bir kadın yapacaktır, sırf bu sözcüğün kendisi bile anlatılmayacak kadar güzel değil miydi: kadın. Bunun gerçekleşme ihtimali bile öyle sessiz ve öyle hüznü bir beklenti, öyle dindarca bir mutluluktan ki benim için, adeta mucizevi olanın sınırı da bu ihtimalle birlikte ortadan kalkıyor, hasretle beklediğim teselliye bırakıyordu yerini.

O anda Ena Bernstein düştü yine aklıma. İlk defa birkaç saatliğine unutmuştum onu, ama şimdi bir kez daha acı dolu bir gerginlik içindeydim, bütün acım görünmez bir güce sahip bu isim üzerinde toplanmıştı. Arzu dolu bir sabırsızlıkla nihayet ağaran sabaha ve başlayan güne girmiştim ama zaman daha hızlı ilerleyemiyordu, kayak turumuz akşama ve otele geri dönüşümüze yaklaşmak için katlanılması gereken saatler zincirinden ibaretti. Köyde kısa bir çay molasından sonra nihayet otelimize döndüğümüzde kendisiyle karşılaşmaktan o kadar korktuğum halde, lobide Ena Bernstein'ı beklemeye karar verdim. Bir geceyi daha öylece beklemekle geçirmekten daha korkunç bir şey var mıydı, bir gün daha o gerilime katlanmak, hiçbir-şeyin-olmaması, hiçbir-şey-yapmamak mümkün müydü, doruk noktasına ulaşılmamış mıydı ve bunun ötesi boşluk değil miydi (ah, boş bakışlar da vardı, boş eller, öncesinde verici olan ve boş saatler...)?

Saat sekizi vuruyordu. Şimdi yemeğe uygun giyinmiş olarak Erwin gelecekti, sonra da Wolfgang ve dekolteli, kırmızı

tuvaletiyle Lucy. Bense üzerimde kayak elbiselerim, lobide dikilmiş, ellerimle kalorifere tutunarak bekliyordum. Belki de her şey boşunaydı. Başımı çevirip muhtemel ki şimdi lobide aşağı yukarı yürüyen, gazetelerini okuyan, kokteyllerini yudumlayan, iskambil kâğıtlarını karan tanıdıklarımın bakışlarıyla karşılaşmaktan korkuyordum. Beklemenin gerginliğiyle ümitsizliğim büyüdükçe, hoşnutluğun her türlüşüne karşı duyduğum o eski öfke de içimde uyanıp kabarmıştı, ama bir yandan da bu hissettiklerim gözüme çocukça ve gülünç geliyordu.

Sonunda önümüzden bir kızak geçip de beklemekte olan görevli oğlanlar dışarıya fırladıklarında ve Ena Bernstein gerçekten de o anda ortaya çıktığında, ondan yana bakmak için bütün cesaretimi yitirdim. Ama niye ki, benim için bir şey yapması gereken aslında oydu, işte, tam şimdi acı bir temkinlilikle elini omzuma koyacak, buruk ve sıcak sesiyle çok yakınımnda, tatlı sözleriyle sadece bana hitap edecek. Ama daha ilk dakikada, beni telefona çağırmak üzere konsiyerj belirdi önümde, son cesaretim de böylece elimden alınırken imkânsız istediğimi açık bir şekilde hatırlamış oldum. Babamın telefondaki sesini duyuyordum, onun ne söyleyeceğini beklemeden, bütün ümitsizliğimle –neyse ki telefon hatları bu ümitsizliğimin üzerini yutarak örtüyordu– onun isteği üzerine iki gün içinde yola çıkacağımı söyledim. Bunun üzerine sesi yumuşadı babamın, benimse gözlerim yaşlarla doldu, almacı yerine astım, yenik ve neredeyse umarsız bir mutsuzluk içinde telefon kabininin duvarına yaslandım.

Dışarıda Bayan Bernstein bekliyordu beni. Ona bakarken gülümsemeye çalışıyordum. Belki de adına gelen mektupları almaya gelmiştir, diye düşündüm. O zaman şimdi birlikte asansörle yukarı çıkar ve asansörden inmeden önce elimi uzatabilirdim ona.

Fakat mutlu bir tesadüf bana başka bir imkân sundu: Asansör görevlisi çocuk, Bayan Berntstein'ın Bayan Boheim'in dairesinin bulunduğu ikinci katta ineceğini unuttu ve asansörü ancak dördüncü katta durdurdu. Bunun üzerine Bayan Bernstein çocuğa yürüyerek aşağı ineceğini söyledi ve benimle beraber loş koridora çıktı.

Ona yaklaşmak için öyle büyük bir istek vardı ki içimde, gözlerimi yere indirdim ve istemsizce adımlarımı durdurdum. O da durdu, yüzünü bana doğru çevirdi. Son bir imkânla orada bulunduğumu biliyordum, adeta kendimi aşarak gözlerimi yukarı kaldırdım ve bu akşam kendisini ziyaret edip edemeyeceğimi sordum. Bir an için tereddüt etti, çünkü akşam Bayan Boheim'in yanında olacaktı fakat birdenbire, kararlı bir ses tonuyla yemekten sonra gidebileceğimi, arkadaşını bu duruma hazırlayacağını söyledi ve elini kısa bir an saçlarımda gezdirdi.

* * *

Aşağıdaki satırlar ilk geceyi anlatan ve özenle saklayacağım notlardır, sıkıca onlara tutunuyorum çünkü hiçbir hatıra bu kâğıtlardan daha güçlü değil, ayrıca bunları bir şeyleri değiştirmek ve etkilemek için değil, sadece kendi büyük kararlılığımın içsel tartışmaları olarak kaleme alıyorum.

Bir kez daha gelip beni kısıvrak yakalayan bu korkuyu daha önce hiç tanımamıştım; öyle bir şey ki bu, varlığına inanmadığınız bir ağrı gibi gülümseyerek karşılırsınız önce onu, sonra birden büyür ağrı ve kaldıramayacağınız hale gelir, siz gülümsemeye devam etmeniz de aslında çoktan bozguna uğramışsınızdır. Aman tanrım, dü-rüst olduğuma ve daha dün ağızımdan çıkan sözleri tam anlamıyla

inançla sarf ettiğime inanmayacaklardır ki... Onlara bunun üzerime bir hastalık gibi aniden çöktüğünü nasıl anlatabilirim?

Öyle bir kifayetsizlik ki bu: Bir dünü nasıl kaldırabildiğimi bile anlayamıyorum ve bir önceki günü ve geriye dönük olarak sıralanan diğer bir sürü geceyi. Mutluydum, gecelerin ne kadar yalnız olduğunu, patlayan bir şeyin karanlıktan çıkıp üzerime geldiğini ve benim ona karşılık vereceğimi göremedim. Halbuki biliyorum ki bunun için cesur olmak gerekiyor, öyleyse bu cesareti bana veren kim? Onun karşısında böyle boyun eğmişken gözlerimin düşünceler ve uykusuzluk yüzünden kocaman açılmış olduğunu biliyorum.

Bir yandan da öyle yorgunum ki daha fazla uyanık kalamıyorum, gözlerim yavaşça içeriye dönüyor: İçeride renklerden ve ışıklardan oluşan bir dünya var ve bu dünya dans ediyor, ışıklar soluklaştığında bir azizin gövdesinin etrafındaki ışığa dönüşüyorlar; dört bir yanı güneşle büyülenmiş bir yerde, sanki göğün bütün alevleriyle yeryüzündeki karların bütün parıltısını içime sığdırmış, bütünüyle bir ısınnın içinden geçiyorum.

Ama bu sadece bir büyüydü. Işık ve renkler bir farın projeksiyonları gibidirler: Yönünü ona çevir farın, kaybolurlar.

Ağlama, akılsızlıktır ağlamak! Bu dünyada sevdiğin kaç şeyin daha büyük bir farın projeksiyonları olduğunu nasıl bileceksin ki: Işık ve gölgeye tıpkı sahibinin kaprislerine bağlı süs köpeği gibi bağlısın. Bir keresinde (hatırla, sadece birkaç hafta önceydi), biri sana süs köpeği olmanın ne kadar acınası bir şey olduğunu söylemişti. Ya da bir dilenci olmanın. Bir yerlerde büyük bir ışık var ve bu hakiki ve bütünlüklü sanat eserleri gibi merhametli insanların gözlerinde ışıldıyor: Yitirilmesi mümkün değil, çünkü her insanda olduğu gibi senin de içinde duruyor bu ışık. Ama ürkekliğin ve aceleciliğin yüzünden, karanlık köşelere karşı duyduğun korku yüzünden küçük oyunlara başvurarak üzerini bastırmamalısın.

Işık çok daha güçlü ve çok daha arı değil mi? Dön ona.

Çok geç oldu ve sanırım gökyüzü açılıyor şimdi. Ama ben gözlerimi açamayacak kadar yorgunum.

* * *

Yolu kısa zamanda arkamda bırakmıştım. İçsel olarak tanışık olduğum doğaya yaklaştıkça, sabırsızlığım da bir o kadar artıyordu; yorgundum, nefes nefese kalmıştım ve kalbimin sert vuruşlarını hissediyordum. Sürekli konuşarak yürüyor, kendi kendimi yatıştırmaya çalışıyordum, haftalardır kendi kendime verdiğim cezaların, koyduğum mesafelerin sonuna gelmiştim, düşüncelerim nihayet rüyaların ardına saklanmak zorunda kalmadan kendi yolunu bulmuştu; her gece güneşte ışıldayan karların görüntüsüne anlaşılması zor bir uyumla Ena'nın resminin karıştığı, kötü, acıtıcı, bitmek bilmeyen rüyalar dı bunlar.

Başıma gelen bu şeyle nasıl baş edebilirdim ki, aylar ayları kovalayarak bin bir simayla, karşılaşmalar ve sohbetlerle, uzun çalışma geceleri ve hastalıkla, bir güney denizinde yapılan yaz tatilleriyle ve yepyeni kocaman bir dünyayla, Paris'le geçmemiş miydi? Belki yanıma Ena'nın fotoğraflarını da almıştım, yalnızlığın farklı anlarında kendisine yazmıştım da. Ah, evet, çok yalnızdım ama yalnızlıktaki o büyük tutku bana kendi gücünü de öğretti; meğer ben bana bağışlanmayı ve gücü bahşeden böylesi bir büyük yalnızlığı daha önce hiç tanımamışım.

İşte, Ena da geri dönmüştü. Geçen yılın kış gecesi baştan itibaren yeniden tekrarlanıyor, gizli umutlarım hep yeni şekiller kazanarak kalbime doğru yol alıyordu. Böylesine gizli ve böylesine şiddetli bir özlemi nasıl anlatabilirim ki, aslında ondan hiç bahsetmemem gerekiyordu ama ben yine de ken-

dimi onun tatlı ve çekici varlığından koparamıyordum. Düşüncesini kendime yasaklamış, gerilere itmiş ya da karşısına haklılığa en yakın olan “imkânsızlığı” koymuştum: Bu kış da buraya gelmeme izin verileceğini en cüretkâr düşlerimde bile mümkün görmemiştim; çünkü herkesin gözünde benim için mutsuz sonuçları olan bir yerdi burası.

Böyle olduğu için de odalarımız P.’de ayrılmış, kendilerine verdiğim samimi sözlerden sonra amcam ve genç oğullarıyla birlikte nihayet yola çıkmıştık. Çok yorgundum, biraz huzur ve karşısında hiçbir şey hissetmediğim güzel bir doğanın içinde bol güneşten başka bir şey dilemiyordum kendim için. Ama Chur kentine henüz varmıştık ki içimi sessiz bir huzursuzluk sarmaya, etrafta mutluluk verici bir şeyler belirmeye başladı, yakındaki dağların serin esintisi mesela tatlı bir neşe katmıştı aramıza. Franz ilk planlarını yapıyor, Wolfgang ve Lucy’ye kızakla bir saatte çok rahat ulaşabileceğimizi, onlarla bir şeyler yapabileceğinizi anlatıyordu; ayrıca bütün arkadaşları bu çevreye dağılmışlardı ve böyle olduğu için de kendimizi huzurlu aile yaşamına hazırlamamalıydık.

Ben hiçbir şey yapmak istemediğimi söylüyordum ama aslında bu sözlerimin altında ince bir yalan saklıydı, çünkü bir saat içinde Ena’ya ulaşabilme olasılığı korkutucu bir biçimde beni ele geçirmişti; henüz heyecanımın nedenini kendi kendime itiraf edemesem de bu olasılığa öyle hapsolmuştum ki onun dışındaki her şey gözümde önemsizleşmişti.

Ama ertesi gün öğle yemeğinden sonra M.’ye gitme önerisinde bulunan Franz oldu; bense bizi çoğu kez karar verme zorunlğundan kurtaran, o her zaman açıklanamayan güven içinde bunu beklemiştim. Cömert bir kader zayıflığımızı görmüştü de önceden önümüze çizmiş olduğu yolu acı çekmeden takip etmemize yardım ediyordu sanki. Amcam Teddy’le bir-

likte buz pistindeydi, onun bizi durdurması mümkün değildi. Franz M.'deki arkadaşlarını görmek için sabırsızca yürüyor, P. gibi küçük bir köyün sıkıcılığından kurtulmaktan memnun, yapmayı düşündüğü buluşmaları sayıp duruyordu. Bu arada ormana ulaşmıştık; yol yükselmeye başlamıştı ama biz, sanki tepeyi daha kısa bir sürede aşabilmemiz mümkünmüş gibi adımlarımızı hızlandırmış, sonunda nefes nefese kalarak gölün kenarına varmıştık.

Göl bembeyaz, güneşin altında ısıldayarak önümüze serilmişti. Bir an öylece durduğumuzda, kararımızın aceleciliği ve yolun yoruculuğuyla bastırdığım güvensizlik hissi ortaya çıktı yeniden. Düşüncelerimi toparlamaya ve yapıp ettiklerim için bir açıklama bulmaya çalışırken bir önceki gecenin korkularının da gelip yeniden beni bulduğunu hissettim ama bunun vicdanımın içine düştüğü çıkmazdan mı, yoksa adını özlem koyduğum o kötü ve güçlü şey karşısındaki çaresizliğimden mi kaynaklandığını çıkaramadım. “Kötü ve güçlü şey” sözünü tekrarladım içimden ve bu ifade pek anlamsız göründü gözüme, yine de “adını özlem koyduğum” diye içimden konuşmaya devam ettim. Anın güzelliği ve ağırlığı yaklaşan şeyin neredeyse katlanılması imkânsız gerginliğiyle iç içe geçmişti. Bu doğayı tanıyordum, kendimi ona bağlı hissediyor ve sessizce onu dinliyordum: Ondan alabileceğim bir güvence yok muydu, çünkü, aslında mutlu olduğum için (bir yerlerde korku kendine yol bulamamıştı) diyordum kendi kendime, özlemeye hakkım olduğu için, evet evet özlem nedeniyle üzerinde bir hakkım olduğu ve onun yolunda gitme hakkına sahip olduğum için. Ama bir hakka sahip olmak öyle anlamsızdı ki, düşüncesi bile tuhaf bir şekilde utandırıyordu beni.

Bu arada yolun diğerk kısmını da geride bırakmıştık ve ben bu kadar açık bir şekilde düşüncelerimle kavga ettiğime şaşıyor ama tek bir an bile tereddüt etmeden yürümeye devam ediyordum: Sanki artık hiçbir şeyi önlemek mümkün değilmiş gibiydi...

Otelin girişinde görevliler bizden kayaklarımızı teslim aldılar, ağır döner kapı harekete geçirildi ve Franz lobide aceleyle vedalaşarak ayrıldı benden: Tanıdık birilerini mutlaka bulup onlarla çay içebilirmişim ve eğer benim için de uygunsa saat altıda otobüste buluşabilirmişiz.

Böylece birden yalnız ve özgür kararlarımı baş başa bırakılmıştım. Apansız sarardığımı hissettim ve tutunabilecek bir şey ararcasına etrafıma bakındım, yüz yüze geldiğim konsiyerj tanıdı beni ve bir şey isteyip istemediğimi bilmek istedi; cevap vermeyi denedim ama ancak şimdi fark ediyordum ki bütün gövdemle titriyordum: Ena'nın oda numarasını sorduğumda sesim hiç de doğal karşılanmayacak şekilde kısıktı. Gözlerimle adamı takip ediyor, bir yandan da onun sorumu doğallıkla karşılamasını anlamakta zorlanıyordum. O ise elleriyle bir kutuyu kavrarken aynı anda konuşuyordu: "Bir dakika efendim, sanırım No 510 idi, evet, işte burada." Kutudan dikdörtgen bir kâğıt çıkardı ve şunları söyledi: "Bayan Bernstein'ın yukarıda olup olmadığını öğrenmemi ister misiniz?" Ona buna gerek olmadığını söyleyebildim zar zor ve merdivenlerden aşağı indim. Asansörün önüne geldiğimde zile bastım. Bunu yaparken ellerim titriyordu. Lobideki çay saatinin hareketliliği silindi gözümde, sesler kulağımda uğultuya dönüştü, belki de tanıdıklar vardır burada ve beni ele vereceklerdir, diye düşündüm, evet, hatta bu yüzden içimde bir izlenme arzusu bile vardı ve bu harap olmuş sinirlerimin daha beter gerilmesine neden oluyordu.

Tam bu sırada asansörün kapısı açıldı ve beyaz mantolu bir kadın görevli çocuğun önünden geçti. Tarıfsız bir dehşetle Ena'nın keskin hatlı, erkeksi silüetini tanıdım, aynı anda onun güçlü, parlak gözlerine yakalandım. Öyle bir histi ki bu, kendimi onun önüne atabilir, dayanılması güç bir mutluluk içinde hıçkırıklara boğulabilirdim.

Beni tanıdı, şaşkın bir ifadeyle yaklaştı ve bana buğuluymuş gibi gelen sesiyle nerden geldiğimi ve akrabalarımın burada bulunduğumdan haberdar olup olmadıklarını sordu. "Hayır" diye cevap verdim, yakınlardaki bir masadan bize doğru dönmüş bazı kadınların bakışlarını üzerimde hissettim. Ama bu sırada Ena beklemekte olan görevli oğlana el etmiş, beni asansöre sokmuştu, kendime geldiğimde, nasıl olduğunu bile anlamadığım bir şekilde onun odasında idik.

Annemarie Schwarzenbach.

Fotoğraf: İsviçre Milli Kütüphanesi, Schweizerische Nationalbibliothek.

Lirik Novella

Bu şehir öyle küçük ki içinde bir kere dolaşmaya görün, tüm gizli köşelerini tanımış olursunuz. Kilisenin arkasındaki eski ve çok güzel avluyu ve yolu asfaltlı bir ara sokakta bulunan şehrin en iyi kuaförünü keşfettim ben hemen mesela. Kuaför dükkânından birkaç adım öteye gittim ve kendimi an-sızın dışarıda buldum; sadece birkaç tuğla villadan ibaret bir yerdi burası. Kumlu bir tarla geçidini andırıyordu yol; hemen arkasındaysa orman başlıyordu. Geri döndüm ve yine kilise-nin önünden geçtim; buraları artık çok iyi tanıdığımdan emin-dim. Eski avludan geçilerek ana caddeye varılıyordu ve ben biraz yazı yazabilmek için “Zum roten Adler” lokaline girdim. Handaki odamda her defasında şeytana uyup kendimi yatağa atabiliyor ve günün artakalan saatlerini hiçbir şey yapmadan öylece geçirebiliyorum. Yazabilmek için çok çaba sarf etmem gerekiyor çünkü ateşim yükseliyor, başım çekiçle dövülüyor-muş gibi sürekli dönüyor.

Burada birilerini tanıyorsa, herhalde kendi üzerimdeki kontrolü kaybederdim, diye düşünüyorum. Neyse ki kimsey-le tek kelime konuşmuyor, hislerimin ayırdına varmadan öy-lece yürüyorum.

Lokal pek tuhaf görünüyor gözüme. Aslında burası, sekiz cam kutunun içinde sergilenen pastalarıyla, siyah yün elbise-

li ve beyaz önlüklü kadın satıcısıyla bir pastane daha çok. Bir köşede açık mavi renkte çini bir soba duruyor, koltuklar ise döşemeyle kaplı alçak arkalıklarıyla duvarlara bitleştirilerek yerleştirilmiş. Bir yavru köpek havlayarak ortalıkta dolanıyor, bakımsız ve pek zavallı bir köpekçik. Kır saçlı bir kadın okşamaya çalışıyor köpeği ama o her defasında sırtı korkuyla büzüşmüş bir halde kadının ellerinden kaçıyor. Yaşlı kadın peşinden gidiyor köpeğin, elindeki bir parça şekerle onu ayartmaya çalışıyor, bir yandan da yüksek sesle konuşuyor durmadan.

Sanırım kadın deli, lokalde de insanlar onunla ilgileniyormuş gibi görünmüyorlar.

Henüz iki satırcık yazmadan yine ağrılarım başladı. Sağ tarafımdaki bu iğnelenme hissi yatağa uzandığımda ya da çok fazla alkol aldığımda hemen kesiliyor. Ama ben yatmak istemiyorum, tam da şimdi öyle güzel yazabileceğime inanıyorum ki bu inanç, yalnızlığımda hiçbir şey yapmama konusundaki keyfiyete meydan okuyor.

Deli kadın dışarı çıktı, onun sokakta nasıl yürüdüğünü ve Paris'in kır saçlı dilenci kadınları gibi kendi kendine konuşup konuşmadığını merak ediyorum. Eskiden akıl hastalarını sarhoşlardan ayırt edemez, onları adeta huşu içinde korkuyla izlerdim. Artık sarhoşlardan korkmuyorum. Kendim de sık sık sarhoş oluyorum. Bu hem güzel hem de üzücü bir durum, normalde hiçbir zaman kendi kendinize itiraf edemeyeceğiniz konularda ancak sarhoşken netleşiyorsunuz, aslında hiç de kötü olmadıkları halde gizlemeye çalıştığınız hisler konusunda mesela.

Şimdi biraz daha iyiyim. Bugün yazdıklarım yüzünden okurların hoşgörüsüne ihtiyacım olacak. Ama Sibylle hiçbir şeyin, en acı deneyimlerin ve hayatımın en yitik saatlerinin

bile bütünüyle verimli olamayacağını söylerdi. Bu yüzden, benim için en önemli şey böylesi aciz durumlarda bile zafiyetimi kabul etmek ve böylece gelecekteki eleştirilere açık olabilmektir: Bir gün, herhangi bir manada Sibylle tarafından ciddiye alınmayı başarabilecek miyim?

En acısı da arkadaşım Magnus'la vedalaşmadan yola çıkmış olmam. Magnus üç haftadır hasta yatıyor ve ben onu çok ihmal ettim. En son birkaç gün önce gördüğümde onu, durumu kötüydü. Bir atölyenin arka odasında yatıyordu ve tam da kendisini ziyaret ettiğim sırada doktor vardı yanında. Doktor elimi sıktı ve sessizce muayene etti hastayı, ateşini ölçtü ve kapıcının oğluna talimatlar verdi. Kapıcının oğlu on sekiz yaşlarında, sarı benizli ve zayıf bir oğlan. Magnus'un yemeklerini pişiriyor ve ayrıca diğer bütün bakımını üstleniyor. Gelen ziyaretçilere atölyeye kadar eşlik ediyor ve sonra mutfağa doğru kayboluyor, Magnus seslenene kadar da orada kalıyor. Magnus'a da çok sadık... Doktor reçete yazıp onu eczaneye gönderdiğinde "İyi bir oğlan" dedi Magnus. Gülümsedi ve benim oradaki varlığım böylece önemsizleşti. Doktor odadan çıktı ve ben oğlan eczaneden gelene kadar hastanın yanında kaldım.

"Başka paran var mı?" diye sordum Magnus'a.

"Başka paramız var mı?" diye sordu Magnus oğlana. Oğlan cevap verdi: "Dün on mark vermiştin, bu yeter şimdilik."

Senli benli konuşuyorlardı.

Sonra çıktım yanlarından ve Magnus birkaç gün sonra İngiliz Büyükelçiliği'nin adıma ilettiği bir davetiyeyi bana hitaben yazdığı bir mektupla birlikte evime gönderdi. O günden sonra da bir daha haber almadım kendisinden.

Eskiden insanlardan kabul görebilmek için hep kendimi açıklama ihtiyacı duyardım. Bir yandan da aslında her türlü boşboğazlıktan nefret ederdim. Ama bu nefretin her defasında boşboğazlığın tuzağına düşmemden mi yoksa en yakın arkadaşlarıma bile kendimi anlatma çabalarımın boşa kürek sallamak olduğunu anlamış olmamdan mı kaynaklandığını bilmiyorum.

“Eskiden” diyorum ve aslında bununla üç ay önceki bir zaman dilimini kastediyorum. Zaten zamanın dönemlere ayrıştırılarak tarif edilmesine daima karşı olmuşumdur, çünkü zorla bir düzene sokulmaktan nefret ediyorum. Şimdi ise kendimi gönüllülük esasına dayalı durumlara alıştırmam gerekiyor, ne de olsa böyle bir durum beni neredeyse bir gecede yetişkin birey haline getirdi. O gece Sibylle’yi Wall Tiyatrosu’nda izleme imkânına sahiptim, seçme şansım vardı. Ama ben tiyatroya gitmek yerine arabaya bindim ve oradan ayrıldım. Aslında o gecedan önce de tek bir gün bile dayanamazmışım buraya. Yalnızlık hakkında hiçbir fikrim yoktu. Arkadaşlarım tarafından yanlış anlaşılmayı bile sineye çekebiliyordum. Bugüne kadar gerçekten tek arzum onların iyi olduğundan emin olmaktı, bunun için de bütün sevgimi savurganca harcayabiliyordum. Ve gerçekte çok daha fazlasını yapıyordum aslında.

Artık son verdim bu çabama. Bundan nasıl bir şey ortaya çıkacaktır, kim bilir.

Yazık oluyor insanlara der Strindberg.⁵ Birkaç ay önceydi, bir şairle Berlin’de bir kahvede oturuyordum, tutkuyla konuşuyorduk ve karşılıklı olarak birbirimizi anladığımız için çok mutluyduk. Şair benden yaşça çok büyüktü, neredeyse oğlu yaşındaydım onun. Daracık masanın üzerinden eğilip sıkıca elimi tuttu ve bana heyecanını, iyimserliğini ve adeta sarhoşluğa benzer bir sevincin alevini bulaştırmaya çalışırken “Siz gençliksiniz” dedi, “geleceğimizi ve zaferimizi bir tek kendilerine çok görmeyeceğim gençliksiniz.”

Adamın bu sözleri uyarmıştı beni biraz. O da bunu bir an için böyle hissetmiş gibi görünüyordu, ellerimi bıraktı, ısrarla yüzüme baktı ve devam etti konuşmaya: “Ne kadar tatlı ve nasıl bir tehlikenin içinde olduğunuzu biliyor musunuz? Ama sarardınız, sizin için ne yapabilirim, söyler misiniz lütfen?”

Bana beni bekleyen tehlikelerden söz eden çok kişi olmuştu. Bu, belki de yüce gençliğimden kaynaklanıyordu. Adamın söylediklerine güldüm o gün. “Tehlikeyi seviyorum” dedim, sevincimin gözlerimde parladığını hissederek, “şimdi gitmem gerekiyor.”

5. Johan August Strindberg, 1849’da doğmuş olup 1912’de ölen, 20. yüzyılın ilk çeyreğinin kült isimlerinden sayılan İsveçli oyun yazarı ve romancı. (ç.n.)

Gece yarısıydı, neredeyse vedalaşmadan hızla kalktım masadan. Kapıya vardığımda kabalığımı fark edip hızla geri dönüp adamın elini sıktım. “Affedersiniz, iki gündür o büyük tehlikeyi bekliyorum...”

“Gidin o zaman” diye cevap verdi adam gülümseyerek. “Yenin onu...”

Tehlike gelip buldu beni ama ben onu yenemedim.

Bütün bir akşamüstü ormandaydım. Önce geniş bir tarlada rüzgâra karşı yürüdüm; yorucuydu, üşüdüm ve sınırda bir binanın çatısını andıran ormanın kenarına ulaştım. Etrafta kimse yoktu, bir kez durdum ve sonbahara terk edilmiş olan doğanın yalnızlığı içinde üzüntümü daha da ağır hissettim. Bulutlarla kaplı gökyüzü griydi, yağmur damlaları çizikler şeklinde toprağa dökülmeye başladı. Toprak, suyu sükûnetle kabul ediyordu. Yürümeye devam ettim ama ağır toprak kesekleri engel oluyordu yürümeme. Derken ormanın içine girdim, yapraklar hışırdadı. Gövdem çıplak çalılıklara sürtünüyor ve benim aralarından geçebilmem için çalıları bükerek birbirinden ayırmam gerekiyordu. Rüzgâr birden dinmişti.

Yürürken bir hayvan yanı başımda sessizce havaya sıçradı; koyu kahverengi bir tavşandı bu. Zarif ve çevik hareketlerle bitki köklerinin üzerinden atladı ve ok hızıyla ormanın içlerine doğru kayboldu. Çalılıkların arasındaki toprakta yuvarlakça eşilmiş yuvasını gördüm tavşanın; eğildim ve ellerimle onun kürklü gövdesiyle kapladığı yeri yokladım. Hayvani bir ısının geride bırakılmış izini hissettim tanımadığım bir sarsıntıyla. Yüzümü iyice eğip toprağa sürdüm; minicik bir nefes ve neredeyse insan göğsü gibi bir kıpırtı vardı yerde.

Tarlalardan geri döndüm. Ayakkabılarıma öyle çok toprak yapışmış ki neredeyse bir çiftçi gibi yavaşça yürüyorum. Bazen neden burada olduğumu, daha doğrusu neden buraya kaçtığımı unutuyor, kendimi uzun zamandır burada yaşadığıma inandırmaya çalışıyorum. Ama gerçek bir çiftçi olsam, bu tarlalarda neyin ne kadar ekildiğini ve hangi toprağın verimli olduğunu bilirdim. Bunların hiçbirini bilmiyorum. Bazen bildikleri her şeyin çiftçilere gökyüzünden indiğine inanıyorum, çünkü hem dindarlar hem de göğün buyurganlığına baş eğmeyi biliyorlar. Bense bir yabancı gibi tarlalarının içinden geçiyor ve onlar izin verdikleri sürece burada olduğumu biliyorum. Hiçbir işim olmadığı için birden kendimden nefret ediyorum. Burada, bu kırsalda Gide'nin *Ahlaksız*'ını⁶ daha iyi anlıyor ve onunla aynı, düşmanca, hayali ve verimsiz bir özgürlüğe teslim olmuş günahlarımı paylaşıyorum.

– İnsanlar günahın ne olduğunu bilmiyorlar ki. –

Evet, pek çok şeyden utanıyor ve Tanrı'nın beni affetmesini diliyorum. Ah, keşke dindar olsam.

6. Fransız yazar André Gide tarafından 1902 yılında yazılan *Ahlaksız* adlı yapıt, kahramanı Michel'in geleneksel "ahlak" kalıplarını yıkıp içgüdülerini ve duygularını dışa vurarak kendine bireysel yeni bir ahlak oluşturma çabalarını anlatır. (ç.n)

Marsilya’da bir kız vardı, Melekyüz diyorlardı kendisine. Aslında doğru dürüst tanımıyordum kızını, çünkü sadece gece, sadece bir kere görmüştüm onu. Odasında dikilmiş ve bizim hırsız olabileceğimizi düşünmüştü, Manuel ve benim. Çirkin bir evde, yerde, toprağın üzerinde uyuyordu. Annesi Marsilya dışında, iki tren durağı uzaklığında bir köyde yaşıyordu. Kız şehirden, birahanelerden ve denizcilerden bıktığında annesine geri dönüyor ve orada iyi yetiştirilmiş bir kız gibi sessizce yaşamaya devam ediyordu. Belki de bu yüzden ona Melekyüz adı konmuştu.

Ama biz şunu da söylüyorduk: “Aynı zamanda Marsilya limanının orospusu.”

Manuel ve ben bir Ford arabasıyla yoldaydık. Deniz boyu gidiyorduk, saat gece yarısını bulmuştu ve biz Marsilya’ya geri dönmek istiyorduk. Acıkmıştık, bu yüzden Melekyüz’ün yaşadığı evin önünde durup onu uyandırdık. Manuel yere diz çökmüş, kollarını evin duvarına yaslamıştı.

“Melekyüz!” diye seslendi.

Cevap veren olmadı. Derken kız odanın içinde yürüdü ve pencereye doğru uzanan beyaz bir gölgeden başka bir şey görülmez oldu. Sonra onun beyaz yüzünü pencerenin sık tel ör-

gülü sinekliğine doğru bastırıldığını gördük. Hatlarını seçemiyordum ama dizlerim titriyordu.

"Benim" dedi Manuel.

"Kim var yanında?" diye sordu Melekyüz.

"Arkadaşım" dedi Manuel.

"Kaç yaşında arkadaşın?" diye sordu Melekyüz.

"Yirmi yaşında" dedi Manuel. "Biz bir şeyler yemek istiyoruz."

"Sizi içeriye alamam" dedi Melekyüz. "Annemin uykusu çok hafif. Ama sizler için bir iki dilim yağlı ekmek hazırlayabilirim."

Arabaya dönüp beklemeye koyuldum. Derken Manuel ekmelekle geri döndü ve yolumuza devam ettik.

"Melekyüz'ü seviyor musun?" diye sordu bana Manuel. Sonra da soğuk bir şekilde devam etti: "Onu sevmek çok da orijinal bir şey değil."

Bu altı ay önceydi.

Manuel ile hiç yazışmıyoruz. Ama bana bir arkadaş üzerinden Melekyüz'ün tabancayla kendini vurduğu haberini göndermişti.

Ve ben de şimdi Sibylle'yi sevmenin pek de orijinal bir şey olmadığını düşünüyorum. Kim ona karşı koyabilir ki.

Sibylle'yle tanışmadan önce son derece düzenli çalışırdım. Saat yedide kalkar, eğer üniversitede takip etmem gereken dersim yoksa, saat sekiz buçukta büyük kütüphaneye giderdim. Sabahları pek çok masa boş olur ve ben kitaplarımı hızla bulup okumaya başlardım. Okuma salonu hilal şeklinde olup çok kasvetli bir ışığa sahip, masalar da yine konuşmacı kürsüleri gibi yarım daire biçimindeydi. Ben orada, okuma salonunun tam orta yerinde gözlerimizi üzerinden ayıramadığımız bir konuşmacının, kocaman bir adamın durduğunu ve onun orada durmasının bizi rahatlatacağını düşünürdüm hep.

Benim yerim sol tarafta, ağır perdelerle kaplı pencerelerin yakınındaydı. Peredeler sadece havanın açık olduğu akşamüstleri açık bırakılmış olur, o zaman salona biraz güneş girer, zeminin üzerinde çekingen ve soluk, süzülürdü. Dışarıyı göremezdim ama içeriye kadar gelen sokağın gürültüsü beni cezbederdi. Aşağıda otomobillerin gidip geldiğini, birbirlerini solladıklarını, insanların restoranlara doğru koşturduklarını, gazete okuduklarını, hayatın tadını çıkardıklarını hayal ettiğimde, kitaplarımı toplayıp kendimi dışarıya atardım.

Kimse de dönüp bakmazdı bana. Burada herkes tek başınaydı ve bir başkasıyla ilgilenmezdi.

Sonra bir restorana girer, yemek ısmarlardım. Hemen hemen her zaman çok acıkmış olurdum.

Ama bu da çok geçmeden değişecekti. Ve ben sonra günlerimi katlanılması zor bir sabırsızlık içinde geçirmeye başlayacaktım.

Ancak akşam çöktüğünde teselli bulabilecektim, çünkü ışıklar yanacak ve Sibylle uyanacaktı.

Onun adını anmak içimi büyölü bir umutsuzlukla dolduruyordu. Kütüphaneden çıkıp eve gidiyor, banyo yapıyor, her zamanki gibi arkadaşlarımla akşam yemeğine gidiyordum. Sohbetlerine katılıyordum onların; iyi eğitilmiş ve kibar insanlardı bunlar, akşamlar hızla ve heyecan içinde geçiyordu. Sabırsızlığımı saklamaya çalışıyordum ama ne zaman saatime baksam, saat hep dokuzu gösteriyordu. Çoğunlukla ev sahibi kadınla sohbet ediyordum. Seviyordum onu. Annemi tanıyordu kadın.

Ama bir akşam aniden değişti her şey. Sanırım ortaçağda Alman İmparatorluğu'nun ve gerçek hayatta pek de önemsenmeyen bir ismin sembolik gücü hakkında konuşuyorduk. Ama birden kulağımda yabancı birinin sesi gibi çınlayan kendi sesimi duydum. Ateş bastı yüzümü, bilinçsizce Sibylle'nin ismini fısıldadım, salonun penceresinin ardında beliren sonsuz büyüklükteki soluk simasına baktım, pencereye doğru koşup hızla perdeyi açtım.

İnsanlar hayretle bana bakıyorlardı. Ne olmuştu?

Hiçbir şey, Sibylle'nin yüzü. Peki bu konuda ne biliyorlardı? Birden sonsuz bir yabancılık ayırdı bizi birbirimizden, yabancı insanlar beni izliyor, altımızdaki zemin parçalanıyor, ışık koyulaşüyor ve beni izleyenlerin konuşmaları artık kulağıma ulaşmıyordu; şimdi sesler de kaybolmuştu ve ben olup bitene karşı hiçbir şey yapamıyordum.

Bayreuth Festival Tiyatrosu'nda özellikle böylesi bir sahne değişimini sık sık gördüğümü hatırladım:

Müzik çalarken perde açık duruyordu ama tam da sahne kenarında ışıklarla donatılmış olarak dumanlar yükselip yoğunlaşıyor, beyazımsı akıntılarla iç içe geçiyor ve arkadaki sahneyi usulca kapatacak şekilde içinden geçilmez duvarlar ortaya çıkarıyordu hep. Sonra sessizlik başlıyor, sis dağılıyor, yeniden sahne ortaya çıkıyordu, bu kez de yeni bir ışıkla hafifçe parıldayan sahnede doğa görüntüsü beliriyordu.

Birileri bir şey sordu, cevap verdim ama mantıklı bir cevap olup olmadığını bilmiyordum. Ayağa kalktım ve içimde büyüyen yalnızlık hissiyle bana elini uzatmış olan ev sahibi kadına doğru seğirttim.

Sokağa çıktım ve derin bir nefes aldım. Bir tehlike atlatmıştım. Kimse kaçışımı fark etmemişti. Şöyle olmuştu: Onlardan kopmuş, önümde açılan bir çukurun beni içine çekmesinden kendimi alıkoyamamış ve kollarımı açıp dibine düşmüştüm.

Önümden bir oğlan geçip gidiyordu ki, birden başını bana doğru çevirdi, şüphe dolu gözlerle, meydan okurcasına beni süzdü. "Arabanızı burada mı durduracaksınız?" diye sordu. "Göz kulak olayım mı?"

Evet, anlamında başımı salladım. "Otomobilimi tanıyorsun demek?" dedim. Sonra saatime baktım.

"Saat on bir" dedi oğlan. "Saat on bir" dedim ben de mut-

lulukla. Ve gerisingeri arabaya doğru koştum. Cebimden anahtarı çıkarmış, Wall Tiyatrosu'nun yolunu düşünürken, derin bir nefes almam ve elimle arabanın tavan tentesine tutunmam gerekmişti. Oğlan sert bir ifadeyle beni izliyordu.

Bağırdım ona: "Bin!" Arabanın kapısını açtım. Sonra oğlanı omzundan kavradım, sertçe kendime çektim ve aynı anda sol elimle motoru çalıştırdım.

Çocuk ses çıkarmamaya kararlı, dilsiz, adeta bir çeşit hayranlıkla beni izliyordu.

Sibylle'yi çok mu fazla düşünüyorum?

Diyebilirim ki bilmiyorum, düşünmüyorum ama henüz bir dakika bile unutmuş değilim onu. Öyle ki sanki onsuz hiç yaşamamış gibiyim. Bizi birbirimize bağlayan hiçbir şey yok ama ben onun varlığıyla dolup taşıyorum, bazen teninin kokusunu hatırlıyorum ya da nefes alıp verişini, öyle ki sanki dans ederken kollarım arasında tutuyorum onu ya da o yanımda oturuyormuş da dokunmak için elimi uzatmam yeterliymiş gibi hissediyorum. Ama bizi birbirine bağlayan ne olabilir ki: O uzun akşamlar, o uzun geceler, sabahın ağaran saatlerinde kapısının önündeki o veda, o sonsuz yalnızlıklar...

Pek geç bir saat sayılmaz ama karanlık bir örtü gibi kırların üzerine indi. Şehri düşündüğümde, bana öyle geliyor ki sanki orada dünyadan bihaber yaşamışım ben, o darlığa, duvarların o korkunç tek tipliğine, evlerin yüreğe korku salan kapalılığına ve sokakların sefaletine nasıl katlanabildiğimi anlayamıyorum. Uyurdum ve hiçbir rüya beni teselli etmezdi. Uyandığımda yorgundum hep. Sonra çalışma masasına oturdum ve bir kez daha hava kararırdı, otomobillerin farları pencereme çarpıp çarpıp kaybolurdu. Geceler hep çok geçti. Bazen eve dönerken gün ağarmış olurdu. Önce farlar karanlıkta siyah asfaltın üzerinde parlar, sonra yavaşça soluklaşırdı, sokak açılır, farın parıltısı donuklaşırdı. Tiergarten'ın ağaçları arasından gökyüzü kurşuni renge bürünür; bulutlar çuvalımsı şekiller, duvak ve kısıklı biçimli yamalar halinde yumuşamakta olan koyuluğun içinde hareket eder, ağaç gövdeleri gümüşî renge bürünür, dalların arasında şafak sökümlünün dalgaları dans ederdi.

Şu anda bütün parıltısıyla bir yerlerde yükselmekte olan güneşe bakmayı özlerdim o zamanlar. Ama şehirde görmek mümkün değildi bunu. Gökte sadece biraz kızılık olurdu ve ben bilirdim ki orası doğuydu. Her şey çok sessizdi. Oturduğum evin önünde dururdum. Yumuşak bir rüzgâr eserde;

yüzümde serinliğini hissederdim. Sabah rüzgârıydı bu. Çok geçmeden de şehrin gürültüsü ve hengâmesi altında boğulup kaybolurdu. Eve girerdim, asansörle ikinci kata çıkardım, koridoru geçer ve dairemin kapısını açardım. Elbiselerimi çıkarmaya vakit kalmadan uykuya daldardım.

Bugün öyle sabırsızım ki sanki içinde birileri beni bekliyormuş gibi hızla eve doğru gidiyorum. Halbuki yok böyle bir şey, insanlar oturduğum yeri bilmiyor, hatta bir mektubun bile gelip beni bulması mümkün değil. Kendimi yavaş gitmeye zorlayacağım. İçime nasıl da o büyük kör telaşı toplamışım. Şehir haftalarca dört bir yandan üzerime gelmiş, gökyüzü hep kapalı kalmış, sessizlik parçalanmıştı. Burada ise gökyüzü sonsuz, herhangi bir yerde bir tepenin üzerine oturduğunuzda ya da bir ağacın gövdesine sırtınızı yasladığınızda rüzgârın uğultusundan başka bir şey duymazsınız.

Böylesi melankolik bir yerde ilkbaharın ya da yaza dair tok renklerin varlığını düşünemiyorum bile. Ama bazen, yatağında uzanmış kendimi zorla bunlara inandırmaya çalışırken karanlıkta usulca dalgalanarak kabaran bir tarlanın görüntüsü büyüyor önümde: Yan yana dizili sarı başaklar ve ileri geri hareketlerle kabarıp inen sonsuz sayıda sarı saplar, kahverengi toprağın üzerinde salınan bir halı ve halının üzerinde heybetle ilerleyen orakçılarının açtığı bir yol. Orakçılar dizlerine kadar gelen çatırtılı sarının arasından geçiyorlar, buğday sapları hışırdarak demet demet sağa sola iniyor. Erkekleri kadınlar takip ediyor, gülerek, yüzleri terin ve güneşin ışınları altında

parıldayarak ve güçlü kokularını etraflarına saçarak yere düşen başakları topluyorlar çıplak kollarıyla ve onları deste haline getiriyorlar. Yukarı sıyırdıkları eteklerinin altında güçlü dizkapakları görünüyor kadınların.

Evet, böyle olurdu yazları.

Gök parlak ışığın altında gözü alır. Böylesi bir ışığa dayanamaz insan, gözlerini yere indirir ya da çimenlerin üzerine atar kendini: Tazelikleriyle parıldayan çimenler yumuşak ve serin, ateşler içinde yanan eli okşar.

Veya mevsim bahardı. Gökyüzü daha geçirgen, daha coşkulu ve uçucu renklerde bir hafifliğe doğru yükselirdi. Rüzgârlar daha ılık eser, bulutlar büyük bir boşluğa doğru koşuşur, henüz yeşillenmeye bile başlamamış ağaçlar tepeleriyle yere doğru eğilip yeniden doğrulur ve kendilerini yumuşak sarsıntılara bırakırlardı; kar kütlelerinin altında ezilip kuruyan çimenler soluklanır, canlanıp parıldamaya başlardı. Tarlaların kenarında dikilmeye görsün insan, bu taze parıltının karşısında büyülenirdi. Etraftaki doğa duru nemin altında yıkanıp tazelenmiş olurdu: Pastelin en ışıklık yeşilinden bulutların en beyazına, el değmemiş bir mavilikten kahverengi kürkün en donuk tonuna doğru bir renk, dünyevi olmayan bir grilik, ağaç kabuklarının gümüşlenişi, kırmızımsı toprak yarıkları, fındık dalları, sararmış yaprak artıkları, çuhaçiçeklerinin ilk önce kahverengimsi bataklıklarda filizlenişi, bahçe tarhlarının gri örtülerle sarmalanmış siyah toprağı ve sonra derin yarıklar şeklinde buharlanan tarla kesekleri...

Orada yürür ve savurgan dokunuşlar karşısında yüzünüzü öne eğer, hafif ve ılık havayı içinize çeker, hızla yükselen sevinci hissederdiniz; ellerinizi göğsünüze götürür ve uzakta gümüş rengine çalan ufuk çizgisini, tepeleri, sokakları, buzu henüz çözülmüş köpüren suları, dağ geçitlerinin üzerindeki

köprüleri, maviye boyanmış gök kubbeye doğru yükselen sivri dağ zirvelerini görürdünüz.

Gözlerimi açıyorum. Oda kötü aydınlatılmış ama neyse ki iyi ısıtılmış, beyaz soba sanki içinde çam ağacının dalları yakılıyormuş gibi çıtırdıyor. Yarın ormana gittiğimde bir iki dal getirmeliyim, diye geçiriyorum içimden. Çünkü Noel'i hatırlatan bir kokusu var çam ağacının. Demek yarın evimi özleyeceğim.

Yatağımı düzeltiyorum, böylece kendimi daha iyi hissetmeyi umarak. Ama oda gözümün önünde dönüyor ve ben yeniden yastığın üzerine düşüyorum. Aslında bütün cesaretimi kaybetmiş gibiyim, belki de bir şeyler hissetmek için çok zayıfım. Oda öyle çirkin ki. Ah, hiç değilse Willy burada olsa. Bu kötü yataklarda daha önce kimlerin yattığını öyle merak ediyorum ki.

İki yatak var odada ve ama ben tamamen yalnızım.

Bloknotu dizlerimin üzerine koyuyorum, kâğıttaki harfler dans ediyor.

Birazdan yazamayacak kadar yorgun düşeceğim, oysa henüz asıl konuya bile gelemedim. Çünkü bir konum var benim. Amacım bir aşkın hikâyesini yazmak ama her defasında dikkatimi başka bir yöne çeviriyor ve sadece kendimden söz ediyorum. Belki de hasta olduğum için böyle oluyor bu. Hiçbir şeye tam odaklanamıyorum. Üstelik üniversiteyle ilgili çalışmalarında da hedefimi kaybetmiştim. Şimdi ise hayata geri dönmeye çalışıyorum. Kendimi yeniden günlerin akışına, yemek yemeye, içmeye ve sağlıklı uykuya alıştırmak istiyorum. Bu yüzden ayrıldım oradan ve tam da şimdi hasta olmam gerekiyor. Ama öyleyim, zihnim gerilere giderek o tuhaf olaylar zinciriyle her zamankinden daha fazla meşgul oluyor. Sonra yeniden yazmaya başlıyorum. Aslında tüm bu haftalar

boyunca yazmayı hiç bırakmadım, kendi üzerime eğilmiş bir şekilde yaşadım ve bu bana iyi gelmedi. Aslında Sibylle hakkında hiçbir şey bilmiyorum, onunla meşgul olmayı bıraktım. Ya da Willy hakkında düşünmeyi...

Ama Sibylle'yi düşünebilir mi insan?

Sizi yaralayan silahı düşünür müsünüz?

("Bir silahtın sen Sibylle, ama kim bilir kimin elinde bir silah.")

Av mevsimi başlıyor bugün. Merdivenleri iniyorum, saat bire geliyor, hancı koridorda dikilmiş, selam veriyor: “Av açıldı.” Önce ne demek istediğini anlayamıyorum. Söyledikleri “pencere açıldı” gibi bir anlam buluyor zihnimde. Adam arkamdan gelip masama oturuyor. “Hatta yarın bile bir karaca budu yiyebilirsiniz” diyor. “Ama anlaşılan siz pek de öyle tutkulu bir avcı değilsiniz.”

“Hayır” diyorum ve hancı buradaki ormanlarda kaç yabanî hayvanın bulunduğunu, kaçının geçen yıl avlandığını ve pazarda bunlarla kaç para kazanıldığını anlatmaya başlıyor. Anlamalarını tam bilmesem de bana tanıdık gelen bir sürü teknik terim sarf ediyor. Bugün pek de üzerinde düşünmediğimiz kavramlar bunlar. Sanırım insanlar bir zamanlar yaygın ve yaşamın doğal bir parçası olmuş olan koca kavramlar dünyasını bu yolla bir kerede sayıp dökmeyi seviyor. İsimler için de geçerli bu.

Adamı dinliyor, ona kimlerin ava katıldığını soruyorum. “Çevredeki çiftlik sahipleri” diyor. Toplanıp av tüfekleri ve en hafif atlarıyla ormana gidiyorlarmış. Mola verdikleri belli durakları varmış; bunlar orman açıklıkları ile çalılıklar ve yüksek tomruklarla çevrili korunaklı çimenliklermiş. Çok neşeli geçiyormuş avlanmaları, kadınlar da varmış aralarında, ka-

dınların görevi kumanya sepetlerini arabalardan alıp taşıyan fayton sürücülerini yönlendirmekmiş. Savaştan önce avların neredeyse krallarınki gibi şaşaa içinde gerçekleştiğini, hemen hemen her gün mekânında bir ziyafetin verildiğini söylüyor hancı. Şimdi işler böyle değilmiş. İnsanların artık tasarruflu olması icap ediyormuş.

Yemekten sonra dışarıya çıkıp etrafı dolaşıyorum. Aslında bugün daha iyiyim, yeniden yürüyüşlere çıkmak da kötü gelmeyecektir bana. Ama öncesinde bir yerlerde kahve içmek istiyorum.

Birkaç gün önce oturup bu satırları yazdığım pastaneye giriyorum. Köpekçik yok ortalıkta. Pastanenin sahibi kadınsa biraz heyecanlı. Herhalde av yüzündendir.

Kahve ısmarlıyorum. Pencere kenarında, iki masa ötemde gri renkli ve kürk yakalı kalın üstlükleriyle üç adam oturuyor. Boz askeri kumaştan yapılmış üstlüklerinin kollarında yeşil işlemeli apoletler var. Av hakkında konuşuyorlar. Ağızlarından dökülen teknik terimleri işitiyorum ve bunlar da bana yine tanıdık geliyor. Biz de okulda silah kullanmayı öğrenmiştik, ayrıca babamla bazen tatillerde silahla nişan alma talimleri yapardık. Ama aslında hiç ilgimi çekmiyor bunlar, üstelik uzun bir süredir elime silah bile almamışım. Niye alayım ki, avdan nefret ediyorum. Hayvanları seven birinin aynı zamanda avcı olmasını anlayamıyorum.

Sibylle hayvan öldürmüş olabileceğimi düşünmek istemediğini, böyle bir ihtimalin korkunç olduğunu söylemişti bir keresinde. Ona böyle bir şey yapmadığımı açıkladım. Ama o inanmadı buna. Aslında, benden çok onun öldürmeye meyilli olduğunu düşünüyorum. Son derece kadınsı bir gaddarlığı var Sibylle'nin ve bu özelliği sık sık uyarı niteliğinde başkaları tarafından da hatırlatılırdı bana. Ama onun uğruna acı çek-

meme göz yumması umurumda değildi. Sadece başlarda korkunç bulmuştum bunu. Onun gözünde aslında Willy'den pek farkım yoktu benim.

Willy Sibylle'nin kendisine istediği her şeyi söylemesine müsaade ederdi. Ve Sibylle ona hiç saygı duymazdı. Halbuki normal zamanlarda son derece gururlu bir adamdı Willy. Başlarda Willy'yi ilk keşfeden kişinin ben olduğumu sanmıştım ama yanılmıştım. Yıllardır tanışıyordu ikisi. Willy'nin bana yanaşmasının nedeni, Sibylle'ye olan ilgimi fark etmiş olmasıydı. Hoş "ilgi" uygun kelime de sayılmaz, çünkü ben aslında sadece kendimle ilgilendim, hem de öyle becerikli bir şekilde yaptım ki bunu, o son derece tuhaf, yabancı ve kapalı bir dünyada yaşarken bile özgür olduğumu sandım. Bence insanın herhangi bir olay ve durum üzerinde hakimiyet kurabilmesi için onunla kişisel bağlantısını koparmış olması gerekir. Belki de Sibylle'yi bu kadar sevmesem onun bir şeyi olabilirdim. Buna inanıyorum. Bu halimle hiçbir şeyi değilim onun, nedeni belli, çünkü çok seviyorum Sibylle'yi.

Yakında evime gideceğim. Ama yaptığım hatalara geri dönmek istemiyorum artık. Çoğu da önlenemez hatalardı, arkadaşlarımdan tavsiyeleri de işe yaramadı.

Şimdi ise sürekli baş ağrısı çekiyorum, her akşam ateşimin çıktığına artık kendim de inanıyorum. Ama sabırlı olacağım. Belki ormana giderim, diyorum ama şimdi ormanda avcılar var ve ben onlarla karşılaşmayı istemiyorum. Masadaki üç adam şaraplarını bitirmiş, dışarı çıkıyorlar. Hiç ilgimi çekmedikleri halde arkalarından bakıyorum. Sonra ben de çıkıyorum.

Dışarıda hava çoktan kararmış. Seviniyorum, günlerin kısa ve hızla geçip gidişine sevindiğimi biliyorum. İyi de niye bu sevinç? Günleri saymamı gerektiren bir durum yok ki. Bir hedefim bile yok önümde.

Bu küçücük şehirde usulca yürüyorum. Tek bir sokağı var, o da Hauptstrasse adını almış ve ışıklandırılmış bir anacadde. Bir dükkânın önüne insanlar toplanmış. Bir hoparlörde hava durumunun anons edildiğini ta uzaktan bile işitebiliyorum. Hava durumunun ardından günlük siyasi haberler okunuyor ve sonra bir vals müziği başlıyor... Erkeklerin bacakları arasında bir köpek, görülmeyen hoparlöre doğru havlıyor. Amele kılıklı bir adam köpeğe bir tekme atıyor. Şimdi Sibylle burada olsa herhalde çıkıştırdı adama. Hayvanlara kötü davranılmasına göz yumamazdı çünkü. Bir keresinde –tanışmamızın başlarındaydı– köpeğini arkası sıra sürükleyen yaşlı bir adamı bağırıyordu. Gecenin geç bir saatiydi ve köpek açlıktan ölmek üzereydi. Tasma yoktu hayvanın, adam ipi zavallının çıplak boynuna bağlamıştı. Küfrederek onu bu iple öne doğru çekiştiriyordu sürekli. Ben Sibylle’nin arkası sıra yürüyordum o sırada ve neredeyse bu köpeğe takılıp tökezleyecek gibi olmuştum. Görmemiştım hayvanı, çünkü korkunç derecede yorgundum. İlişkimizin henüz çok başındaydık. Sibylle sahne gösterisinden sonra saat üçe kadar Wall Tiyatrosu’nda kalma alışkanlığına sahipti. Tiyatroya saat on birde gelmesine rağmen onu hemen göremezdim, çünkü giyinmek için gardırobunda olurdu Sibylle. Giyinmesi çok zaman alıyordu. Sonraları, bazen ben de yanında bulunmaya başlamıştım. Bunda bir sakınca görmüyormuş gibi bir hali vardı. Yaşlı gardirop görevlisi kadın altıma bir sandalye sürer, ben de sandalyeye aynada Sibylle’yi göreceğim şekilde oturur, sırtımı duvara dayardım. Saat on iki ile bir arasında şarkı söyleme zamanıydı, pasa çalan kahverengi elbisesiyle çok güzeldi, gotik bir melege benziyordu ama dar kalçalarıyla erkeksi bir havası da vardı. Şarkı söylemeyi önemsemiyordu, sahnesi bittiğinde diğer bütün şarkıcılar gibi eğilerek selam verir, işini kesinlikle

kusursuz yapardı. Sonunda sadece bir eliyle perdeyi tutar ve onu kenara çekerek kapatmak yerine, orada dikilir ve etrafta olup bitenlere öylece bakmayı tercih ederdi.

İşi bittikten sonra masama gelir, kendine içecek bir şeyler ısmarlardı. Üçe kadar kalırdı orada. Ben de kalırdım, çünkü ondan ayrılamazdım. Sonra beraber sokağa çıkardık, hemen hemen daima yalnız, derken dışarıda Willy peydah olur ve kendisinden araba temin etmesini isteyip istemediğimizi sorardı. Ama ben genelde otomobilimle gelmiş olurum ya da arabaya gerek duymaz, bir iki adım yürürdük. Willy arkada, belli bir mesafede bizi izler, lokalde yemeğe oturduğumuzda dışarıda şoförlerin arasında beklerdi. Ancak Sibylle'ye evinin kapısına kadar eşlik ettiğimi anladığında ortadan kaybolurdu. Sibylle tüm bunlardan hiç haberdar değilmiş gibi davranırdı, bense Willy'ye aldırmamayı tercih ederdim.

Tam da o gece ilk kez öyle yorgundum ki, yorgunluğumu gizleyemiyordum. Tek bir kelime bile konuşmuyor, bir şey yemiyordum. Sibylle sordu: "Çalışmalarınız nasıl gidiyor?" O anı çok iyi hatırlıyorum, çünkü bunu sorduğuna epey şaşmıştım. Ama cevap vermedim. Sibylle "Bence daha fazla uyumanız gerekiyor" diyerek elini kolumun üzerine koydu. Başka da bir şey söylemedi. Ve sonra da ben sokakta köpeğe takılıp sendeledim. Sibylle anında durdu ve sert bir ifadeyle yaşlı adama döndü, köpeğin boynundaki ipi bırakmasını söyledi. "Köpeğin yürüyemeyecek halde olduğunu görmüyor musunuz?" dedi. Sesini daha önce hiç bu kadar sert işitmemiştim. Adam öyle bağırarak karşılık vermeye başladı ki olayın büyümesinden korktum. Gövdemi ikisinin arasına siper etmeyi denedim ama Sibylle beni lokale geri gönderip –henüz birkaç adım uzaklaşmıştık lokalden– süt temin etmemi istedi. İçeri girdim ve karşımda Willy'yi buldum. Bir grup delikan-

lıyla birlikte bar kısmında oturuyordu. Kapıdan içeri girdi-
ğimde sandalyesinden aşağı indi ve Sibylle'nin bir şey unutup
unutmadığını sordu. Sonra da sütü temin etti ve benimle bir-
likte sokağa çıktı. Sibylle hâlâ köpeğin üzerine eğilmiş bir şe-
kilde duruyor, belli ki sahibine ona nasıl bakması gerektiğini
anlatıyordu. Adam kısık sesle köpeği şimdi eve götüreceğini
tısıyor, Sibylle ise ancak hayvan sütü içtikten sonra gidebile-
ceğini tekrarlıyordu. Ama köpeğin sütü içmeye başlaması çok
zaman aldı. Anlaşılan korkmuştu havyan. Sonrasında ise hiç
direnmeden adamın arkası sıra salınarak yürüyüp gitti.

Bu sırada Willy bir araba getirmişti. Sibylle çok yorgun ol-
duğunu ve kendisine eşlik edip etmeyeceğimi sordu. Onlara
katılmanın anlamsızlığı düştü aklıma, Sibylle'nin elini sıktım
ve o giderken arkasından baktım. Midemde boşluk hissi vardı
ve biraz da başım dönüyordu.

Willy benimle vedalaşmadan arabada şoförün yanında
oturmuş, halinden son derece memnun görünüyordu. Sanırım
bütün gece ayakta kalmak onun için hiç önemli değildi.

Ve sonra Erik'le tanıştım. İsveçliydi Erik, Magnus'la akrabaydı ama ben bunu o günlerde henüz bilmiyordum. Wall Tiyatrosu'nun barında Sibylle tanıştırdı bizi. Erik benim kakyak yapıp yapmadığımı sordu. Karların yağmasıyla birlikte İsveç'e gitmeyi ve orada üç ay kalmayı planladığını söyledi. Fotoğraflarını cüzdanında taşıdığı bir karısı ve üç çocuğu vardı Erik'in. Fotoğrafları hesabı ödemek üzere cebinden cüzdanını çıkardığında gösterdi. Bir mesleği de vardı ama bundan hiç söz etmedi. Bu arada Sibylle onu uzun zamandır tanıyormuş gibiydi. Hoşuma gitmişti Erik. O bir kadeh viski içerken ben üç konyak ve arada da viski söyledim. Nasıl içtiğimi gören Erik bunun bana kesinlikle iyi gelmeyeceğini dile getirdi. O zaman Sibylle elini omzuna koydu Erik'in ve şunu söyledi: "O işi sen bana bırak!"

Sibylle'nin bu sözlerini garipsemiş ve artık Erik'in yüzüne bakamaz olmuşum. Çok geçmeden de gitti Erik. Sibylle de onunla dışarı çıktı ama sonra geri döndü, içecek bir şey ısmarladı ve dönüp bir daha benden yana bakmadı. Mantosunu getirttiğinde ben siparişlerimizi ödedim ve onunla birlikte dışarı çıktım. O akşam sokakta köpek yoktu. Biz arabaya binerken Willy kapının yanında dikilmişti. Sibylle arabanın koltuğunu öne doğru devirdi ve Willy'ye bizimle gelip gelmeyeceğini

sordu. Willy bana baktı ve "Farları yakmayı unutmuşsunuz" dedi. Ben "Neden bana siz diye hitap ediyorsun ki?" diye cevap verdim. Yoldaydık, Sibylle dümdüz önüne bakıyor ve bana yolu tarif ediyordu. Saat dört gibiydi, hava sisli ve sokak çok kaygandı. Epey yavaş sürüyordum ama Sibylle korkunç derecede sabırsızdı ve zaman zaman ayağıyla zemine vuruyordu. Bense gaza basıyor ve dişlerimi sıkıyordum. Fazla dikkatli sürmüyordum otomobili, derken aniden kalın bir ağaç gövdesi çıktı önümüze. İki sokağın kesişim noktasındaydı ağaç, nemli ve sisli havada asılı kalmış karanlığın orta yerinde derisi pürüzlü bir deve benziyordu. Onu nasıl geçtiğimi hatırlamıyorum bile. Sibylle birden "Sağ" dedi o kendine has derin, yatıştırıcı sesiyle ve derken başka bir sokakta bulduk kendimizi. Çok yavaş sürüyordum. Sonunda Sibylle'ye nereye gitmek istediğini sordum. "Nereye mi?" dedi. "Bunu ben de bilmiyorum. Bilmek zorunda mıyız?" Bir benzinciye doğru sürdüm arabayı ama benzinci kapalıydı, bir sonraki sokağın köşesinde bir taksi şoförüne en yakın gece benzincisini nerede bulabileceğimi sordum. Tarif edilen benzinlik epey uzaktaydı ve soğutucuda neredeyse hiç su kalmamıştı.

"Erik'ten hoşlandın mı?" diye sordu Sibylle.

"Çok zeki biri."

Arabanın panosuna baktım, yeniden yavaş sürmeye başladım.

"Böyle giderse araç cehennemî boyalar" dedim. Abartılıydı söylediğim ama ben kızgın ve üzgündüm, arabamı da seviyordum. Üçte birini kendi kazandığım, geriye kalan üçte ikisini ise babamın petrol sondajı için Rusya'ya gitmeden önce verdiği parayla satın almıştım.

Sonunda benzinliğe vardık.

Bir Olex⁷ benzinliğıydi bu, çalışanıysa son derece kibardı. Su haznesinin kapağını gevşetmeye çalıştım. Soğutucudan yuvarlak bulutlar halinde buharlar yükseldi. Hava çok soğuktu ama soğutucunun metali öyle sıcaktı ki ona çıplak elle dokunmak mümkün değildi.

Birden bir şey fark ettim, iki farın yaydığı ışığın tam ortadaydım, etrafım ise karanlıktı. Karanlık bir dünyanın içinde ışıklandırılmış bir sahnede duruyordum sanki ve aslında adeta deniz ve ada ikilisine benzer şekilde sadece gece ve biz vardık, benzinlikteki adam, ben ve Sibylle. Arabanın ön camı buğulanmıştı ama yine de camın ardında Sibylle'nin gerçekdışı duran yüzünü ve soluk çiçekler gibi parıldayan gözlerini görüyordum.

Artık soğuğu da hissetmiyordum. Benzin parasını ödemek istedim ama bozukluğum yoktu. Sibylle kapıyı açtı ve iki adet beş markı uzattı benzinciye. Adam selam verdi ve biz yola koyulduk. Ancak bundan sonra Willy'nin artık arabada olmadığını fark ettim.

Çok geçmeden de yönümüzü şaşırdık. Sokaklar boştu, yol soracağımız kimseler yoktu etrafta. Hep çok hızlı gidiyorduk.

Sonra bir köprünün üzerine geldik, hareket halindeki arabanın çıkardığı sesler birden değişmese, herhalde köprüde olduğumuzu anlamazdık. Arabayı sağa çekip durdurdum, köprü ışıklandırılmamıştı ama farlar kama şeklinde bir yolu aydınlatıyordu, gölgelerin arasında kocaman beton kolonları ve üzerindeki koyu demir atölyesini seçtik. Atölye, etrafına doğru genişçe yayılmış yaylar ve bir sürü kasnakla desteklenerek pekiştirilmişti. Pencereyi açtım ve başımı dışarıya çı-

7. Benzin ürünleri üreten OLEX adlı Avusturya-Macaristan şirketine ait, Almanya'da halka açık ilk benzinlikler zinciri (ç.n.).

karıp aşıağıya doğru eğildim. Altımızdaki su hızla ve şiddetle akıyordu, yüzeyine belli belirsiz düşen ışığın altında üst üste geçen, telaşlı ve hızlı girdaplarla birbirine çarpan dalgaları seçtik. Üzerimizdeki gökyüzü sessizce yükseliyordu ve biz neredeyse topraktan kopmuş gibi sınırda bir yerde duruyorduk.

“Güzel” diye mırıldandım.

“Evet” dedi Sibylle.

“İnsanlar ilk köprüyü yaptığında ne düşünmüşlerdir acaba?”

“Karşı kıyıya geçmeyi. Bir kıyıdan diğer bir kıyıya geçebilmek için bir ağacın gövdesini koydular herhalde ilk olarak.”

“Kızılderililerde asma köprüler varmış. Üzerinden geçildiğinde sallanan türden. Üstelik bu sallanmanın uçurumların üzerinde olduğunu düşün.”

“Ama günümüzde artık muhteşem köprüler inşa ediliyor. Örneğin New York’ta. Ve İsveç’te bir beton köprü biliyorum, adeta kuşe kâğıdından yapılmış gibi bir görüntüsü var, çok sayıda zarif kolondan oluşan bir köprü.”

“Kızılderililere gitmeliyiz” dedim. “Para bulmalıyız.”

“Bundan kolay ne var” dedi Sibylle. “Ama sen gidemezsin ki. Bırakmazlar seni.”

“Bundan kolay ne var” diye karşılık verdim.

Sibylle yine sigara içmeye başladı. Arabada giderken hemen hemen sürekli sigara içmiş, zaman zaman da birini benim için yakıp dudaklarımın arasına koymuştu.

“Bu, kariyerine mal olabilir” dedi Sibylle. “

Öyle ya, diplomat olmak istediğimi belirtmeyi unuttum ben. Babam bu uğurda önümdeki bütün yolları açmıştı. Hukuk bölümünü bitirmemi ve yanı sıra Fransızca ve İngilizce dersler almamı istiyor benden.

“Bu senin kariyerine mal olabilir” dedi Sibylle. “Kariyer” kavramı hiçbir şey ifade etmiyordu benim için. Boş bir kelimeydi.

“Nedir ki kariyer bugün” dedim can sıkıntısıyla. Magnus ve ben, zaman zaman, bizim türümüzden çok az insanın kaldığını ama buna karşın arkadaşlığın büyük önceliği olduğunu konuşurduk. Bununla tüm olağan koşulların yetersiz, özenmeye değer tüm hedeflerin emniyetsiz, hayatımızdaki her türlü istikrarlı şeyin elimizin altından uçup gitmekte olduğunu kastediyorduk. Bu yolla handiyse hayat gaillesinin son değersizliğine çarptığımızı, orta sınıf hırslarını yitirdiğimizi, başarının kırılğanlığını gördüğümüzü ve elli yaşındakilerin yaşadığı “bıkkınlığa” erkenden alışacağımızı söylemek istiyorduk. Oysa kariyer yirmili yaşlardaki insanlar için daha yoğun bir neşeyi ve cesareti içeriyor, bir vazgeçişin damakta bıraktığı lezzeti anlatıyordu.

Aynı düşünceyi paylaştığımız arkadaşları bulmamızın ve onlarla kardeşlik bağı kurmamızın bizim için büyük bir şans olduğuna inanıyorduk. Onlarla birlikte herhangi bir yerde yaşamak, seyahate çıkmak, düşünmek, içsel olarak birbirine güç vermek ve birbirini sevmek bize hakkımızmış gibi geliyordu. Ama yine de iş beklentilerimden vazgeçmeyi ciddi bir şekilde hiç aklıma getirmemiştim. Şimdi ise Sibylle ile seyahatlere çıkabileceğimi hayal edebiliyor ve gözümün önüne liman kentleri, üzerinde sallanarak sürüklenen kayıklarıyla geniş nehirler, bozkırlar, yayılan hayvan sürüleri, taze ahşap barakalarıyla havalimanları, beyaz caddelerde kamyonlar ve üstü kapalı verandalarda parlayan kızgın güneş geliyordu.

“En iyisi bir daha geri dönmemek” dedim. Sonra Sibylle’nin gülümseyerek doğrudan önüne baktığını fark ettim. Artık köprüleri düşünmüyormuş gibi bir hali vardı.

“Gidelim” dedi.

Doğruldu ve karanlıkta anahtara dokundum.

“Ama artık yapamıyorum” dedim.

Üzerime öyle bir mutsuzluk çökmüştü ki sanki büyük bir yorgunluğun sonrasındaki uykudan uyandırmışlardı beni.

Sibylle sessizce bana bakıyordu.

“Artık yapamıyorum” diye tekrarladım. Ve sonra gece etrafımızda girdap gibi dönmeye başladı. Ellerimi gözlerime bastırdım, karanlıktan renkli küreler çözülüp yaklaştı, yaklaştıkça devleşip gözlerimi aldı ve parçalandı. İçimdeki bunalıta boğazımı sıkarcasına büyümüştü. Kendi kendimden kaçabilirmişim gibi başımı yana çevirdim.

Sibylle birden bana doğru döndü ve yüzümü avuçları arasına aldı. Elleri soğuktu. Öyle ki sanki başımı serin bir keten çarşafın üzerine koymuş gibiydim

Bir zaman sonra beraberinde taşıdığı küçük bir şişeden içecek bir şey verdi bana. Çok sert bir içkiydi ama zorlanarak da olsa içtim onu. Başımı omzuna koymuştu, artık daha iyiydim. Bazen sanki birlikte dans ediyormuşuz gibi üzerimdeki nefesini, bazen de bir an için alnıma bastırıldığı çenesini ve yanağını hissediyordum.

Motoru çalıştırdım, yola koyulduk. Arabayı düz sürebilmek için inanılmaz derecede çaba sarf etmem gerekiyordu. Her an direksiyon hakimiyetini kaybedeceğimi sanıyordum. Sokak önümde bir belirip bir kayboluyordu; ağaçları, sokak laternalarını, evet hatta kaldırımların uzun düz çizgilerini bile son anda seçebiliyordum. Tüm bunlar hep birlikte görüş açıma doluyor ve aklımı karıştırıyordu. Sibylle sağ eliyle omzuma dokunduğunda rahatlardım. Bazen omzumu biraz daha sert kavırıyordu. Çok yavaş sürüyor olmalıydım, çünkü Sibylle birden kararlılıkla gaz pedalındaki ayağımı itekleyip

kendisi gaza bastı. Tehlikeli bir sürme biçimiydi bu. Bir süre sonra arabayı durdurdum, kapıyı açtım ve “Şimdi sen sürebilirsin” dedim.

Korkmuş gibiydi ama sadece “Madem öyle istiyorsun” dedi, birkaç saniyeliğine oturduğu yerden yüzüme baktı. Sonra yerlerimizi değiştirdik. Araba sürüp süremediğini bile bilmiyordum. Ama öyle yorgundum ki, hiç önemsemiyordum bunu.

Hemen harekete geçmedi Sibylle, bu yüzden önce üçüncü vitesse gelene kadar kontağı açık tuttum, sonra arkama yaslanıp hafif buğulanmış camdan etrafı izlemeye koyuldum. Şehrin dışında bir yerde, Heerstrasse’nin üzerindeydik. Hızlı gidiyorduk. Bazen araba bir mıknatıs tarafından çekiliyormuş gibi bir yol kenarına yaklaşıyordu. Çok tehlikeliydi bu ve ben sık sık bir kaldırım taşının ya da başka bir engelin tam dibinde direksiyonu ters yöne çevirmek zorunda kalıyordum.

Hava şimdi hızla aydınlanıyordu, ince bir sis tabakası ormanın içine doğru hareket ediyor, yerden sadece bir metre kadar yükseklikte ladin ağaçlarının gövdelerini kucaklıyordu. Başımı geriye doğru attığımda, gökte soluk bir kızılık gördüm. Bunun dışında her şey donuk, gri, soğuk ve durgundu. Şehre yaklaşırken direksiyona yine ben geçtim. Sibylle’nin yüzü değişmişti. Çok yorgun görünüyordu, ama her zamankinden daha az solgun ve gözleri daha parlaktı. Evinin önünde arabadan inerken elimi yanağına bastırdı, eve dikkatlice gitmem ve kesinlikle öğleden önce yataktan kalkmamam konusunda kendisine söz vermemi istedi. Evime kadar sürdüğüm arabayı sokağın ortasında bıraktım. Şimdi tamamen aydınlanmıştı gün. Çok iyi hissediyordum, asansöre gerek duymadan ikinci kata çıktım. Hizmetçi kız yatak odasında siyah perdeleri kapalı tuttuğu için oda karanlıktı, kendimi

yatağa attım. Uyuyamıyordum. Arabadaki halimiz vardı aklımda ve bunun ne kadar delice ve tehlikeli olduğunu düşünüyordum. Sibylle arabayı öyle hızlı sürmüştü ki bir kaldırım taşına çarpmış olsak kesinlikle devrilirdik. Ama mesele bu değildi. Daha kötü bir şey vardı: Orada ölme ihtimalinin beni hiç korkutmadığını görüyordum. Sibylle “Korktun mu?” diye sormuştu. Ben hayır demiş ve yalan da söylememiştim. Ölümü umursamayacak kadar yorgundum. Eğer kafalarımızı çarpmamızı istiyorsa, öyle olsun, yapmayı denesin bunu, diye düşünmüştüm.

O sabah çökmüş bir halde yatağımdayken hâlâ umursamıyordum bunu, ölebilme ihtimali beni korkutmuyordu. Ama bunun böyle olduğunu kavradığımda bir çeşit umutsuzlukla sarsıldım, yatağa attım kendimi ve çaresizce ağlamaya başladım. İlk kez hayattan korkuyordum.

Ertesi gün öğlene kadar uyudum. Bir kere hizmetçi kız girdi içeriye, saat on bire doğruydu, yatağımın yanındaki alçak masanın üzerine kahvemi bıraktı. Yiyecek bir şeyler arzulayıp arzulamadığımı sordu, bense iyi hissetmediğimi, bir saat daha uyuyacağımı söyledim. İki saat sonra ayağa kalktığımda midem bulanıyordu. Yeniden yatağa uzanmak zorunda kaldım, ter içindeydim. Telefon çalana kadar kıpırdamadan yattım. Erik'ti arayan. Kendisiyle kahvaltı yapmamı, yarım saat sonra gelip beni almayı teklif ediyordu. "Benim şefkatime ihtiyacınız var" dedi.

Banyo yaptım ve giyindim. Bunları yaparken hemen hemen her sabahki gibi başım dönüyordu. Sonunda insan buna da alışabilir diye düşündüm.

Erik tam zamanında geldi. Önce kitaplarıma göz attı, sonra da yazı masasının önünde durdu. "Çok çalışıyor musunuz?" diye sordu. "Üniversitede okuyorsunuz. Çok mutlu olmalısınız."

Nasıl cevap vereceğimi bilemedim. "Ben hep bir maceraperest oldum" dedi Erik. "Sizin yaşıңызdayken de sanırım düşsel bir maceraperesttim."

Çalışma masasının üzerinde Sibylle'nin büyük bir fotoğrafı asılıydı. Fotoğrafta kısa bir pantolon ve önü açık, büyük ekoseli bir gömlek giymişti. Beyaz yüzü öyle güçlü ışıklan-

dırılmıştı ki neredeyse maske taşıyormuş gibi görünüyordu. Ama buğulu gözlerinin sanki pek çok karanlığı delip geçmiş gibi görünen özel pırıltısı seçiliyordu yine de. “Gözleri çok güzel” dedi Erik. “Dün Magnus’u gördüm. Sizin için ne dedi, biliyor musunuz? Ama paltonuzu alın, gidelim. Evet, dedi ki, iflah olmazmışsınız. Böylesi sarsıntıları kaldıramayacak kadar gençmişsiniz. Evet, evet, bağımlı ve şehvet düşkün bir ace-mi oğlan gibi. Pek nazik bir ifade sayılmaz bu. Magnus’un sizi sevdiğini ve size duyduğu saygıyı yitirmekten korktuğunu düşünüyorum. Strindberg bir yerlerde şunu söyler: Yazık oluyor insanlara.”

Anlattıkları canımı sıkıyordu. İnsan çektiği acının başkalarına ciddiye alınmamasını kaldıramıyor.

“Magnus her şeyden bu kadar emin yani” dedim.

“Yok” dedi Erik. Arabayı “Atelier”⁸ önüne park ederken, bir polis kaldırım taşına yaklaşması gerektiğini söyledi. Erik adamın dediğini yaparken ben de kendisini bekledim. Üşüyordum. Sonra içeriye girdik ve Erik özenle yemeklerimizi sipariş etti. Bana küçük bir çocukmuşum gibi davranıyordu. Bu yemeğin bütün detaylarını hatırlıyorum, çünkü uzun zamandan sonra ilk kez bilincim tam yerindeyken dört dörtlük hazırlanmış bir yemek masasında oturuyor, güzel yemekler yiyordum. Yerken konuşuyorduk, son derece özenli bir sohbetti, gizli rakipler arasında yapılan türden. Birden “Sibylle’yi seviyor musunuz?” diye sordum.

Ses çıkarmadı, şaşırmış gibiydi. Sonra usul usul konuşarak cevap verdi: “İki yıl önce Brüksel’de her akşam kötü bir kabareye giderdim. Sibylle oradaydı. Şimdi Wall Tiyatrosu’na hangi sebeple gidiyorumdur sizce?”

8. Berlin’de 1920’lerde ünlü bir lokanta. (ç.n.)

Aslında onu tanımıyordum ama onun beni düşmanı olarak görmesinden korktum. Oysa tam da o sırada bir arkadaşına ihtiyacım vardı, çok yalnızdım.

"Gideyim mi?" diye sordu Erik. "Belki de kaybolmamı istiyorsunuzdur?"

"Hayır" dedim, "gitmeniz bir şey değiştirmez."

Erik'in kaybolması Sibylle ile aramdakileri değiştirmeyecekti. Üstelik konuyla ilgili onun fikrini de almamıştık.

"İnsanlar Sibylle'nin soğuk bir kadın olduğunu söylüyorlar" dedi Erik. "Dostum, siz hiçbir şey yemiyorsunuz ama. Başka şeylerden konuşalım."

"Ben haftalardır sadece Sibylle'yi düşünüyorum" dedim. Erik bir servis setini önüme doğru sürdü ve tabağıma bir şeyler koydu.

"Galiba, başına çok şey gelmiş Sibylle'nin" dedi. "Birkaç kişinin hayatını mahvettiği kesin. Kötülüğü dokunan kişiler de kesinlikle en kötülerini değil."

"Dün birden korkmaya başladım, ilk defa" dedim.

Dışarda hava güneşliydi. Doğrudan görünmüyordu ama perdelerin arasından içeriye tek tük ışınlar düşmüş ve taş duvarlar üzerinde nefes kadar yumuşak, derin renkli bir sıcaklık bırakarak genişlemişti. Bir kadın yürüyüp gitti önümüzden, güneşin neredeyse görülmeyen ışınları bir saniye için yüzünde yansıdı, yüzü parladı kadının ve sarı saçları bu bir saniye boyunca zerrelerine ayrılmış altın gibi göründü.

Restoran iyi ısıtıldığı halde ellerim soğuktu.

"Bir gün başıma bir şeyin geleceğini söylerlerdi bana hep" dedim. "Ama ben buna inanmadım. Öğretmenlerim bir gün tekerleklerin altında kalacağımı düşünürlerdi."

"Evet, insan hayattaki şeyleri her zaman olduğundan farklı görmeye meyillidir."

“Kıskanmıyorum” dedim. Erik’in doğal müttefikler olduğumuzu kabul etmesini çok istiyordum. Sibylle’ye âşık olmasını niye kıskanacaktım ki ya da Sibylle’nin ona? Sonuçta aynı dili konuşmuş oluyorduk. Biraz da olsa, teselli edilmiş gibiydim.

Ormanlardan yankılanan kurşun sesleri şehre kadar geliyor ve havayı huzursuzlukla dolduruyor. Sabah erkenden sarayın bahçesine uğradım, yıllanmış saray duvarları nenden ıslanmışlardı. Mimari üslubu bugün pek revaçta olmasa da saray güzel. Her dönemde prensler yaşamış burada, ihtiyaçlarına göre burayı yeniden inşa etmiş, sökmüş ve genişletmişler. Üst kattaki yuvarlak kulenin var olan birkaç penceresi ateş atma mazgallarından daha büyük değil, ama ana binanın çok sayıda penceresi var ve bunlar son derece yüksek ve bütünüyle geç barok süslemeleriyle bezeli. Kapıcı, tavanı sıvalı ve zemini aşınmaktan beyazlamış köknar ağacı odunuyla kaplı bir odada yaşıyor. Asfaltla döşeli saray avlusu öyle büyük ki içinde bir arabanın rahatça dönebilmesi mümkün. Ön bölümün, parkın karşısında ve suya bakan kısmında sarayın iki yan kanadı düz bir sütun yoluyla birbirine bağlanıyor. Sütunlar değişken ışığın altında uçuk pembe, sarı ya da beyaz renkler alıyor ve insanda daima onlardan birine yaslanıp aşağıdaki parka bakma isteği uyandırıyor. Şimdi ise park daha ziyade hüznü bir görünüme sahip. Ağaçlar çıplak, sarı ve pas rengine çalan kahverengi yapraklarsa suyun üzerinde duruyorlar. Bugün ağaç dalları doygun çiy taneleriyle öyle kaplanmış ki, handiyse buz tutmuş gibi görünüyor. Bütün gün dışarıda

olmayı istiyorum. Bol su içmeme rağmen boğazım kupkuru. Çok kötü bir gece geçirdim.

Şimdi hareket halindeyim. Her zamanki gibi ormanda yürümek yerine, kilisenin solundan geçiyor ve hissettirmeden şehrin dışına çıkıp kumlu, düz, belirsizce yükselerek tepeye giden yola giriyorum. Başta çok hızlı yürüyor, ormandan uzaklaştığıma seviniyorum. Yosun toplamış buharlı topraktan, tavşanların açtığı çukurlardan, su damlayan ladin iğnelerinden uzaklaştığıma seviniyorum. Ilık hayvan inlerinden. Burası çıplak bir alan, kocaman dalgalı bir deniz gibi. Toprak son haftalarda çok su emmiş. Sağda işçiler tepeleri kesiyor, kum çukurlarında hareket ediyorlar; bir kazı makinesi büyük bir gürültüyle çalışıyor, ince ve duru hava onun bu gürültüsüyle titriyor, kara bir vinç havaya doğru yükseliyor.

Çukurun kenarından yürüyerek işçilere bakıyorum. Ciddi, kararlı, saygı uyandıran adamlar bunlar. Sabahın erken saatlerinde işe başlıyor, durmaksızın çalışıyor, öğlen yemeklerini açık göğün altında, çalıştıkları mekânda yiyor ve akşamları hiç sarsılmayan bir dirayetle uzun yolda yürüyerek şehre geri dönüyorlar.

Yoluma devam ediyor ve bir saatlik yürüyüşün ardından bir köye varıyorum. Ortasında asfaltlanmış yolun iki yanına bahçe duvarlarını aşmayan alçak çatılı, gri evler dizilmiş. Öyle dar ki çatılar, altlarında duran birini yağmurdan bile koruması mümkün değil. Köyün çeşmesine kadar gidiyor ve karşıma çıkan meyhaneye giriyorum. Büyük, alçak tavanlı ve loş bir yer burası. Duvarları kararmış. Ağır, kaba masa ve bankların ahşabı aşınıp renk atmış. Tezgâh masasının üzerinde duvara meşeden yapılma bir çelengin kucakladığı Bismarck'a ait bir resim asılmış.

Meyhanecide yazı yazabileceğim bir kâğıt yok, bu yüzden köyü dolaşıyor ve kâğıtla birlikte mürekkep ve tüy kalem de satın alabileceğim bir dükkân buluyorum. Sonra meyhaneye geri dönüp kırmızı şarap sipariş ediyor, kâğıtları yana koyuyorum. Henüz yazamıyorum, yol yordu beni.

Ama sonra başlıyorum. Tanrım, artık alışkanlık haline geldi bu bende, böyle giderse koca bir kitap bitirmiş olacağım ve aslında bu yanlışlıkla gerçekleşecek. Kitabı Sibylle'ye göndereceğim, Sibylle okuyacak ve yazdıklarımı iyi bulup bulmadığını söyleyecek bana. Beğenmesi halinde kitabı basacağım. Hayır, bu konuda hırslı değilim. İnsanlar zaten bütün iyi meziyetleri Sibylle yüzünden yok saydığımı söylerlerdi hep.

Halbuki eskiden biraz da olsa ümitlendirirlerdi beni. Ama aslında çoğu Magnus gibi düşünürdü, üstelik ben kendim de onlara hak verir ve buna çok üzülürdüm. Böyle zamanlarda gerçeği fark ettiğim, Sibylle'den fazla bir şey beklememeyi öğrendiğim için memnuniyetlerini belirtirlerdi. Tabii ki Sibylle'den bir şey beklemiyordum, bana onun gibi bir kadınla yaşamanın neden imkânsız olduğunu anlattıklarında, bu nedenleri kendim de biliyordum. Hepsi Sibylle'nin aslında pekâlâ ideal bir sevgili olabileceğine de inanıyordu, sadece ben onun hiç de öyle olmadığını biliyordum, param da olsa, hatta ondan on yaş büyük ve başıma buyruk da olsam, bu değişmeyecekti. Sibylle'nin beni aldattığına ve sadece hesabına uyduğu için yanında tuttuğuna inanıyorlardı. Sibylle gibi bir kadının yanında bir âşığı olmadan da yaşayabileceğini hayal edemiyorlardı. Ama Sibylle, bazen öyle tuhaf bir şekilde kendiyi meşgul görünüyordu ki onun bana duyduğu güvenin çok uzağında olduğumu hissederdim. Yalan söylediğini ya da benden bir şey, belki de hayatının en önemli şeyini gizlediğini

biliyordum. Bir keresinde söyledim de bunu kendisine. Gece geç bir saatti, Kantstrasse'de bir mahzende içiyorduk. Bana karşı kabaydı, mutsuzdum ve bu yüzden sorular soruyordum ona. Beni sevmese, benim için uykusundan tek bir dakika bile feragat etmeyeceğini söyledi. O anda onun için uykusundan feragat edenin ben olduğumu ve daha da fenası, onu başkalarının nefretini uyandırabilecek sebeplerle sevdiğimi kabul ettim. Ve belki bu yüzden ondan zaman zaman nefret de ediyordum. Ama aynı şekilde kendimden de nefret etmem mümkündü.

Sibylle hakkında çok şey anlattılar, mesela bir şoförle ve sonraları da bir sanat simsarıyla yaşamıştı. Şoförün hapishanede yattığını, sanat simsarının ise bir silahla intihar ettiğini söylemişlerdi.

Saçmaydı tabii ki bu, yakıştırma ve dedikoduydu. Ama bunlar doğru ve tam da anlattıkları gibi vuku bulmuş olabilir. Aslında insan Sibylle için sadece ölebilir. Onun için yaşamak aşağılanmaktır, derdi arkadaşlarım. Halbuki hakkında hiçbir şey bilmiyorlardı. Her şeyi çok basit bir şekilde ele alıyorlardı; çünkü diğer türlü bir varoluşa katlanmak zor olacaktı: Çünkü olup biten ne varsa bir zincirin halkaları gibi korkunç bir şekilde birbirine bağlıydı ve yapıp ettiklerimizin binlerce sonucu vardı, sorumluluklarımız ise çok büyük ve hiçbir yargı doğru ve hakkaniyetli değildi. Ama yine de yaşamak zorundaydık...

Sonra her gün Erik'i görmeye başladım, artık onunla iyi arkadaşlık. Yemeklerimizi birlikte yiyorduk. Erik beni evden alıyor, bazen de odamda uyandırıyor, çoğunlukla öğleden sonra ikiyi buluyordu kalkmam. Erik bana bir gün doktor göndermek istediğini söyledi ama sonra bunun işe yaramayacağını anladı.

"Hasta olmak ve artık çalışmamak mutlu ediyor seni anlaşılan" dedi. Oysa hiç sevmiyordum bu halimi, sadece buna karşı bir şey yapamıyor, kendim için bir çıkış yolu bulamıyordum. Öyle büyük bir umutsuzluk içindeydim ki bir şey düşünmeye cesaret bile edemiyordum. O güne kadar başıma ciddi bir şeylerin geleceğini aklıma getirmemiştim. Buna o günlerde de inanmıyordum, sadece bazen eve yalnız gelmişsem ve ev karanlıksa ya da dışarıda hava açılmak üzereyse artık hiç yolumu bulamayacağımı sanırdım. Kimseye anlatmazdım bu hisleri, buna Erik de dahildi. Erik belki de biliyordu bu halimi, çünkü benim için endişeleniyordu.

"Sibylle herhalde benimle seyahate çıkacak" dedi bir gün. "Paran olsa, seninle de çıkar ama sanırım benimle gelmesi daha kuvvetli ihtimal."

Başımı sallayarak onayladım onu, çok haklıydı söylediklerinde. Erik sigara içmek istedi ve ben oturma odasından getir-

diğim sigaradan ikram ettim kendisine. Sigaralar Milano'dan satın almış olduğum ahşap kakma bir kutundaydı. Milano'ya Magnus, Magnus'un kız kardeşi ve iki genç kızla birlikte gitmiştim. Çok güzeldi kızlar ve biz yaz tatilimizin yarısını onlarla İtalya'da geçirmiştik. Beş kişi sıkı arkadaş olmuştuk ve bu aslında sadece birkaç ay önceydi. Kutuyu elimde tutarken birden onu satın aldığım an ve dükkân düştü aklıma. Dükkân katedralin yakınında, çok dar ve karanlık bir ara sokaktaydı. Katedral meydanı bembeyaz, güneşin altında parılıyordu. Giriş merdivenlerine dilenciler uzanmış uyuyor, aralarında çocuklar koşup duruyorlardı, bazen katedralde bir kapının koyu perdesi aralanıyor ve içerden çıkan bir rahip merdivenlerin üzerinden geçip meydana iniyordu. Siyah giysisinin üzerinde şarap kırmızısı bir kuşak taşıyordu rahip. Bizler şehirde aylakça dolaşılıyor, çokça içiyor ve akşamları arabayla geniş otoyoldan şehrin dışında, dut ağaçlarıyla çevrili evimize gidiyorduk. Şimdi ise elimde kutuyu tutuyordum, Berlin'deydim, arkadaşlarım çok uzaklarda ve artık arkadaşlarım değillerdi ve ben onları unutmuştum.

"Erik" dedim, "Sibylle'nin ölümünü hayal edebiliyor musun?"

"Ah, evet" dedi Erik.

"Ya da aslında onu hiç tanımamış olmayı? Varlığının uydurma olduğunu? Onsuz yaşanabileceğini ya da ondan kurtulduğumuzu?"

"Ufaklık, kendini ondan gerçekten kurtarmalısın."

"O zaman göremem ki onu" dedim. "Bu mümkün değil, ondan vazgeçilmez. Ama günün birinde, bunun mümkün olduğunu düşündüğünde insan..."

Şaşılacak bir şeydi bu, sadece bir hatıraydı ve o anda beklemediğim bir şekilde su yüzüne çıkıyordu: Bir zamanlar

mutlu olduğum, üzerimde bir yükün bulunmadığı ve aslında Sibylle'yi sürekli ağır bir karabasan olarak içimde taşıdığım...

Sibylle sahnede şarkı söylemeye devam ediyordu ve gözüme ilkinden daha güzel gelen başka bir elbise giymişti. Elbisenin boğaz kısmı yuvarlak ve bol dekolteliydi, eteğı öyle dardı ki altındaki ince gövdenin şekli kalemle çizilmiş gibi ortadaydı. Saçları biraz daha düz, arkaya doğru taranmış, şakakları ortaya çıkmıştı. Beyaz ve saydamdı şakakları, elleri saydamdı, yüzü solgunluktan parıldıyordu, gözlerinin altında mavi gölgeler vardı.

Erik tam da en samimi olduğumuz bir zamanda gitti. İşlerinin olduğunu ve sekiz gün sonra geri döneceğini söyleyerek gitti.

İlk gün çok geç bir saatte tiyatroya uğradım ve Sibylle'yi beklememeye karar verdim. Salon çok kalabalıktı ve her zamanki yerime ulaşmakta zorluk çektim. Sahnede Fred ve Ingo dans ediyorlardı. Üç aydır aynı dansı sergiliyorlardı ama zaten bu işler her yerde böyleydi ve onlar da başarılıydılar. Ne yaptıkları umurlarında değildi, kendilerine dans figürleri öğretiliyor, onlar da titizlikle bunlara çalışıyorlardı. Her şey yetenekleri için bir provaydı sadece, çalışkanlıkları ya da gençlikleri için. Ben sıkıcı buluyordum onları ama seyircinin gözünde çocuksu ve çekici olduklarını ve insanların tam böylesini görmeyi tercih ettiklerini de biliyordum. Dediğim gibi, her yerde aynıydı, şehir, görkemli bir şekilde süslenen ışıklı salonlarla doluydu geceleri ve bu salonlarda güzel, genç insanlar karşılıklı boy gösteriyordu. Her şey iyi tertip edilmiş, korkunç derecede gürültülü ve renkliydi ve tüm bunların sanatla ya da herhangi bir derin sarsıntıyla uzaktan yakından ilgisi yoktu. İnanılması zor bir başıboşluk haliydi bu ve eli iş tutanlar insanı hayrete düşürecek kadar basiretsiz bir tembellik içindeydiler. Sanırım buna karşı bir şey yapmaya kalkışmanın

pek anlamı da yoktu, çünkü insanlar ciddi bir ilerleme becerisine sahip değillerdi.

Tek tek kişiler her defasında bir şeyler üretmeyi deniyor, belki harika şeyler de yaratıyorlardı, ama ortaya çıkan o şey bir yerlerde öylece duruyor ve kullanılmıyor, olsa olsa ortada pek görülmeyen az sayıda insanın ilgisini çekebiliyordu. Bu, tıpkı filozofların yaptıklarına benziyordu: Hayatları boyunca bir şeyler araştıran âlimler vardı, olağanüstü sayıda bilgiyi bir araya getirdikleri için hayatlarının sonunda hedeflerine ulaştıklarını ve insanlığa hizmet ederken o büyük bilgiye doğru bir adım daha ileri gidilmesi konusunda katkı sunduklarını düşünmüşlerdi. Bu bilginin de sonuçta insanlığı tanrı bilgisine götürmesi gerektiğine inanmışlardı. Ama sonra bu bilgileri içeren kitaplar kütüphanelere konuyordu; kimse okumuyordu onları, çünkü kimsenin vakti yoktu, belki birkaç uzmandan başka, onlar bile uğruna bir hayatın harcandığı bu çalışmaların hepsine bakamıyordu. Hem sonuçta bunların kaç verimli olması için üretilmişti ki, hangi yollarla?

Fred ve Ingo dans gösterilerini bitirdiklerinde, bir konyak ısmarladım. Garson Sibylle'nin çoktan sahneye çıktığını ve birazdan gelebileceğini söyledi.

Ancak o zaman yan masadakilerin bana bakmakta olduklarını ve kendilerine selam vermemi beklediklerini fark ettim. Bunu yaptım, çünkü masada oturanlardan biri kadındı. Sırtı bana dönük bir şekilde oturan kadın başını çevirdi ve gülümsedi, masalarına oturmak isteyip istemediğimi sordu. "Pek üzgün görünüyorsunuz" dedi kadın. Keyfimin yerinde olduğunu belirttim ve bunu söylerken sıkılganlıkla kızardığımı hissettim; çünkü kadın güzeldi ve çünkü onu tanıımıyordum. Yanındaki adam zarif ve saçsızdı, kısık gözleriyle kurnazca bakıyordu. Kadının gözleri parlıyordu, keskin, şefkate hazır, çok güçlüydü bakışları.

Eskiden görmüşlüğüüm ya da annem ve babamla arkadaşlığı olan bir sürü insandan söz ediyordu. Yanında kendimi iyi hissediyordum, sohbet ediyorduk. Bazen arada nasıl cevap vereceğimi bilemediğim şaşırtıcı bir şeyler anlatıyordu. Sonra susuyor, gözlerinin parlaklığı daha da güç kazanıyordu.

“Dün gece nerede olduğunuzu bilmek istiyorum” dedi kadın. “İkinci hayatınızı nerede geçirdiğinizi bilmek istiyorum.”

“Bunu bilmemenizi tercih ederim” dedim, beceriksiz ve iddialı bir cevaptı bu ve ben bir kez daha kızardım.

Güldü, yanındaki adam da güldü. Sohbetimize katılmıyordu adam, sadece kadının söylediklerine destek vermek için bir şeyler söylüyordu. Böyle bir anda kadın adama bakıyor ve ondan hoşlanıyormuş gibi görünüyordu. Onun kocası olduğunu öğrendiğimde, çok şaşırdım. Gözüme çok önemsiz görünmüştü adam.

Sibylle geldiğinde ayağa kalktım ve veda ettim onlara, Sibylle’yle birlikte yeniden masama geçtim.

Birkaç gün sonra Bayan Niehoff tarafından akşam yemeğine davet edildim. Tamamen unutmuştum onu, yeniden gördüğümdeyse çok şaşırdım, çünkü aklımda kaldığından çok daha güzeldi. Biraz erken varmışım evlerine, kadının küçük kızı henüz yanındaydı ve çocuk mavi bir tabakta akşam yemeğini yiyordu. Beş yaşlarında, çok güzel bir kızdı; onu hemen sevmiştim. Sarışın ve çok narindi, annesiyle aynı adı taşıyordu: Irmgard.

Yalnız kaldığımızda Bayan Niehoff, hasta olduğuma ve bu yüzden hemen eve gitmemin benim için daha iyi olduğuna inandığını söyledi. Oysa ben her zamankinden daha kötü hissetmiyordum. “Ama siz böyle görünüyor olamazsınız” dedi. “Sizden daha büyüğüm, sizi eleştirme hakkına sahibim. İlgi lenmek istiyorum sizinle.”

“Teşekkür ederim” dedim, boğazım düğümlenmişti. Aslında şimdi bana Sibylle’yi soracak, diye düşündüm, mesela onunla bir ilişkimin olup olmadığını. Sibylle ile aramdaki şeyin ne olduğunu hiçbir zaman tam açıklamayacağım gerçeği ümitsizliğe kapılmama neden olmuştu bir kez daha. Ya bana gülecek ya da acıyacaktı ve ben her iki durumu da kaldıramayacaktım.

Ama sormadı.

Yemeğe ayrıca bir davette karşılaşmış olduğum iki bey ve Bayan Niehoff’un arkadaşı olduğu anlaşılan bir kadın da katıldı. Kadının bana pek bir şey ifade etmeyen bir yüzü vardı; ama çok kibardı ve yemek boyunca hep benimle sohbet etti kadın.

Saat on ikide Sibylle’yle buluşacaktım. Bayan Niehoff’a gitmem gerektiğini söyledim. “Bu kadar acil mi?” diye sordu.

“Evet, randevum var” dedim.

“O zaman randevunuzu kısa kesin ve buraya geri gelin.” Hizmetçinin bir daha aşağıya inmek zorunda kalmaması için evin anahtarını uzattı bana. Anahtarın bana verildiğini gören arkadaşı, bundan pek memnun olmamış gibiydi. Ama Bayan von Niehoff ansızın sesli bir şekilde güldü ve beni kapıya kadar geçirdi. Dışarıda: “Kimse sizin için bir şey yapamaz mı? Ben bir şey yapamaz mıyım?” dedi ve eliyle alnımı okşadı. İçimde bir şeyin zayıfladığını hissettim ve hızlıca merdivenlerden aşağı indim.

Sibylle çoktan beni bekliyordu. Hemen dışarı çıkmak istiyordu. Mantosunu aldım ve garsona masamı boş tuttuğu için biraz bahşiş verdim. Arabadayken Sibylle’ye Willy’nin bu gece burada olup olmadığını sordum. Gelmiş olsa sevinecektim, sonradan eve giderken Sibylle’ye o eşlik edebilirdi.

Ama kaç gündür yoktu ortada Willy, Sibylle de bugün görmemişti onu. Sibylle bunu öyle gelişigüzel söyledi ki, inanma-

dım buna. Zaten hep benden bir şeyler gizlediği hissine kapılıyor ama yine de sorgulamıyordum onu. Haftalardır kendisini tanımama rağmen hâlâ gerçek adını bile bilmiyordum.

Önce anıtsal bir kilise olan Gedächtniskirche'ye doğru sürdüm arabayı, sonra da Tauentzienstrasse ve ardından da Lutherstrasse gibi cadde ve sokaklardan geçtik. Daha sonraki yerleri tanıımıyordum ama epey uzağa gitmiştik, otuz dört numaralı bir evin önünde durduğumuzda arabadan inen Sibylle, kendisini beklememi istedi. Bina, süslü balkonları ve öne çıkık konsollarıyla yirmi yıl öncesinin asil burjuva zevkine hitap ediyor olmalıydı. Şimdi ise bakımsızlığıyla bu niteliğini biraz kaybetmişti. Sibylle'nin giriş kapısı için anahtarı vardı. Geri dönmesini bekliyor, sigara içiyordum ve beklerken Irmgard von Niehoff'u düşünüyordum. Bana verdiği anahtarı cebimden çıkarmış, dikkatlice inceliyordum.

Ve birden heyecanlandığımı ve sadece Bayan von Niehoff'u düşündüğümü, Sibylle yerine aslında onunla birlikte olmak istediğimi fark ettim. Bu düşünceye sarılmam çok doğaldı. Sanki aniden bir şeyden kurtulmuş, sıcak ve coşku dolu bir sevecenlikle dolup taşmaya başlamıştım.

"Demek başka kadınlar da var" diye düşünüyordum Irmgard'ın hatırasıyla doluyken.

"Şimdikinden daha mutlu olmanın çok basit yolları var. Sibylle'yi unutacağım. Sibylle'yi sevmiyorum, sadece onun yakınında olmayı alışkanlık haline getirdim, beni etkisi altında tutan bir çeşit fasit çemberin içindeydim. Irmgard'ın saçları siyahtı ve bakışları harikaydı ve Irmgard benim için kaygılanıyor, bir şey yapıp yapamayacağını bilmek istiyor. Ah, bakışları şahane" diye tekrarlardım kendi kendime ve Sibylle'yi içimden gerilere itip uzaklaştırmaya çalıştım. Sibylle geri geldi ve ben arabayı çalıştırdım.

Ona bu yabancı evde ne yaptığını sormadım. İçimde bir his onun çok önemli bir şeyle meşgul olduğunu, belki de tehdit edildiğini ve benim yardımına ihtiyaç duyduğunu söylüyordu. Ama ben ona hiçbir şey sormamaya alışmıştım. Demek yapıp ettikleri beni ilgilendirmiyordu.

“Yolu tarif edeyim sana” dedi Sibylle. Sesi çok derinden geliyor gibiydi ama yine de aynı sestti. Aynı yolu gerisingeri gittik ve iki taksinin beklediği bir köşede durduk. Taksilerde ışık yoktu, şoförleri de ortalıkta görünmüyordu. Sıradan, alçak bir kapının önünde bir adam dikilmişti. Sibylle’ye selam verdi adam. “Belki sen de benimle gelirsın. İçerde konuşman gerekmiyor, sadece sana bir şeyler sorduklarında kabalaşmamalısın.” Ardından da aceleyle çantasından birkaç banknot çıkarıp onları bana uzattı.

“Ceketinin iç cebine koy bunları” dedi ve kapının önündeki adama dönüp beni gösterdi:

“Bir arkadaşım.”

Adam bizi içeriye aldı. İki perde çıktı önümüze, ardından neredeyse uzun ve geniş bir tezgâhtan ibaret bir birahaneye girdik. Tezgâhın arkasında bir adam dikilmiş, bir sürü erkek de önünde dikilmiş ya da oturmuş içiyordu. Çoğu şofördü ve hiçbirisi zarif giyinmemişti. Sivil olanlar küçük memurlara benziyorlardı, takım elbiseleri ucuz, düz kumaştan ve menekşe veya kırmızımsı mavi renklerden; içlerine renkli gömlekler giymiş ve ipekli kravatlar takmışlardı.

Sibylle önlerinden geçti. Bazıları dönüp arkasından baktı, belli ki tanıyorlardı onu, tezgâhın ardındaki adam ise çok kibardı. Barın arka yüzünde başka bir oda vardı ve oda kötü aydınlatılmış, ortada duran demir sobayla fazla ısıtılmıştı. Çirkin bir odaydı bu, üstleri muşamba örtülerle kaplanmış dikdörtgen masalar üçer üçer ve yan yana odanın her bir kö-

şesine dizilmişlerdi. Duvarda kâğıdın üzerinde şöyle bir yazı vardı:

“Saygıdeğer konuklarımızın yararına, sessiz konuşulmasını rica ediyorum.”

Ve başka bir yazı:

“Kaybolan eşyalar konusunda mesuliyet kabul etmiyoruz.”

Duvarlar leylak renkli kâğıtla kaplıydı. Oturduk ve garson soğuk domuz kızartması ile yanında brüksellahanası yiyebileceğimizi söyledi bize. Garson ağır işitiyordu, Sibylle iki küçük bira siparişini birkaç kez tekrarlamak zorunda kaldı. Sonunda iki küçük bardakta siyah bira geldi masaya.

Bu mekânda bizden başka sadece aynı masada oturan iki kişi daha vardı. Adam çok iri ve inanılmaz derecede şişman, kadınsa zenciler gibi kıvrıkcık saçlı ve bol makyajlıydı. Sibylle dışında lokaldeki tek kadındı ve Sible onun kadın kıyafetiyle dolaşan bir erkek olduğunu söyledi. Bir zaman sonra bir şoför girdi içeriye ve masamıza oturdu. Adam benimle hiç ilgilenmeden sessizce Sibylle’yle konuştu. Sibylle çok öfkelenmiş görünüyordu, adama, kendisine hiçbir şey vermeyeceğini söyledi ve güzel, gür ve terbiye edilmiş sesiyle “Böyle bir şey mümkün değil” diye bağırdı. Adam bunun üzerine ayağa kalktı, omuzlarını silkti ve gitti.

Bir şey sormadım ama huzursuzdum ve Sibylle garsonu çağırdığı için memnundum. Çok kötü görünüyordu Sibylle. Saat sabahın üç buçuğuydu ve ben ölümüne yorgundum. Aklımda Bayan von Niehoff vardı ve çok mutsuzdum. Ama

Sibylle'yi de yüzüstü bırakamazdım.

"Seni evine götüreceğim" dedim ve kolumla omzuna sarıldım.

"Yapamam" dedi. "Şimdi eve gidemem."

Cesaretim kaybolmuştu. Bira beni biraz daha yorgun düşürmüştü, şimdi ise arabada oturmuşken başım ağrıyor ve arabanın camından sokağa baktığımda iki yandan sıralı evlerin üst üste bindiğini görüyordum; gürültü ise kulağımda adeta kükrüyor, yolumu aşılması imkânsız engeller kapatmış gibi görünüyordu.

"Tamam, gidelim o zaman" dedi Sibylle. Neredeyse yalvarıyordu bunun için. Yumruğumla direksiyona vurdum. "İyi de ne anlamı var bunun?" dedim. "Niye artık uyumuyoruz? Artık buna dayanamıyorum."

Sibylle bir an için kendi halime bıraktı beni, gözlerini yumdu ve alnını ellerimin üzerine koydu.

"Dayanırsın" dedi. "Biraz mantığının dışında yaşamak iyi gelecektir sana. Biliyorum, pek kolay bir insan değilim."

Sesinde bir çeşit vaat vardı. Ama ben bunu duymak istemiyordum. Beni sevmediğini çok iyi biliyordum ve sanki onu çoktan yitirmiş gibi acı çekiyordum. Bayan von Niehoff'u bir yuvayı düşünür gibi düşünüyordum ama her şey bir kez daha değişmişti ve artık kendime güvenmiyordum.

Onu evine götürdüm. Karşı çıkmadı buna. Biz arabadayken yağmur başladı, altımızdaki asfalt yol tehlikeli bir şekilde kayganlaşmıştı. Sibylle arabadan indiğinde artık bardaktan boşanırcasına yağıyordu. Onu kapıya kadar geçirdim. Dişlerimi sıkıyordum ve o hâlâ bir şey söylemiyordu. Kapıyı açtı ve bana döndü, paltomun yakasını yukarıya kaldırdı.

Arabaya geri döndüm, sırlıslık olmuştum. Ateşimin çıktığını düşünüyordum, kenetlenmiş dişlerimi birbirin-

den ayıramıyordum, tam ne yaptığımı bilmeden Bayan von Niehoff'un evine doğru sürdüm arabayı. Adrese vardığımda arabayı özenle kilitledim, evin anahtarını, otomatik ışığını ve güvenlik kilidini buldum. İmkânsız bir şey yapmakta olduğumu biliyordum ama bu bilgi beni yaptıklarımдан alıkoymaya yetecek güçte değildi. Trafik polisinin önünden de böyle geçersin bazen, adam yolu kapatmak üzere kollarını iki yana açmış, durmaktadır, beyaz eldivenleri ve gerilmiş kolları görürsünüz ama yine de arabayı sürmeye devam edersiniz polisin gözünün içine baka baka ve hiç kimse sonradan o açık kolların ne anlama geldiğini o anda kavramamış olduğunuza inanmaz.

Yabancı bir eve girmiştim, bir hizmetlinin uyanabileceğini ya da kimin odasına gireceğini bilmiyor değildim. Büyük oturma odasından geçip sonra da bir koridorda yürürken iki kapının önünden geçtim. Üçüncü kapıyı çaldım ve dikkatlice kapı kolunu aşağı bastırdım. Odada yatan kadın, kapıya doğru çevirmişti yüzünü, derken küçük bir lamba yandı. Doğrudan yüzüme baktı kadın "Sessiz olun" dedi. "Çocuk uyanmasın."

İşte bu çok duygulandırdı beni. Koridordan geçip büyük odaya geri döndüm ve kapının eşiğinde durdum. Gövdemle kapıya yaslandım, başımı kaldırdığımda birden bir boy aynasında kendimi gördüm, ıslak saçlarım şakaklarıma yapışmıştı ve korkunç bir şekilde solgun görünüyordum. Başımı yeniden öne eğdim, beklemeye devam ettim. Hakikaten ağlıyordum şimdi. Utanıyordum ama buna karşı koyamıyordum. İçten içe kadının gelmesini istiyordum, ancak aynı anda yine yalnız başıma dışarıda olmayı diliyordum. Şimdi geliyordu. Işığı yaktı, halının üzerinde yürüdü, masanın etrafında dolandı ve kapı aralığında dikilip bana baktı. Ben de ona baktım. Artık ağla-

mıyordum ama bunun yerine bütün vücudum titriyordu ve ben bu titremeyi durduramıyordum.

“İçeri gelin” dedi Irmgard. Kendisi önden girdi odaya. Büyük bir sandalyeye oturdu, ben de karşısındakine geçtim.

“Siz çıldırdınız galiba” dedi.

“Evet” diye cevap verdim. “Hayır, çıldırmadım. Hayır, sadece çok yorgunum.”

Karşımda öylece oturup ayak parmak uçlarına baktı. Mavi deri terlikler giymişti; ayakları bembeyazdı ve derisi zarif kemikleri üzerinde gerilmişti.

“Çok üzgünüm” dedim. “Sizden özür dilerim.”

Ve tabii ki şimdi kalkmam, ona veda etmem ve oradan çıkıp gitmem gerekiyordu. Ama hakikaten yapamıyordum bunu, çünkü hiç gücüm kalmamıştı. Kendime karşı nefret, doyum ve acıma karışımı tuhaf duygular içindeydim.

“Aslında, böyle yetiştirilmedim, böyle kötü” dedim.

Irmgard öne doğru eğildi, gülümsedi ve eliyle birkaç kez gözlerime dokundu. Alnımı onun yüzümü okşayan ellerine dayadım.

“Yoksa siz yalnız kalmaktan mı korkuyorsunuz?” dedi yumuşak bir sesle. “Burada geclemek ister misiniz?”

“Evet” diye cevap verdim.

“Tamam” dedi. “Ama siz beni çok zor durumda bırakıyorsunuz, bunu yazık ki pek düşünmemişsiniz. Kocamın odasında uyuyabilirsiniz.”

“Seyahate mi çıktı?” diye sordum tereddütle.

Irmgard şunu söyledi kısaca: “Böyle olmasa koltukta uyunmanız gerekirdi. Şansınız varmış. Şimdi size çay hazırlayacağım, içeriye gidin ve yatağa uzanın.”

Bir kapıyı araladı, içerde ışığı açtı ve odadaki duvar dolabından bir pijama çıkardı. “Lütfen buyurun” dedi ve odadan çıktı.

Elimle yatağın arkalıgına tutunarak odada dikilip kaldım bir an için. Geniş, mavi bir örtüyle kaplı bir yataktı bu, yanındaki küçük masanın üzerinde Irmgard'ın resmi duruyordu. Çok tuhaf hissediyordum, öyle ki sanki birazdan büyük bir yanlış anlamayı ortaya çıkaracak gibiydim: Belki de saat sabahın beşi değildi ve bu oda Berlin'de belli bir sokakta yer almıyordu ve ben Sibylle adında bir kadını tanımıyordum, onunla kesinlikle bir yeraltı barına gitmemiştim ve Irmgard hiçbir şekilde bu odaya geri dönmeyecekti, evet her şeyden önce Irmgard geri dönmeyecekti.

Sonra hızla soyundum, kendimi yatağa attım. Başım ağrıyordu, yastığın keten yüzü harikulade serindi ve belli belirsiz bir parfüm kokusu geliyordu burnuma. Gözlerimi kapadım ve bir kadını beklemeye başladım. Bir kadını beklemekten daha harikulade bir şey yoktu.

Sonrasında hastalandım. Aslında hastalığın en kötü evresini Irmgard'ın evinde uyuyarak atlatmıştım. Irmgard'da on iki saat kesintisiz uyumuştum, sonra hizmetçi kız gelip bana yiyecek bir şeyler getirmiş ve ben kahvaltı yapacağımı düşünürken saatin akşamın beşi olduğunu öğrenmiştim. Ayağa kalkmak istedim o akşam ama etrafımda her şey dönüyordu; eklemlerimde dirhem güç yoktu. Irmgard, elinden tutarak yönlendirdiği küçük kıızıyla girdi odaya. Yeniden yatağa uzandım, ben bir şeyler yerken ufaklık beni izledi. Irmgard'ı çok seviyordum, arada bir dönüp ona bakıyordum ama o çocukla ilgilenmeye devam etti. Sonra banyo yaptım ve giyindim. Daha iyi hissediyordum, Irmgard'ın beni arabamla evime bırakması için bir şoför getirtmiş olmasını lüzumsuz buldum.

Hava epey soğuktu, arabanın marşı basmıyordu. Uzun süre çalışması için uğraştık ama sonunda bir taksiye binmem gerekti. Irmgard'ın çağırdığı şoför arabaya iyi bakacağına söz verdi, onu garaja bırakacağını da sözlerine ekledi. Saat dokuzda da anahtarı evime getirdi. O gittikten hemen sonra Irmgard telefon açıp iyi geceler diledi bana. Hemen yatağa girdim, bir süre de orada kalacağımı ve hastalanacağımı çok iyi biliyor, buna seviniyordum. Hizmetçi kız adıma gelen mektupları ge-

tirdi ve ben bir önceki gece neden evde uyumadığımı açıklamak için bir şeyler anlattım ona. Birileri beni telefonla aramıştı ama bununla ilgilenmedim. Ateşim yoktu, tersine, vücut ısım normalin altındaydı, baş ağrısı ve baş dönmesi yaşıyordum, kıpırdamadan yatakta yatmak iyi geliyordu. Ertesi sabah Irmgard ziyaretime geldi ve akşam yine uğradı. Her geldiğinde öptü beni ve her defasında yanımda, elimi uzatıp dokunabileceğim bir yakınlıkta oturdu.

Üçüncü ya da dördüncü gündü, Willy geldi. İyi görünüyordu, kapıcıya bir şeyler sipariş etmek istediğini söyledi. Odamın kapısını çaldığında, kim olduğunu bilmem mümkün olmamasına rağmen çok korkmuştum.

“Merhaba Willy” dedim.

Oturdu, kolunun altında bir şişe vermut tutuyordu. Vermut Cinzano ya da Cora değil de Sibylle’nin her zaman istediği özel markadandı. İçiyorduk, Willy artık garajlarda arabalara bekçilik yapmak istemediğini anlatıyordu. Bir meslek öğreneceğini söyledi. “Babama mektup yazıp senin için para isteyebilirim” dedim ona. “Sen de böylece doğru dürüst bir meslek eğitimi alırsın.”

Ama o hayır anlamında başını sallayıp duruyordu, sonra anladım ki sözlerimle incitmiştim onu.

“Sibylle nasıl?” diye sordum. Sibylle’nin fotoğrafı yatağının yanında duruyordu ve Willy ikide bir ona bakıyordu.

“Üç gün önce biriyle kavga etti” dedi. “Böyle şeyleri kaldıramıyor.”

“Üç gün önce onu ben kendi ellerimle evine bıraktım” dedim ve hesaplamaya başladım.

“Evet” dedi Willy. “Sonrasında şoförler lokalinde karşılaştım kendisiyle, acıkmıştı.”

“Ee, sonra?”

“Beni yanında istemedi. O şoförle kavga etmişti. Saat yediye kadar sokakta bekledim kendisini. Sonra şoför bizi eve götürdü.”

“Ne anlattı sana?”

“Hiçbir şey. Zaten bir şey anlatmaz ki. Ama lokalden dışarı çıkarken ağlıyordu.”

Yattığım yerden doğruldum. “Ağladı mı?” diye sordum.

Willy başıyla evet anlamında onayladı beni ve bardağıma biraz daha vermut koydu.

“Hadi iç” dedi. Anlaşılan acımişti bana.

“Ama o gece yalnız kalmak istemediğini anlaman gerekirdi. Ben hep anlıyorum. O zaman kovsa da beni, yanında kalıyorum.”

“Beni kovmadı” dedim. “Çok yorgundum.”

Bunun üzerine bir şey söylemedi Willy.

Benden çıktığında saat akşamın onuydu. Erkenden uyudum ve gece saat ikiye doğru yeniden uyandım. Rüyamda Sibylle’yi görmüştüm. Giyindim ama çok kötü hissediyordum, öyle zorlanıyordum ki, ağlayacak raddeye gelmiştim. Garajın içi çok sıcak ve boğucuydu, arabam yıkanmıştı, ışığı yaktığımda arabanın koyu cilası ışıldadı.

Wall Tiyatrosu’na doğru sürdüm arabayı, tiyatronun bir yan sokağına park edip içeriye girdim. Bekçi selamladı beni. Masama doğru giderken ta uzaktan Sibylle’yi gördüm. Korunçtu, dizlerim titriyor, insanlar şaşkınlıkla bana bakıyorlardı. Sadece Sibylle şaşırmamıştı. Elini uzattı bana ve “Nihayet buradasın” dedi son derece kuru, uzak, sıcak bir ses tonuyla.

“Hastaydım” dedim.

Elini elimin üzerine koydu. Bir viski sipariş ettiğimde “Arkamı dönme” dedi. “Bay von Niehoff oturuyor arkamızda.”

Sahne çoktan kararmıştı, seyirciler terk ediyordu salonu. Tiyatronun şefi masamıza geldi, bana selam verip Sibylle'nin omzuna dokundu eliyle. "Size bir şey getirdim" dedi ve çantasından fotoğraflar çıkardı. Sibylle, soluk bir örtünün arkasında, vücut hatları bir hayal gibi uzaklarda, yüzü ise kocaman bir derinliğin içinde solgun bir çiçek gibi parılıyordu.

"Bugün beni eve götüremezsin" dedi Sibylle.

Arabamın yanında dikilmiştik ve Willy bize kapıyı açıyordu. Sibylle omuzlarımdan tuttu, yavaşça beni kendine doğru çevirdi ve soru dolu bir ifadeyle gözünü kırpmadan yüzüme baktı. Sonra uzandı eliyle, başımı aşağıya doğru indirdi ve alnını, şakaklarını, yanaklarını, çenesini okşarcasına yüzüme bastırdı.

Sabahın dördünde, tamamen tükenmiş bir halde odama döndüm.

Erik yazı masasında oturuyordu. "Bayan von Niehoff telefon etti" dedi. "Senin hastalandığını söyledi."

"Daha iyiyim" diye cevap verdim.

"Sana bir şey sormak istiyorum" dedi Erik. "Ama biraz özeline girmiş olacağım."

"Buyur" dedim.

"Sibylle ile nasıl bir ilişkin var? Ve sence benim onunla ilişkim hangi boyutta? Bizler sonuçta mantıklı insanlarız."

"Bilmiyorum" dedim ve birden, Erik'e bakarken bir şeyi kavradım. "Sen onunla daha çok şey yaşadın" dedim. "Onu benden önce tanıyordun ve o seni sevmişti. Beni sevmiyor."

"Demek bunu biliyorsun" dedi neredeyse sert bir ifadeyle.

"Gerek görsem, benimle yatağa da giderdi" dedim ve aynı anda büyük bir kırgınlık hissettim. Karşılıklı birbirimize düşman kesilmiştik.

"Yalan söylüyorsun" dedi Erik. "Zavallı çocuk. Irmgard

von Niehoff, sana kimsenin yardım edemeyeceğini söylüyor. Aslında ona göre seni alıp buradan götürmek lazımmiş ama bunun için kendisinin hiç zamanı yokmuş.”

“Zaten ihtiyaç duyduğunda zamanı olmaz kimsenin.”

“Anlasana, bir varyete şarkıcısının yanında işin yok senin” dedi Erik. “Kötü bir yaşam tarzı bu. Zehirler seni. Tanrım, seni suçlamak değil niyetim ama öyle şımartılmışsın ki, senin için her şey mümkün olmalı.”

“Sibylle itibardan daha önemli şeylerin olduğunu öğrenmem gerektiğini söylüyor. Bana yazık olduğu düşüncesinde.”

“Senden nasıl bir insan yaratacağını düşünüyor ki? Evet, Tanrı aşkına, yazık oluyor sana. Sibylle’ye hiç kimsenin yardım edemeyeceğini görmüyor musun?”

“Yanında olsa biri...” dedim. “Belki de bir insana ihtiyacı var.”

Bunun üzerine Erik şu cevabı verdi: “Hepimizin birine ihtiyacı var.”

Erik çıkıp gitti ve korkunç bir umutsuzluk çöktü üzerime. Yazı masasında bir mektup duruyordu, İngiliz Büyükelçiliği’nden gönderilmiş bir resepsiyon davetiyesiydi ve Magnus mektubunda davetiyeye ilgili olarak kendisine adresimi sorduklarını yazmıştı. Herhalde diğer başka davetiyeler de gönderilmişti bana ve onları cevapsız bırakmıştım. Magnus bu resepsiyona mutlaka gitmem gerektiğini yazıyordu, bu benim için kesinlikle son imkânmış.

Odada dolaşıyor, bir smokin giymem gerektiğini, davette binlerce tanıdıkla karşılaşacağımı düşünüyor ve bu düşüncüyü hiç sevmiyordum. Sonra Sibylle’ye telefon açtım, onun sıcak ve uyku sersemi sesiyle rahatladım.

“Artık uyumalısın” dedi Sibylle. Sesi neredeyse işitilmiyordu.

“Uyuyacağım” dedim.

“Üzülme” dedi Sibylle. “Ben varım ya. Bana ne zaman ihtiyaç duyacağını biliyorsun. Ben buradayım. Her şey yolunda.”

Sesi kayboldu. Belki de uyumuştı. Soyundum ve handiye durumdan memnundum. Sonra içimde bir şey kasıldı, uykum kaçtı, kasılma durup durup sarsılmama neden oluyordu. Artık Wall Tiyatrosu’na gitmeyeceğim” diye düşündüm. “Artık içmeyeceğim. Ama bu, durumumu düzeltmeyecek. Sibylle benim de diğer herkes gibi olduğumu ve onlar gibi başarısız kaldığımı düşünecek. İşin kolayına kaçtığıma ve kariyerimin zarar göreceğinden korktuğuma karar verecektir. Ve üstelik bu doğru da. O benden daha güçlü. Benim önümdeyse iki seçenek var: Direnmek ya da onu kaybetmek.”

Sonra uykuya daldım. Gördüğüm rüyayı çok iyi hatırlıyorum. İçinde Sibylle’nin olduğu bir rüya. Birden yüzünü gördüm. Şaşırtıcı derecede yakınımdaydı, biri onun varlığını sanki çekiyle beynime kazıyordu, bir diğeri yüreğimi tutmuş Sibylle adını çağırıyordu, öyle ki yüreğim artık çarpmıyordu, biri saniyeler içinde beynime ışık tutarak zihnimi bütün düşüncelerden koparmış ve sadece Sibylle’ye yer bırakmıştı. Sinirlerim onun dokunuşlarıyla gergin bir tel gibi sarsılmıştı.

Gövdem uyanmıştı bu sarsıntının etkisiyle ve istekle Sibylle’nin yumuşak dokunuşlarına kaptırmıştı kendini.

O bir saniye sona erdi, diğer bir saniye de bitti. Sibylle benzersiz gülümsemesiyle yüzünü boynuma bastırdı, onun mak-yajlı, her şeyi bilen, mat ışıltılı gözlerine baktım, kanım sanki çekilmişti. Kanım çekilmiş diyorum, çünkü bir sonraki adımda uyanmanın darbesiyle sarsıldım, çok sertti sarsılma, kalbimin etrafındaki acı dışında bütün duygular silinmişti, aniden, yumruk halindeki ellerimin üzerinde, öne doğru atılmış bir şekilde, çaresizce yatakta buldum kendimi.

Artık yazmayı bırakmanın zamanı geldi. Hana dönmek için uzun bir yol var önümde. Dört saat boyunca yazdım, şimdi sayfaları düzenleyecek ve odama gideceğim. Kafam biraz karışık. Aslında yazmamak lazım... İnsan yaşadıklarını ve hissedilenleri yalanlamaya ve unutmaya öyle meyilli ki. Sık sık hiçbir şey hissetmediğimi düşünüyor ve sonra tüm bunların hiç de önemli olmadığına karar veriyorum. Eminim ilerde inanarak şöyle diyeceğim: "Ben Sibylle'yi sevmedim." Evet, onu hiçbir zaman sevmedim. Tıpkı şimdiki gibi ıssızdı içim, öyle ıssızdı ki dışarıda esen rüzgârın sesini duyabiliyordum. Korkak mıyım ya da beni geçmişe döndürebilecek yeterlilikte bir isteğe mi sahip değilim? Geçmişteki mutlu anlar bile canımı acıtıyor ve bu yüzden yaşanılanları hatırlamayı sevmiyorum. Ama yazarken her şey kendiliğinden geri geliyor, hiç anlamıyordum nasıl ortaya çıktığını, bir anda kendimi geçmişin ortasında buluveriyordum, darmadağın ve perişan bir halde.

Her defasında yalnız olduğumu kendime yeni baştan anlatmam gerekiyor.

Meyhanenin sahibi şair olup olmadığını soruyor. "Evet" diye cevap veriyorum. "Tanrım, evet." Sonra iyi akşamlar diyerek veda ediyorum ve adam bana kapıyı açıyor. Yol şimdi gözüme sabah görüldüğünde daha kısa geliyor. Erkenden

yemeğimi yiyecek, sonra da uyuyacağım. Dilediğimce uzun uzun uyuyabilirim. Umarım avcılar yoktur bugün. Dün şarkı söylüyorlardı ve ben hiç uyuyamadım. Kesinlikle çok sayıda hayvan vurmuşlardı, bundan gurur duyuyor, kadeh tokuşturuyorlardı.

Ah, bana ne. Bana ne insanlardan.

Yoldan sapıyor ve gölün etrafını dolanıyorum. Hava karmaya başlamış bile, kimseler yok etrafta. Bir berduş olsam, daima aklıma düşeni yapar, kimseye hesap vermek zorunda kalmazdım. Kendime bile, çünkü, kimim ki ben, kayıp bir ruhtan başka? Hayatı kavrayamıyorum, en basit neden sonuç ilişkilerini bile anlayamıyorum ama yine de hata yaptığım da sorumluluğu üstlenmek zorunda kalıyorum. Veya bir sürü toprağa sahip olmak istiyorum, bu tarlalara ve ormanın bir bölümüne ve göle ve parka... Sahip olsam bunlara, burada oturur, başka hiçbir yere gitmezdim. Çok memnun olurum hayattan o zaman, kimse onları elimden alamaz ve hiçbir şey beni sarsamazdı. Toprağı alıp gidemezsiniz ki.

Gölün sınırına ulaşıyorum şimdi, ötesinde saray ve iki kanadın arasındaki sütunlu yol duruyor. Sütunlar genç gövdeler gibi hışımla akşamın lacivert göğüne doğu yükselmişler.

Kıyıdaım, su ileri geri hareket ediyor ve kaba kumun bir kısmını yalıyor, sonra göle doğru çekiliyor. Geride kalan su dibe çöküp kumda küçük kanallar açıyor; kanallar yeniden kabaran köpükler tarafından yıkanıp düzleştiriliyor. Uzakta, açıklarda göl nasıl da sakin görünüyor, karşı kıyıdaki parkın ağaçları az da olsa üzerine doğru eğilmiş, suda yansımaları seçiliyor. Kıyı burada son derece dik ve ağaçsız. Ormanın içinde yükselerek genişleyen boş bir alan oluşturmuşlar ve Büyük Friedrich bu alanın en yüksek noktasına bir anıt diktirmiş. Sadece büyük gri bir taş bu, bir dikilitaş ve kral sadık askerleri-

ni onurlandırmak için koymuş onu buraya. Cesaretleri ve sadakatleriyle kendilerini ispatlamış olan askerlerin isimleri de taşa nakşedilmiş. İsimleri okuyorum ve av borusunun tınısına benzer bir ses duyduğumu sanıyorum. Neden bilmiyorum ama bu isimlerin tınısında yüce bir şey var sanki. Ailemde çok sayıda askerin bulunduğunu önceden bir yerlerde söylemişimdir. Şu anda aklımda yok bu, ama birden bir sıcaklık çöküyor üzerime, kalbim hızla çarpmaya başlıyor. Sanırım daha önce de burada bulunmuştum. Utanıyorum ve bir kılıcım olsun istiyorum, utanıyorum ve yine de yalnızım ve taşın üzerine kazınmış atalarımın isimlerini okuyorum.

Ama şimdi anlatmaya devam edecek ve sona geleceğim. Artık yorgun değilim. Yalnızlığa alışmaya başladım. Her şey gerçekdışı, değişmiş ve alışkın olduğum şeylerin çok uzağında. Bir şeyden kendimi koparmak istiyorum ama, işte, derin nefes almaktan korkuyorum. Hep çimenlikleri görüyorum, koyu kahverengi tepeleri ve ormandaki ağaçları ve buradan başka bir yerin, bir kez daha gideceğim başka bir doğanın ve şehrin varlığını düşünemiyorum bile. Bu konuda bir şey bilmek istemiyorum. Demek insan yalnız yaşayabilir? Bilindik var olma biçimlerinden kendini çekip alabilir? Bana yalan söylediler: Tabii ki Sibylle ile yaşayabilirdim. Doğru, dünya beni onaylamazdı ve ben cezalandırılmış olurdum. Kanunlar var, diyordu Erik. Benden daha güçlü olduğu için nefret ediyordum ondan. Halbuki Erik'in gerçek anlamda beni sevdiğinden öyle emindim ki. Ah, onu hiçbir zaman kıskanmayacağımdan ve böylesi hisler için kalbimde hiç yer olmadığından öyle emindim ki. Ama Sibylle onu kucakladı ve o böylece özgürleşti, yara almadan yoluna gitti. Yaralanmadı, üstelik Sibylle'yi sevmeye devam etti. Kimse bu yüzden onu suçlayamazdı. Bazı hayati zorunlulukları göz önünde bulundurmalıyız, demişti bana Erik. Bunun toplumsal önyargılarla uzaktan

yakından ilgisi yok, diyordu, tersine, ruhumuzla, Tanrı'ya olan bağılılığımızla ilgili bu. Söylediklerini kabul etmeye ben de hazırdım ve çok da suçlu hissediyordum. Ama ben sadece bir insanım, onunsa tuzu kuru. İnsanın sahip olduğu güçlerle Tanrı'ya yönelmek yerine ondan uzaklaşıp boşluğa savrulmasından daha büyük bir günah yok, diyordu Erik. Bütünlüğe ve kişisel yapıma hizmet etmeyen hiçbir irade beyanı ve hiçbir özveri hak değildi, ona göre.

“Kendi kişisel yapımı nerden tanırım ki” diye sordum.

“Tanrı'nın seni sevdiğine inanmalısın” dedi Erik. “O zaman sana uymayan hiçbir şeyi yapmazsın.”

İnançlı bir insandı Erik.

Akşam İngiliz büyükelçisinin resepsiyonuna gittim. Davette çok sayıda insan vardı ve çoğunu tanıyordum. Hepsi bana karşı kibardı, çalışmalarım hakkında sorular sordular ve dinlenmem için tatile gitmem gerektiğini söylediler. Sadece uzaktan tanıdığım yaşlı bir bey beni Doğu Prusya'daki çiftliğine davet etti. Bütün akşam kendimi iyi hissettim ve geç saate kadar orada kaldım. İyi bir yemek büfesi ve bol şampanya vardı ve ben büyükelçilikten birkaç genç İngiliz'le oturup sohbet ettim. İngiltere'deki gençlerin hâlâ fazlasıyla cahil olduklarını, ama pek çoğunun kendilerini geliştirdiğini ve başka ülkelerle ilgilendiklerini anlattılar. Çok iyi Almanca konuşuyorlardı. Yazın kendileriyle Oxford'a gitmemi ve bir yaz kursuna katılmamı teklif ettiler. Hoşuma gitti bu. Sonra, İngilizlerden biri gitmek istedi, böylece beraber dışarıya çıktık. Arabama doğru giderken Willy'nin orada durmuş beni beklediğini gördüm. Birden onun ne kadar solgun ve zayıf olduğunu ve onun için bir şey yapmak gerektiğini fark ettim. “Üşümüyor musun?” diye sordum. “Bir saattir buradayım” diye cevap verdi. Genç İngiliz bizden ayrıldı. Sanırım Willy'le ilgili yanlış fikirlere kapılmıştı.

Arabaya bindik. Saat bir olmuştı. Yolda başka bir sürü arabayla karşılaştık. Tiergarten'ı köprünün üzerinden geçerek arkamızda bıraktık ve Lützow Kanalı boyunca devam ettik yola.

"Sibylle tiyatroda değil" dedi Willy birden. "Sizi birahane-
de bekliyor."

"Şarkı söylemedi mi?" diye sordum.

"Hayır, iptal etti."

"Bir şey mi oldu?"

Willy dümdüz önüne baktı ve mırıldandı: "Size anlatmamı istemiyor."

"Saçma" dedim. "Onun arkadaşayım ben."

"Tabii, tabii" dedi Willy, teskin edici bir sesle. "Ama, böyle işte Sibylle. Ve şimdi de çocuğunu elinden almak istiyorlar."

Dönmüş bana bakıyordu. Ben sustum.

Çok tuhaf bir duygu içindeydim. Öyle ki sanki toprak çekim gücünü kaybetmiş ve beni öylece bırakıvermişti. Sıkı sıkıya arabanın direksiyonunu kavramıştım ama ayaklarım benden çok uzakta, altındaki zemini yitirmişti, bense hafif ve bomboştum, havada öylece uçuyordum, nefesim de aynı şekilde çok hafif ve neredeyse lüzumsuzdu. Yanımda oturan Willy "Ama çocuk onun değil" diyordu. "Annesi öldüğü için çocuğu yanına aldı."

Ben Sibylle'yle yan yana yaşamış, onu her gün görmüş ve onunla dolup taşmıştım, ama o bu sırada bambaşka şeylerle dolmuş. Bunu şimdi öğreniyordum, içim boşalmıştı sanki, oysa aslında rahatlamam ya da bundan teselli bulmam gerekirdi.

"Nasıl bir çocuk bu?" diye sordum. Demek haklıydım, beni aldatmamıştı Sibylle, benimle alay etmemişti. Bir çocuğu vardı.

"Çocuğu babası için yanına almış" dedi Willy. "Kimse de bununla ilgili bir şey bilmiyor. Çocuğun babasını uyuşturucu

satışı yüzünden tutuklamışlar. Sibylle de çocuğa bakacağına söz vermiş. Oysa hiç parası yok ki.”

Otomobili yavaş sürüyordum. Yol kaygan ve karanlıktı. Bir kavşaktan geçerken yan sokaktan kendi arabamın ışığı bana doğru geldi ve ışık arabanın camında kırıldı.

“Sonuçta para temin edilebilir” dedim.

“Ama şoför çocuğu alıyor elinden” dedi Willy. “Adam çocuğun dayısı. Mahkeme çocuğun velisi olarak onu atadı. Hakkı var buna.”

“Sibylle çocuğu niye vermek istemiyor ki?” diye sordum.

“Çocuk olmadan yaşamak istemediğini söylüyor” dedi Willy sıkılganlıkla. “Kadınlar böyle işte. Seviyor çocuğu.”

Arabayı barın birkaç ev ötesine park ettim ve soğutucunun üzerini açıp kapattık.

“Sen git önden” dedim.

“Hayır” diyerek itiraz etti Willy. “Seni aldığımdan haberi yok.”

Birden “Erik’e neden gitmedin?” diye sordum.

“O bu konuda bir şey yapmıyor” dedi Willy. “Sibylle ondan bir şey talep etmemi istemiyor. Arkadaşım o, ama her şeyi bilmesi de gerekmiyor, diyor.”

Biraz mutlu ve daha az umutsuzdum şimdi. Hızlıca bekçinin önünden geçtim. Sibylle öndeki masalardan birine oturmuş, sigara içiyordu. Çok güzel görünüyordu. Yemek yiyip yemediğimi sordu bana ve benim için bira ısmarladı. Willy dışarıda, barda bekliyordu.

“Ne oldu?” diye sordum.

Sibylle dikkatle beni inceliyordu. “Hiç” dedi. “Hiçbir şey olmadı.

Birbirimize çok yabancıydık, bunu hissediyordum ve bu yüzden telaşlıydım ama ne yapacağımı da bilmiyordum. Bir şey konuşmadan, uzun bir süre öylece oturduk.

"Çocukla ilgili durum nedir?" diye sordum sonunda tereddütle.

"Çocuk hasta" dedi Sibylle. "Onu yeniden yanıma almam lazım."

"Adam verir mi çocuğu?"

"Senin benim için bir şey yapman gerekecek" dedi Sibylle. "Ancak bugün akıl edebildim bunu. Çocuğa bakacağına dair bir imza atman gerekiyor."

İçimde bir şeyin soğuduğunu hissettim. Ellerim de soğuktu.

"Benim çocuğu evlat edinmem gerekir" dedim.

Sibylle sustu.

"Bu işi ne zamana kadar halletmek icap ediyor?"

"Bu konuyu kimseyle konuşma" dedi kısacık. "Yarın telefonlaşalım."

Dışarıya çıktık, arabaya binip yola koyulduk. Ona evime gelmesini teklif etmeyi düşünüyor, deli gibi onunla yalnız kalmayı arzuluyor, onu teselli etmeyi ve aramızdaki çatlakları aşmayı istiyordum. Ama tam da şimdi ondan bunu istemekten korkuyordum. Bu onu incitebilirdi.

Arabada giderken elini enseme koyup parmaklarını boynuma doladı. Tek kelime konuşmadı.

"Çok mu kötü durumu?" diye sordum.

"Evet" dedi. "Ama o benim hayatım. Ve ben onu almanın mümkün olmayacağını sanıyordum."

"Sana yardım edeceğim" dedim. Sesimde güvensizlik vardı. Sibylle boynuma daha sıkı sarıldı.

"Aşkım" dedi. "Bana yardım etmeyeceğini biliyorum. HEPİNİZ AYNISINIZ, ELİNİZDE DEĞİL, YAPAMAZSINIZ."

Sonra evinin önünde durduk. Arabadan indi, çantasından anahtarı çıkardı, elini verdi bana ve sonra merdivenleri çıkıp binanın kapısına vardı. Üç basamak çıkmıştı ve ben arabanın

alt camından onun incecik bacaklarına ve küçük gece ayakkabılarına bakıyordum. Bugün tiyatrodaki şarkı söylemediği için kısa bir elbise giymişti.

Direksiyonun başında oturmaya devam ettim. Sanki bir yerlerime felç inmiş gibiydi. Gitmediğimi gören Sibylle geri döndü ve ben arabanın kapısını açtım ona. Yanıma oturdu ve başımı kendisine doğru çekti.

“Belki severdim de seni” dedi. “Ama sakın üzülme. Ben sana çok iyi geldim, ileride anlayacaksın bunu.”

Burada asıl teselli edilmesi gereken kimdi ki!

“Ben gidiyorum” dedi. “Ama, belki sen de benimle gelmek istersin?”

“Gelsem sevinir miydin?” diye sordum umutsuzca.

“Evet” dedi. “Böyle olmasa teklif etmezdim.”

“Çocuğu da alırsız yanımıza” dedim.

Tanrım, şimdi gülümsüyordu. Başımı bırakıp gülümsemeye devam etti. Willy ise onun ağladığını söylemişti sonradan.

“Önce ilişkimiz Tanrı katına çıkacaktır. Bütün diğer kişisel şeylerin bir anlamı yok. Yapına uygun bir şekilde yaşamalısın. Seni bunun dışına iten her şey günahıdır. İnsanın Tanrı’dan uzaklaşmasından başka günah yok.”

Ve doğru, Sibylle ağlamıştı.

Ama, onun acı çekmesine sebebiyet vermekten daha büyük bir günah var mıydı?

“Sana yardım etmek için elimden gelen her şeyi yapacağım” dedim.

Bir şey söylemedi. Arabadan ikinci kez indi. Ve ben hemen gaza bastım.

Ertesi gün Erik aracılığıyla tanıştığım avukatımla konuştum. Olayla yakından ilgileneceğini söyledi avukat ve ben yanından ayrılırken Magnus’u aradı. Doğru bir hareket de-

ğildi bu ama belli ki kötü niyetli değildi. Sonradan Sibylle'ye de gitti ama onu geri çevirdi Sibylle. Akşama doğru Sibylle ile ben görüşmek istediğimde pansiyoner kadın onun uyuduğunu ama kendisini akşam Wall Tiyatrosu'nda bulabileceğimi söyledi. Sibylle için bir şeyler yapmak çok zordu artık. Bütün günümü kötü hissederek geçirdim ve birkaç kez yediklerimi çıkardım. Erik bana bir doktor gönderdi. Beni muayene eden doktor vücudumun zayıfladığını ve mide sinirlerinin işlevini yitirdiğini anlattı.

Bir kez daha telefonla Sibylle'ye ulaşmaya çalıştım. Telefona geldi ve kendisine sormadan önce resmi hiçbir işe koyulmamam gerektiğini söyledi. "Belki birazdan polisi de gönderirsin bana" dedi. Onun ne polisle ne de bürokrasiyle ilişkide olmak istemediğini unutmuştum.

Sonra Erik telefon etti. Babama haber vereceğini söylüyordu. Bağırdım ona, böyle bir şey yapmamasını söyledim. "Çıldırıldınız mı hepiniz" diye söylendim. Ama onlar benim kesinlikle çıldırdığımı düşünüyorlardı. Erik'ten nefret ediyordum. Saat dörtte hizmetçi kızı çağırdım ve ondan benim için bir el çantası hazırlamasını istedim. Kafam korkunç derecede karıştı ve yaptığım her işin yanlış olduğunu sanıyordum. En iyisi babama gitmek ve ondan Sibylle'yle beraber gitmeme izin vermesini istemek, diye düşünüyordum. Ama gülünç duruma düşeceğimi de biliyordum. Bana çaylak bir öğrenciymişim gibi davranacaklardı mutlaka. Sonra, Sibylle ile konuşmaya karar verdim. Fakat güvenmişti Sibylle bana ve ben onu hayal kırıklığına uğratiyordum, her şey çok basit ve apaçık ortadaydı.

Kendimi kaybetmiş bir şekilde yatağa uzandım, çıkış yolu bulamıyordum. Derken paltomu giydim ve arabayı almak üzere aşağıya indim. Irmgard'ı bir kere daha görmeyi istedim. Ama onun yanında yeniden yumuşamaktan korktum. Oysa

benim oradan gitmem gerekiyordu. Irmgard'ın evinin önünden geçmemek için başka bir sokağa saptım. Hava çoktan kararmıştı ve şehrin dışına çıkabilmem bir saatimi alacaktı.

Dün avcılar terk etti burayı. Şimdi hanın yemek salonunu kapatıyorlar ve ben semt sakinlerinin iskambil oynadıkları kısımda yemeğimi yiyorum. Orada da yazıyorum, pencerenin kenarında bir masada oturmuş, dışarıyı izliyorum. Bu akşam arabayı almak için garajdakilere haber vereceğim.

Aslında şimdiye kadar yazdıklarımı bir kez okumalıyım. Belki de hoşuma gitmeyecektir yazdıklarım. Sibylle içindi bunlar, onun için yazdım ve ama öyle görünüyor ki o bunları hiç görmeyecek

Kahvemi içtim. Saat üç. Yürümek istiyorum, karşıdaki parka doğru gidiyorum. Saat yedide büyük kapıyı kapatacaklar ama gölün öbür yüzünde herhangi bir kapı yok, o noktadan itibaren orman başlıyor, yürümeye devam ettiğinizde, ormanın ortasından geçen ve ıssız köyleri birbirine bağlayan karayoluna ulaşırsınız.

Bugün sarayın yakınlarındayım. Ağaçlar arasında büyük bir sessizlik var, toprak ise yumuşak ve dikenlerle örtülü bir halıyı andırıyor. Parkın içindeki bazı yollar sıklaşan çalılıklar yüzünden sona eriyor, çalıların arasından geçebilmek için uzun uzun uğraş vermem gerekiyor ve bazen bu nedenle yolumu kaybettığimi, yeniden saraya ya da gölün kıyısına doğru yürüdüğümü sanıyorum. Ama sonra birden orada buluyo-

rum kendimi, çıplak bir alanda. Sürpriz gibi bir şey bu. Kah-verengi tarlaların üzerine eğilmiş gri gökyüzünü ve tarlaların ufuk sınırına değin uzandıklarını görmek mümkün. Sınırdaki göğe kavuşuyor tarlalar, renkler birbirinden ayırt edilemez hale geliyor. Orman daha sıcak ve havası da hafifti, burada ise hava üzerime ağır bir örtü gibi akın ediyor, her şey çok daha sert. Ova ayağımın hemen dibinden başlayarak büyük bir nehir gibi ötelere yayılıyor. Üzerimdeki ağaçlar rüzgârla birlikte sallanıyor, çıkan hışırtılar göç etmek üzere gökyüzünü dolduran devasa kuş sürülerinin kanat çırpması gibi geliyor kulağa. Sırtımı bir ağacın gövdesine yaslıyorum. Burası orman ve ormanın ve toprağın sonu, ayağımın altında ise toprağın ve yaprakların kokusu. Burası rüzgârla yüklü, buğulu renklerin iç içe geçtiği sınırsız büyüklükte bir toprak parçası. Soğuklar gelecektir ve sonra yine sıcaklar bastıracak ve toprağı yemişler yaracak ve onunla birlikte olgunlaşacaklar.

Ve ben artık buradan gitmek istiyorum.

Belki denize giderim diye düşünüyorum. Çok uzağa değil, birkaç saat uzaklıktaki Baltık Denizi'ne. Orada limanda gemileri izler ve deniz erleriyle içer ve sonra onlarla denize açılırım. Olmadı, şehre geri dönerim. Yine Magnus'la arkadaşlık kurar ve kütüphanede çalışırım; böylece her şey eskisi gibi olur. Nasılsa seçimimi yaptım, başka bir insanın karşısında utanmam gerekmiyor. Her zaman karar vermede zorluk çektiğimi söylerlerdi, şimdi yapabildim bunu ve bu yüzden memnunum. Artık hayatın nasıl bir şey olduğunu, bir şeyden vazgeçmeden diğer bir şeyin elde edilemeyeceğini biliyorum. Adalet böyle bir şey.

Cüzdanımı çıkarıp içindeki banknotları sayıyorum. Üç yüz marktan biraz daha fazla param var, bununla epey yol alabilirim. Her şey yolunda.

Şehri düşünüyorum, Magnus'u, Irmgard'ı ve işimi... Her şeyi tek tek gözlerimin önüne getiriyorum, sokakları, Tiergarten Parkı'ndan geçen yolu, akşama doğru basan sisi, oturduğum evi, kütüphanenin ışıklandırılmış okuma salonunu. Yine Wall Tiyatrosu'na gidip gitmeyeceğimi de düşünüyorum.

İşte o zaman hakikat apansız üzerime çöküyor: Sibylle artık orada olmayacak. Hâlâ ağaca yaslanmış bir şekilde durmuşken öyle bir hisle dolup taşıyorum ki, sanki bu hisse tutunmam icap ediyor. Oysa biliyordum. Kaçtım ve bunun ne anlama geldiğini biliyordum. Yalnızca bu hakikati kendime itiraf edememiştim. Şimdi ise her şeye karşı kayıtsızım, toprağa uzanmak istiyor ve artık hiçbir şey düşünmemeyi diliyorum. Her şey son bulabilir, çünkü Sibylle yok artık. İnsanların benden memnun olmaları, gelecekteki başarılarım umurumda değil. Bunların hiçbir anlamı yok, çünkü benden Sibylle'yi aldılar ve biliyorum ki onun yerini hiçbir şey, hiç kimse dolduramayacak. Demek vazgeçiş ve adalet bu. Ama hiçbir şey ifade etmiyor bunlar benim için, acıdan körüm. Zaten yanında benden fazla sevdiği bir çocuk yok muydu? Ama kendisine yardım etmemi istemişti, ancak bu yolla çocuğuna sahip çıkabilecekti. Yapabilseydim bunu, kendisini ne kadar sevdiğimi anlardı. Artık çok geç. Yapmam gereken o kadar çok iş var ki önümde, o bir şey için artık çok geç. Ben hayatıma Sibylle olmadan devam edeceğim ve bunu hiç böyle düşünmemiştim.

Ben denize gitmeyeceğim.

Deniz erleriyle içmeyeceğim.

Sibylle'ye bu kâğıtları vermeyeceğim.

Geri döndüğümde artık olmayacak Sibylle.

“Aslında bu hikâyenin tam doğru anlaşılabilmesi için ana kahramanın bir ‘delikanlı değil de genç bir kız’ olduğunu ‘itiraf etmek’ gerekirdi.”

Annemarie Schwarzenbach,

(*Lirik Novella* 1933 yılında yayımlandığında yazarın
bir söyleşi sırasında eseriyle ilgili yorumu)

Schwarzenbach'ın otomobili.

Fotoğraf: İsviçre Milli Kütüphanesi, Schweizerische Nationalbibliothek.

“Aslında bu hikâyenin doğru anlaşılabilmesi için kahramanın ‘bir delikanlı değil de genç bir kız’ olduğunu ‘itiraf etmek’ gerekirdi.”

Nazi sempatzanı ebeveyninin ve yükselen Avrupa faşizminin gölgesinde kelimelerin ardına gizlenen androjen bir beden ve hemcinsle duyulan arzu. Kuir edebiyatının kült ismi, anti faşist yazar, gezgin ve fotoğrafçı Annemarie Schwarzenbach'tan iki novella: Thomas Mann'ın *Venedik'te Ölüm*'üyle karşılaştırılan *Bir Kadını Görmek* ve *Lirik Novella*. Aşka, kadın bedenine, güzelliğe fırlatılan kadınca bir bakış.

QR kodu okutunuz

Dijital fiyat etiketi

Sertifika no: 44919

ISBN 978-625-6417-81-6

9 786256 417816

Doğan
Kitap